C.S.T.D.B.F.

ches 1 2 3 4 5 6 7 8
entimetres 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

MANVALE.

az az:

KEZBEN HORDOZO KŐNYVETSKE, KERDESEKkel es Imádságokkal tellyes:

az mellyekben

Idvösséges és igen szükséges elmélkedésekis vadnak, miképpen kellesék az Kereztien embernek kereztiéni módra elni, és ez világból bódogúl kű múlni.

ZOLYOMI PERINA BOLDISAR az Sempthei Eccleſiának méltatlan lelkiPáztora által, az Wittebergai Mólnár Márton iráſából, Czeh és Német nyelvből, Magyarrá forditatot, és bizonyos részekben foglaltatot,

Pſalm. 90. *Tranſitus celer eſt, & avolamus.*

LŐCZEN,
Klőz Iakab nyomtatta,
1614. Eztendőben.

88.

MANVA-
LE.

az az:

KEZBEN HORDOZO KŐNYVETSKE, KERDESEK-

kel es Imádſágokkal tellyes:
az mellyekben

Idvőſſéges és igen ßűkſéges elmélkedéſekis vadnak, miképpen kelleſék az Kereztién embernek kereztiéni módra élni, és ez világból bódogúl kű múlni.

ZOLYOMI PERINA BOLDISAR az Sempthei Eccleſiának méltatlan lélki-Páztora által, az Wittebergai Mólnár Márton iráſából, Czeh és Német nyelvből, Maçyarrá forditatot, és bizonyos réßekben foglaltatot,

Pſalm. 90.

Tranſitus celer eſt, & avolamus.

LŐCZEN,
Klőz Iakab nyomtatta,
1614. Eztendőben.

R
2002-2005

RÁTH GYÖRGY
KÖNYVTÁRA

M.T. AKADÉMIA
KÖNYV-
TÁRA

AZ TEKENTETES ES NAGYSAGOS CZOBOR S. MIHALI CZOBOR ERSEBETH Aſſonynak: Az Tekéntetes, Nevezetes és Nagyſágos Vrnak, Betthlenffalwai Groff Thurzo Gyŏrgy Vramnak, Arvának ſabados Vrának s-Groffjának, és Vármegyeie ŏrŏkŏs Fŏ Iſpányának, Magyar-Orſág Palatinuſának, és Helytartoiának, az Kúnok Biraiának, és az Máſodik MATHIAS Király Vrunk ŏ felſege, Magyar-Orſág Koronás Királyának, &c. Fŏ Tanátsának, &c. Iſtenfelŏ, kereztiéni, kedves Házas-társának, énnekem mindenkor Kegyelmes Aſſonyomnak,

Az Attia mindenható Iſtentŏl, S. Fiáért az Chriſtus Ieſusért, lelki és teſti iókban való bŏſéges áldáſt kiván, és élteig való alázatos ſolgálattiát aiánlya.

HA VALAHA SZŰKſęges vólt, Tekéntetes és Nagyſágos Aſſzonyom, minden embernek, az ki ez ſéles világon vagyon, józanon, és eſzeſſen azt meg gondolnia, tudni illik: Honnan, és miből vötte légyen az emberi állat az ő eredetit: Hól és mitſoda helyben lakozzék és nyugodgyék: Hová és minemű czélhöz ſieſſen: Ha valaha ſzükſég vólt, mondom, ezt tudni, moſtanában bizonyára méltó ez káián és viſſza fordúlt nyomorúlt világban,

minden embernek meg tanólni, az élő Iſtennek igaz Itéletit, és reánk botſátott peſtilentiáiát, avagy haragját, mely immáran ſok eztendők től fogván ide s-tova való járáſával ſokakat meg ſomoritott. Mind az által ſokan az emberek közzűl, ez illyē dolgoknak viſgáláſát és meg gōdoláſát, el múlatván, az ſōmfény veztő és moſolygó világnak gyönyörűſégétől, lelköknek nagy veſzedelmével, el vonyattatnak. Mint amaz Syrenes nevű tengeri Czudák, kik az ő édes és gyönyö-

rŭléges éneklésŏckel, az tengeren járó embereket, ßokták el alutni, úgy annîra, hog az ŏ gyarló és rŏvid életŏkrŏl meg se emlekezzenek. Mely mij életŭnk gyorsabban az tzélhŏz siet, hogy sem mint az Takátsnak vetelŏie, az nîlnak rŏpŭlése, avagy az sebesen folyó víz, avag az ßélnek fuvása, és gyors kŏvetnek futása. Rŏvideden, az mi életŭnk ollyan mint az pàrà, és árnyék, az mellyek egy igen kitsinné meg tetznek, de annak utánna hamar el múlnak. 10. Ezéllyetén emberek[illegible],

min-

méltó, az ő hoßßu ũdeig tartó életeket meg utálni és megvetni, holot ez az ő életök, mint az tőb halandó emberekéis, Iſten markában vagyon. Es hogy az Iſten az ő ũdeiöket és tzéllyokat nem tſak meg határozta, de az ő járáſokat és lépéſöketis megßámlálta: Sőt mêg aztis iól tudgya, miben és meddig kinek kinek haßnos avagy haßontalan ßolgálattia legyen. Melly dolgot mêg az Pogányokis, kik az Szent Lélektől nem vóltanak meg világoſitva, iól tudtanak. Mint à bölts

Ariſtoteles felől-is olvaſſuk, midőn kérdettetnék, Mi vólna az Ember? azt felele: hog az gyarlóſágnak és minden fogyatkozáſnak példáia vólna, ũdőnek ragadománya, ſerentsének játékja, álhatatlanſágnak képe, irigyſégnek, és mindẽ nyomoruſágnak mérteke, és az mi tőb vólna ő benne, tſak azon merő dagály, harag és tiztatalanſág vólna.

Egy Sylenus nevũ Bőltsis, fogſágban lévén, Myda nevő Királytól midőn arról kérdettetnék, Mi vólna az emberi életben legh ióh? azt felele:

Hogy

Hogy leg jób vólna, az Embernek ſoha nem ſzülettetni, avagy, ha ſzülettetnékis, hog mindjáráſt meg halna. Mely dologra példánk lehet à Marcus Antoninus nevű Romaj Czáſzáris, ki midőn látta vólna, hogy az ő ſzerelmes Barátij, meg kőſeredet ſzűvel, az ő jelen való halálát ſiratnák, tekéntvén reáiok, monda: Miért ſirtok, s-miért jaygattok én raitam, és nem inkáb à magatok nyomoruſágin, melly illendób vólna? mert noha én moſtanában el megyek előttetek, mind az által hamar tű is engemet kővettek. De

De mit mondgyak à Philep király felŏlis, kit az ßerentſe añîra fel magaztalt vala, hoǵ mêg az maga gyarló és erŏtlenſégérŏlis el feletkezet vala, és mint ha ſoha ſem mi ßerentsérlenſéget nem kóſtolhatná, ſŏt nemis láthatná, maga felŏl azt reménli vala: De mihelt eßébe vévé, hogy mi kŏvetkŏznék az ŏ dŏlſŏs kevélyſégébŏl, leg ottan Szolgaij kŏzzŭl eǵgyiknek meg parantſola, hoǵ minden napnak az keletikor az háló-Kamoráiába hozza bé menvén, fŏnt ßóval ezt mondana: Em

le-

lekezzél Király, hogy te nem vagy Isten, hanem sok nyomoruságok és fogyatkozások alá vettetet ember.

Egy Mesolanus nevő Istenfélő emberis, midőn hólnapi napra, neműnemű Baráttiától lakodalomba hivattatnék igy felele: Mit hittok (úgy mond) engemet hólnapra, holot én sok eztendőktől fogva nem vagyok kész az hólnapi naphoz. Az mely mondással minketis arra akar tanétani, hogy emberséges, józan, és mértékletes életet viselly ünk, és az hólnapi nappal magun-

kat ne biztaſſuk, holot mi azt nem tudgyuk, egéſſégbené, avagy betegſégben érhettiük az hólnapi napot.

Ez igy lévén, méltó inkáb amaz öröcké való mennyei örökſégről gondolkodnunk, à melyre lelki ßemeinkis korosként fel nitva tartaſſanak: à hol véghetetlen és öröcké való bódogſággal, melly ez világ fundamentumának fel vetéſének előtte, az CHRISTVS IESVS által kéßétetett, meg ajándékoztaſſunk és koronáztaſſunk. Ez az vége minden mij jó tſelekedetink-

nek

nek, és fáradſáginknak, avagy inkáb minden jó adomániok nak tŏkélletes ſummáia, és kút-feie: mellyet ſem ſem nem látot, és fŭl nem hallott, az ember ſŏt tſak meg ſem gondolhatta, mellyeket Iſten az ŏtet ſeretŏknek el keſéter.

Eſa. 44. 2. Corinth. 2.

Ez okaért, mivelhogy, Kegyelmes Aſſonyom, Nagyſágodis azok kŏzzŭl való, kik ez gyarló és romlandó világban, az ŏ v̊dvŏſſęgŏket, és ŏr ŏk élet ŏket ôhaitván ſomjuhoznak tellyes ſŭvŏkbŏl; ez okból magamat reiá bir-

ván

ván, akarám ez hasznos és sok
fő tudos emberektől ajánlat-
tatott könyvetskét Német és
Czeh nyelvekből, az Nagy-
ságod kegyelmes kévánsága
szerént, Magyarrá fordéta-
nom, és az Nayságod neve és
óltalma alatt kű botsátanom.
Reménlvén azt bizonyossan,
hogy Nagyságod ez én első
kis munkámat, és fáratságo-
mat, jó neven véßi. Enged-
gye az felséges mindenható
WR ISTEN, az ő szerelmes
szent fiának érdeméiért, hogy
ezzel Nagságoddal egyetem-
ben, mindnyájan az Hűvek,

az Wr

az WRISTENNEK nevenek tißteſſęgére és dŭtſŏſſęgére, az Anya-ßentegyháznak éppŭletire, és onnan az magok lelkŏknek ŏrŏk v̊dvŏſſęgekre haßnoſſan élheſſenek, Amen.

Kŏlt Sempthe Városában Bŏyt-más-havának hußon ŏtŏdik napián, az melly napon az mi elſŏ Atiánk Adám, az meg tiltott fának gyŭmŏltſęvel élvén el eſék, és vétkezék, annak utánna az gyŏnyŏrŭſęges paradiczomból az ſiralomnak vŏlgyében è világra kŭ ŭzetteték, Es azon az napon, kilentz ßáz harmintz

eßten-

eſtendős lévén meg hólt, és el temettetett, azon helyben, holott az mi Wrunk Ieſus Chriſtus, három ezer hetven négy eſtendő múlván fel feſétetet vólt. Anno Salutis noſtræ, IVDICIVM.

Nagyſágodnak

Alázatos Szolgáia

Zolyomij Bóldiſár Semptsei Eccleſiának meltatlan lelki Páſztora.

ELŐL IARO BEſéd az kegyes és Iſtenfélő Olvaſohóz.

Előtte igen világos és nilván való dolog ez, Kegyes Olvaſó, hogy valamit az kereztiéni embernek, Iſten igéiéből tanólni, eſében tartani, és tſelekedni kelleſſék, ebben áll főképpen, hogy meg tanóllyon.

1. *Kereztiéni módra élni.*
2. *Bódogúl ez világból kű múlni.*

Ezt az két dolgot, az Szent David Király, és Prophéta, őſſve foglallya Pſal. 90. á hol ecképpen ſól: Vram tanicz meg minket az mj rővid életűnknek napiainak meg ſámlálâſára, hogy az mj ſűveinket az bőlczeſég-

nek tanólására adgyuk. Hason-
Cap. 7 óképpen az bölcz Syracidesis
int: Minden te dolgaidban em-
ekezzél meg az utólso órádról,
es öröké nem vétkezél. Mert
mi lehet egyéb az kereztieni
nódra való élet, hanem czak az,
nikoron az ember az ő bizon-
alan ez világbúl való kű múlá-
sát eßében forgattia, s' minden
nap magát az kereztiéni tudo-
mányban, és igaz hűtben erősęti,
élki ismeretit ugy óltalmazza, á
mint az bölcz Syracides mond-
gya, hogy örőcké ne vétkezzék:
az az, soha czak egy ßempillan-
ásban-is, nem adgya magát olly
állapatra, az melyben lelki ismeretit halálos bűnnel meg főrtőz-
etneie, avagy hogy űdvőssége
felől kételkednék.

Es mi lehet bódogúl meg halni? Az, mikoron az kerez-
tien ember mindennap, nem

czak

czak elmélkedik azon, hog ö ha-
landó légyen, és hogy sohól az
halál elöt bátorságos nem lehet,
hanem hogy minden órâban, es
minden ßem-pillantásban, úgy
v̊gyekeßék az ö életét el végezni,
hogy bizonyos örökösse légyen
az örök bódogságnak. Ezt tahát
kell mindennek elméiébe igazán
meg tartani: Ez ám az leg na-
gyob böltseseg és tudomány, ki-
röl az Szent Dávid ßól, söt ugyan
az leg iób Mestersęg, az ki az Ke-
reßtyéni emberben találtathatik,
azt penig másonnan sohonnan
nem, hanem tsak az ßent irásból
,anólhatni meg. Ezokáért mi-
vel hogy ez illyen ßent tudománt,
ugy mint, az Bódogúl való kü
múlásnak tudományát, mij ma-
gunk ereiétöl meg nem tanólhat-
tiuk, mert Isten ayándéka az:
Azért minékünk az Isten Pro-
phétáia Syracides tanúlságot ád

miképpen kellessęk minékünk minden nap az Istent kérnűnk, hogy minket tanétson az mi életűnk rővid vóltának meg ismerhetésęre, az az: hogy az ő Szent Lelkének általa adgya minékűnk az ő kegyes ió vóltát, hogy az ő szent igéiéből tanólhassuk meg, az mi életűnket itt ez világon úgy viselni, és igazgatni, hogy az más világonis eggyűt ő véle őrőkkőn őrőcké élhessűnk.

Ez bódogúl való kűmúlás felől régenten az Pogányok semmit nem tudtanak, úgy annyira, hogy ez mai napig-is, el vagyon rőitetve előttők, miert hogy nem akariák az Christus Iesust ő v̄dvessęgőkre meg ismerni. Noha á pogány bőlts Cicero azt mondgya: *Vita turpis, ne mori quidem honestè locum relinquit*: akarván mondani, hogy miképpen az bőtsűlletes élet után, kőzőnsęges-

képpen bőtsűlletes halál ßokott kővetkezni: Igy á gonoß és semmire kellő élet, gonoß és ißonyú halált ßokott hozni. Mind az által főlőtte igen nagy kűlőmbsęg vagon *inter vitam honestam, & inter Christianam, sive salutarem*, az az az tißtessęges és az Kereztiéni élet s' az tiztessęges és az v̊dvessę ges kereßtiéni halál kőzőtt.

Mikoron az Augustus Czáßár Romában naponként kévánta vólna magának az Euthanosiat, az az, az iól és bódogúlvaló kű múlást, semmit egyebet azzal nem v̊gyekezett ßerzeni, ha nem tsak azt, hogy halála utánis, mind élete s'halála felől, igẽ ió hîrt nevet haǵhatott vólna; De midőn á tőb Pogányockal eǵgyűt az halálnak szélyához iutott vólna, sẽ m ió vigaßtalása, sem ió reménsęge nem vala ő néki, hanem tsak fęlelem és rőttőgés győtri vala őtet, az

mint Virgilius irja:

Vitaq; cum gemitu fugit indignata sub umbras.

Nem örömest hadnà el ez világhi lakáſàt, de véſſen vigaſztalás nélkül való győtrelmes iaygatáſt. Innen vagyon az, hogy az Pogányok irásában az emberi nemzetſégnek rövid vólta és halála felől, czak az vigaſztalás nélkül való nagy ſiralom, és iaygatás találtatik. Az mint Solon bölts nondotta vala: *Totum quod est homo, miseria est.* az az, ſemmi ió az emberbe nintſen, hanem tſak nerő bánat és nyomorúſág. Xerxes Király nagy kőſerveſen ſiraſta, midőn az ő nagy ſámú ſép ifiú, es friſ hadakozó népére nézett vólna, gondolván azt, hogy illyen nagy ſokaſág kőzzül, ſenk ez világban elevenen ſáz eſtendő múlván nem találtatnék. Az bölts Ariſtoteleſis ecképpen

Herodotus in Polym.

iay-

iaygat, es sápolodik, az halálon: *Omnium terribilium, terribilissimum est mors.* az az, minden rettegető dolgok közöt, mellyek vadnak ez világban, nints iszonyúb és rettenetesb az halálnál.

Ez illyen és ezekhez hasonló kőserves rettegéseket sokakat találunk az Pogányok irásiban.

Olvassuk aztis, hogy némellyek az Pogányok közzül, igen fárazották magokat elméiekben, orvosságot keresvén magoknak, hogy valamiképpen szűvöket megvidámithatták volna, az halálnak rőttögése ellen; De az ő nyughatatlanságockal fellyeb nem mehettenek, hanem tsak egy annyêra, mint az bölts Seneca mondotta: *Effice mortem tibi cogitatione familiarẽ, ut si ita fors tulerit, possis illi obviam ire.* az az, Tedd barátoddá gondolatodbã az halált, hogy midőn az ő vdeiét az De natura lib 9.

Herodotus in Euter.

szerentse el hozza, magadat szabad akaratod szerént aláia vetheſd. Innen olvaſſuk az Aegyptombéliecknek illy szokáſokat, mikor ők nagy lakodalmokat és tziffra vendégſzegeket tartottanak, az halálnak képét, mint hà koporſoban fekünnék, úgy iratták bé, és azt az ő vendég barátiioknak mutogatták, ezt mondván: *In hunc intuens bibe, & ſis animo hilari, poſt mortem enim talis eris* az az: Nézz erre à képre, igyál és vigadgy, de mind az által eztis eſzedben tartſad, hogy az halál tégedet-is végre ehez az képhez haſonlóvá téſzen. Ez vala az ő kéſzüléſek az szabad akararat szerént való kű múláshoz.

Illyen tudománnyal élt amaz Iſtentelen Amalechitáknak Agag nevű Királya, az ki midőn látta vólna, hogy Samuel prophéta őtet kontzról kontzra a-

kar-

karna vagdalnatni, nagy te-
stommal kevélyen menvén hoz-
záia, ezt mondá: *Siccine separat* 1. Reg
amara mors? Mint-ha mondaná- 15.
ia: Im látom hogy el érkezett az
halálnak keserűsége, ennek egy-
ser ugyan meg kell lenni. Sokan
az Pogányok kőzzűl akartanak
magoknak valami vígasságot ta-
lálni az halál ellen, de végreis az
nagy rőttőgésnek miatta, min-
denről el feletkeztenek, hanem
arra iutott vgyők, à mint az bőlt
Cicero mondgya vala: *Ego ten*
tatis rebus omnibus, nihil invenio, in
quo acquiescam. az az, En minden
tudományomat meg hányván és
visgálván, hogy abból magam-
nak valami vigaztaláſt lelhetnék,
de semmi kőnnyebséget ő benne
nem találék. Látván penig né-
mely halálhoz kőzelgetett bete-
geknek az halál előtt rettegéseke-
és fűvetlenségeket, sokan meg-

Seneca de natura.

guggolvan, még ezt monogyák vala: O *te dementem, & oblitum fragilitatis tuæ, si nunc times mortem cùm tonat.* az az, Oh te kába bolond ember, mèg ez előtt nem gondolnadé meg, hogy meg kellessék halnod, hanem mostan rettegz előtte, midőn menydörgés gyanánt iő te reád.

Az mi penig az őrők életet illeti, Pláto, Cicero, és egyéb pogány Bőlcsek annak meg irásában fáradoztanak, és azt tartották, hogy az ẽbereknek lelkők halhatatlanok legyenek (mert á mi az testet illeti, soha senki nem-is gondolkodot arról, hogy ifmég valaha fel támadna) és hogy ez élet után nyugodalmokra az iő lelkőknek bizonyos helyők lenne. Vgyan ez dolog felől az bőlts Ciceronak-is ily értelme vala, kiés láttatik azzal vígaztalni önnön magát, hogy az ő lelke-is

az

az tob bódog lelkeknek társaságához menne, ecképpen szólván: O *præclarum diem, cùm ad illud animarum Concilium, cœtumq; proficiscar, & cùm ex hâc turbâ, & colluvione discedam!* az az. Oh mely áldot nap lészen az, midőn ez hitván, semmire kellő rosszas világtól el válván, amaz lelkeknek gyű lekezettiők ben és társaságokban iutandok. De mivel hogy ő nékiek soha igaz hűtők, sem à Szent Lélek Istennek geriesztő aiándéka, sem álhatatos reménsęgők nē vólt; Ezokaért effęle magoktól talált bizodalom igen gyenge, erőtlen, és kétsęgben esęssel rakva vólt ő bennek, à mint ismég ugyan azon bőlts Cicero bizonittia, mondván: *Quòd si in hoc erro, quòd hominum animos immortales esse credo, libenter erro, non mihi hunc errorem, quo delector, dùm vivo extorqueri volo.* az az: Ha eb-

Ciceto de sene ctute.

Ibidem

ben tévelgek, hogy az emberek-nek lelkeket halhatatlanoknak vallom lenni, tahát örömest tévelygek, és miért-hogy effele tévelygés énnékem igen tetzik, mîg élek, soha azt elmémből kű nem vetem.

Továbba, az Pogányoknak soha igaz kéßülettiők az halálhoz nem vólt: Es így mind ez mañnapiglan-is mindnyáian az Hypocriták, és hűtőtlenek, kiknek igaz hűtők nintsen az Christus Iesusban, kéßületlenek az kínáshoz. Ez mellet minden Hypocriták és hűtőtlenek, és az kik pœnitentia tartás-nélkűl élnek, az kereztiének kőzőtt, ez vegyék eßekbe, hogy az ő veßedelmők, és kárhozáttiok az utólsó napon sockal nagyob és sűllyosb léßen, hogy sem mint az Pogányoké: Fő-képpen azért hogy ő nékiek az Evangelium

nak

nak prædicallala es vilagoſſaga
inkáb ſólgált és tűndöklött, hogy
nem-mint az Pogányoknak, é-
mèg ſem akartanak meg térni, a-
mazoknak ſeregéhöz tartván
magokat, az kik (*noluerunt*) Matt.20
nem akartanak az menyegzői la-
kodalomba menni. Mert önnön maga Chriſtus Vrunk azt Matt.10
mondgya: Ha valaki bé nem fo-
gad tűtöket, és meg ſem halgat-
tia az tű beſédeteket, mennyetek
kű abból az házból, avagy vá-
rosból, és az portis le rázzátok
az tű lábaitokról. Bizony mon-
dom tű-néktek, hogy könnyeb-
ben léßen az Sodoma és Gomor-
rhabélieknek az utólſo itélet nap-
ján dolgok, hogy ſem mint an-
nak az helynek. Az kinek azért Mar.13.
fűle vagyon az halláſrà, hallya
meg.

Illik azért itt igazán, és valóſá-
gos ſorgalmatoſſággal meg êrte

nünk, amaz nagy külömbséget, az hű és pœnitentia tartó embernek élete és hálála közöt, és az hűtelen es pœnitentia nélkül lévő embernek élete és hálála közöt: hogy meg ismeriük az mi Istennünknek kegyelmes io völtát, mely mi nekünk Kereztiéneknek Christus által adatott, és hogy ő szent felségét tellyes szüből mind öröcké tiztelni és diczérni tanúlnók.

1.

Mert elöször, á mi az emberi életet illeti: Az hűtelen Képmutatónak ninczen igaz Istени ésmereti, és ő nem külömben néz az êghre, mint az oktalan tehen az fényes kapura. Az Vr Istennek drága aiandékával ugy él, mint az Disno az tölyfa alat az makkal: Soha czak meg sem gondollya azt, hogy tartozzék az ő ió szerenczés és egésséges al-

lapattiáert az elö Istennek hálá-
adással: Semmit sem gondol az
örök élettel, hanem czak min-
denben az testi gyönyörűséges
kivánságokat ohaittia, és ez vi-
lági élete után sápolódik.

Sokfór történik az, hogy az
oktalan állatok sokkal iobban
élnek, hogy sem mint affęle hű-
tetlen emberek, kiket az Vr Isten
az ö ßemèlyére teremtet. Ez ellen
penig az hű és pœnitentia tartó
kereztien ember iól tudgya, és
ismeri az ö teremtö Istenét, örűl
raita, hogy hűve lött ö ßent felse-
gének: Minden Isten aiandéká- Act. 16.
val nagy háláadással él, diczeri és
magaßtallya mindenkor az I-
stent, à ki mindeneket oly igen
iól es eßessen teremtet légyen. Ez
mellet mind éńel nappal azon
gondolkodik, és azon űgyekö-
zik-is, hoǵ ez élet után az ö Istené-
höz iuthasson, és öröcké ö vél e
lehessen.

2.

Az Hűtetlen ember ha törté-
net ßerént azt hallya, hogyaz I
sten, az gonoz életet ißonyú ha-
lállal ßokta légyen meg bűntetni,
azt véli, hogy az halálhoz való
kéßűlethőz elég légyen az, ha
az kűlső Ióságos czelekedetekről
gondot vísel, és ha az utállatos
czégeres vétkekkel magát kűlső-
képpen meg nem főrtőzteti, és
Luc. 18. ha neha neha amaz fél fualko-
dott Pharisæussal fél kialt: Hálát
adok te néked Isten, hogy nem
vagyok ollyan mint egyéb embe-
rek, kik ragadozók, hamissak,
paráznák, &c. és mindiárást ab-
ból azt hozza kű, hogy ha va-
lami őrők élet vólna, azt ő tőlök
ugymint tißtességbeli emberek-
től az Isten meg nem tartaná.
Vißontag ez ellen, az hű kerez-
Psal. 90 tién ember gyakorlya magát, az
igaz űdvességes kű múlasnak tu-

tudomanyaban, meg ismervén az ő gonoß bűneit, azokat meg ßánván, bánván, magát czak az Christus Iesusnak érdemével vigaztallya: Es őrűl nagy bizodalommal, hogy az Isten az ő bűnein való pœnitentia tartásátt. ßent fiáért ió kedvel fogadgya, és minden nap ugy éll, hoǵ nagy ßorgalmatossággal óltalmazhassa az ő hűtit, és lelki ismeretit, mind utólso kűmúlásáig.

Syr. 7.

Cap. 12.

1. Tim 1

3.

Az Hypocrita, és ez világnak kép mutató fia, czak addig ió kerézti én, mîg iól vagyon dolga, és mîg mosolyog rea az ió ßerencze, sokat túd ackor az Istenben bizodalom felől beßélleni, egyebeketis igen túd tanétani, miképpen kellessęk magokot az kerezt viselésben, és ßenvedesben tartaniok, Igen bátorságos, és meréß mindenben, s' azt tudgya, hogy

Pſa. 42. ſoha el nem eshetik: De ha az ſomoruſágnak óráia el iő, és égyik nyomoruſág az mâſik éri raita, ottan mindiáráſt minden őrőme oda vagyon, ottan ugy tetczik ő neki, mintha az égh le akarna ſakadni, és az főld el ſillyedni, ſemmi vigaztaláſt magok ſem adhatnak magoknak, ſem azoknak biztatáſokat nem véſik, az kik ő hozzáiok vigaztalni iönnének, hanem inkáb nagy zugolódáſockal az Gedeon énekét éneklik: Ha az Iſten mi velünk vólna, tahát miért iöttenek Iud. 6. vólna reánk ezek az gonoſak.

Mind az által ez ellen, az igaz Kereztiéni embernek ſűve, régen el hűtte, és el tőkéllette azt magában, hogy nem az gyönyörűſéges napokban, és vigaſság által, hanem ſok nyomoruſág és ſenvedéſek által, kelleſſék bé meni az Act. 14 Iſtennek orſágába. Esa. 1 Ha ezokáért iól vagón dolga itt è világon, há-

lákat

kat ád az Istennek, az ki meg ál-
dotta ötet ez világi ióckal: Oltal-
mazza magát az bátorságtól:
ßolgál az ö Vrának teremtöié-
nek Istenni félelemmel, és örül
rezketéssel. Ha penig neha ne-
ha gonoßúl vagyon dolga, és ßo-
rongattatik, énekel ßent Iob Pa-
triarchával ez képpen: Ha az ió- Iob. 2.
kat el vettük Istentöl, miért ne
vennénk el az gonoßokatis? To-
vábba, ha nevelkedik az kereßt
az üldözéssel egyetemben, ackor
énekel Szent Daviddal: Ha ßin- Psa. 130
tén estveig és víßontag virrattáig
tartaná, mind az által az én lel-
kem nem kételkedik az Istennek
hatalma és segedelme felöl. Ha
penig ugyan fölöttéb igen ßo-
rongattia ötet, mond Szent Pál
apostallal: Hű az Isten, az ki fel- 1. Cor. 10.
lyeb nem boczáttia tű reátok az
késértetet, hanem czak az menire
el ßenvedhetitek. Annak fölöt

te, ha

te, ha az Test és Vér kábalkodnék, és az nyomoruságot gonoz végre akarnáis fordítani, tahát hűsi azt, hogy azoknak, kik seretik az Istent, mindenek iavokra, és elömenetekre legyenek.

4.

Az Hűtetlen, és ez világnak fia, midőn gondolkodik arról, miképpen fosztia az halál őtet meg mindenről, és hogy kellessék ő néki minden marháiath, d űczősségét, gazdagsságát, felesseget, gyermekit, házát, sép palotáiát, és minden ékességet el hadni, és innen mezételenül kű menni, nagy foházkodással kezd
syr. 41. iaygatni: O halál, ó halál, mely kőserves vagy, &c.

Szomorkodik, és Severus Czásárr al rezketvén, ezt mondgya,
Æ. spartianus. *Omnia fui, & nihil mihi prodeſt,* az az. Nagy erős, hatalmas és mindenes voltam, s' imè az

ſemmit nem haznál ennékem, ím meg kell halnom, és ſohól ſemmi gyámolom ninczen, az mely engemet az haláltói meg menthetne. Ez ellen iſmeg az hű Keresztiéni ember, az leg iób és üdvöſſéges rézt válaztotta magának, és vigaztallya magát, az meg foghatatlan mennyei gazdagſággal, az örök életnek örökſégével: Ez az el múlandó dolgokat meg utálván Szent David Királlyal ezt mondgya: Vram te adz örömet az én szívemnek. Iólehet nemellyek örvendeznek ſok Borokban és gabonáiokban. Luc 10. Pſal. 4.

5.

Pœnitentia tartás nélkül való képmutató ember, ha betegſégbe eſik, czak arról gondolkodik: Honnan származot légyen az egéſſégtelenſég ő reáia: Ha valami ártalmas ételt ött, avagy italt ivot

vól-

vólnaé? vagy meg hűvősétetteié, meg melegétetteié, vagy másképpen meg veßtegetteié vólna magát: haragßik és zúgolódik mi atta, hogy ollyan ßerenczétlenség esett ő raita. Az Istenfélő kéréztién ember penig, iól tudgya, hogy mêg czak egy hayßálais nem esbetik el Isten akarattia nélkűl, nem hogy az Istentől adattatot ió egéssége vezhetne el, Istennek kiváltképpen való rendelése nélkűl.

Mat. 10

Ezokáért minden nyavalyákkal való bűntetésit tulaidonittia czak az ő bűneinek, és vallástis teßen róla, hogy az Isten méltán bűntesse őtett. Iól tudgya aztis, midőn az Isten az embert affele ostorozással akaria meg látogatni tahát az betegségnek mindennémű ezkőzi az nyavalyára okot keresnek.

1. Cor. 11.

6.

Az

Az hűtetlen, rőst és túnya ember, ez világnak fia, nem visel semmi gondot az ő lelkére, mind addigis, hanem midőn nagy betegségbe esik, ackor oztán szent és meg fegyhetetlen életet akar viselni. Az előt pedig egéz életinek rendiben, soha nem kedvelte, hanem főlőtte igen gyűlőlte az Tanitókat, de midőn immar az lélék az torkában hőrőgh, ackor mindiárást lovait bé kell fogni, és nagy sietsęggel az gyóntató Tanétóért el kel menni. Az előtt tellyes életiben az Tanitónak neve ő előtte tsak Pap, és semmire kellő prædicátor vólt: de midőn osztán halálos betegsęgbe esik, Szent Attiának, Isten szolgáiának, és kétképpen való bőtsűlletre méltónak mondgya lenni, nagy buzgoságos kőnyörgêssel esedezik ő néki, mondván: O szerető Atiám, ô én édes lelki

Atiám,

Atiám, &c. kérvén azonn ötett, hogy lelki vigaztalás nélkűl ne hadnáia őtet, hogy valamiképpen az ő lelke el ne kárhoznék. Ez ám az kéſő Vetſernye, és az *Benedicamus* előtt az *Deus in adiútoriumnak* kéſedelmes éneke. Es gynehányának bizonyára ugy vagyon doga, hogy ack or az Iſten kegyelmeſſégétől (kit éltében mindenkor tſak tſúff gyanánt tartott) meg foſtatik.

Vißontag, az igaz hű és kereztién ember, minden vdőben, s minden ſempillantásban, kéſźiti magát, az bódog kű múlásoz, ſoha nemis kételkedik, az ő vdveſſége felől, ſőt inkább, vagy vl, vagy áll, vagy valahól iár, nindenkor tißta őrvendetes fűvel mondhattia: Iőj el Wram Ieſus Chriſtuſom, iőj el én győnyőrűſźeges vigaſágom, mert imé kéßen vár téged az én lelkem.

Apoca 6.

tak

ſak ioy el nagy hamarſaggal
Es midőn leg nagyob és ſúllyosb
beteſęgben vagyonis, nagy bá-
torſaggal mondgya: Moſt botſá- Luc. 2.
tod el Wram à te ſólgádat, nagy
békeſęggel.

7.

A hűtőtlen képmutató, midőn
az ő betegſęgében ſegitſęget, és
nyavalyáiából ſabaduláſt kéván,
mind egyaránt fút mindenfele,
őrdőngőſőkhőz, Varáslókhoz,
és éyeli iárókhoz: Mind egynek
tarrván, akar őrdőg, s' akar mely
varásló Boſorkány ſegitſe meg
őtet, mondván: *Flectere ſi nequeo* Virg. 7.
ſuperos, Acheronta movebo. Ha az Æneï.
Iſten (ugy mond) nem akar meg
ſegéteni, akar az őrdőg, s' akar
ki légyen, tſak haßnálhaſſon én-
nékem.

De az Iſtenfęlő hű kereztién
ember tudván, hogy az Iſten Exod.
mind Varáslóknak, és őrdőngő- 20.

sóknek eßközit meg tiltotta : Iól
tudgya annak fölötte, az ördög-
1 Reg. 15 nekis minden álnoksághit, és ra-
vazsághit, hoǵ az ő Varáslás által
senkinek nem haßnálhat, hanem
tsak azon vagyon, hogy az ő tsa-
lárd ßemfęnyveßtésęvel Istentől el
idegenéthetnê az embereket. Sőt
Iob. 21. inkáb azt vallya, s' azt hűßi, hogy
sok ezerßőr ióbb ő néki, az Wr-
ban meg halni, hogy sem mint
az ördögnek practicáia és me-
sterſęge által egéſſęges életet viſel-
ni: Ezokáért élis azockal az eß-
közőckel, mellyeket az Isten ren-
delt, hogy ne láttaſſęk késęrgetni
az ő Wrát Istenét.

Ha penig módot nem talál az
ezközőkben, avagy, ha haznoſ-
ſak nem lennének azok, tahát
azt mondgya : Vram Ieſuſom,
ihon vagyok, czelekedgyél én ve-
Matt. 8 lem, á mint te ßent felſégednek
Psal. 40 tetzik. Ha akarod, engemet meg

gyo-

gyógyéthatz, ha penig nem lé=
gyen az te ſzent akaratod, az ki=
nek én őrőmeſt engedek.

8.

Ez világi ember az ő betegſé=
gében nem ſokat gondol az Iſten
ſgeiével, mivel hogy nem tanúlta
azt, azért nemis tudgya magát,
ſem az Kereztſęggel, ſem az
Wr Vatſoráiával, vigaztalni.
Némellyek ez világhi Hiſtoriá=
kat, és heában való v̂dő múlató
tréfákat olvaſtatnak magok előtt:
Némellyek penig akarván ma=
gokat meg úyétani, akar mi ká=
baſágokat és bolonſágokat v̂z=
nek, s' fabulákat halgatnak, hogy
az halálról való gondolkodáſt el=
méiektől annál inkáb távoztat=
haſſák.

De ez ellen, az hův és kerez=
tién ember, tudgya az Iſten igé=
iét, s' nagy ſzép módgyaval. az I= 2. Tim 2.
ſtennek Tőrvénye ês Evangeli=

umia kőzőtt külőmbsęget és vâ-
laßtást túd tenni, és mind az ket-
tővel igazánis túd élni, ßűntele-
nűl vigaztalván magát, az Chri-
Act. 8. stusnak kegyelmes frig kőtésęvel,
melyben az ßent Kereztsęggel ré-
ßeltetett. Eyel nappal ßomiú-
hozza az Wrnak ßent Vatsorá-
iát, mellyel élvén Christus paran-
tsolatia ßerént, Christustól úŋ éle-
tet és őrőmet véßen, magát tsak az
után az őrők életnek el vételére
kéßétvén. Minden ez világhi
el múlandó dolgokat-is penig
semminek tart, semminémű mú-
latság és hitság immár az után ő
nékie nem kell, hanem óránként
tsak az ő v̊dvezétő Christusa fe-
lől beßélget, és az ő kű múlása
óráiának bódog el iővete-
lén őrvendez.

II.

Máſodſor, à mi az halált, és ez világból való kű múláſt illeti.

1.

Midőn az pogány és hűtőtlen képmutató minden napi példákból eſſébe véſi, hogy ő nékűs úgy kelleſſék magára várni az halált, mint ſintén egyebeknek; Nagy panaſſal kezd iaygatni, az egéſz emberi nemzetnek hoſſú nyomorúſágán, és az ſanyarú életnek rővid vóltán: Mellyet bizonyára noha iól tſelekeſſik; mind az által az halálhoz való kéſſületire, ſem az pœnitentia tartáſra, néki ſemmit nem ſolgál, ſőt inkább zugolódik, alituán, mintha az Iſten nem igazat tſelekednék, hogy az embereket íly hertelenſéggel kű ſedegeti.

De ez ellen, az igaz kereztien ember, mikor az ő minden napi meg probált példáiából, az ő halandóságát elméiében foglallya, szüue szerént szanakodik az mi első esetünkön, sir és kőseruessen
Tren 3. bánkodikis az maga sok vétkein, és álnoksághin, mellyekért az halálnak méltó büntetése reánk száll, és alázatos szüből ezt mõdgya:
Mich. 7 *Iram Domini portabo, quia peccavi ei.* Az Vrnak haragiát viselem, mert ellene vétkeztem. Es ismeg:
Psal. 119 Igaz vagy Vram, és igazak az te beszédid. Es igy az Istennek adgya az dűczőséget, hogy méltán büntet bennünket, és naponként az bódogúl való kű múláshoz kêszéti magát.

2.

Az képmutató hűtetlen embernek, az ő emberi bús szüve, midőn az halálról gondolkodik, meg ijed, és az halálnak tekénte-

ti elöt meg rötten. Mert az test és az vér annál egyebetis nem tud, az halál penig minekünk oly ellenségünk, az mely mindnyájunkat meg emészt.

De az igaz és hü Keresztién meg nittia az ő hütinek semeit, és vigan reá nêz az halálra, nem az Isten törvénye, hanem az szent és üdvösséges Euangélium szerént gyönyörkodik, vigasztalván magát az ő Christus Iesusával, á ki ő érötte az halálnak kőserüségét meg koſtolta, el változtatván azt kivánatos álommá, és ily örvendetes reménsége vagyon, hogy meg nem hal, hanem czak czendezzen el alusik, és az halálnak kőserüségét, az Christus vigasztalásának édesſege mia, meg sem érzi. Act. 16. Iob. 16.

3.

Az hütetlen és álnok szüvő ember, midön azt meg gondol-

lya, mely szörnyen és iszonyukép-
pen bánnyék ő véle az halál, ot-
tan mindiáráft meg hűl és meg
hal az ő teſte, mely hideg és feke-
te ſötét földben temeteſſék el.
Bánkodni kezd, és min den őrő-
me el táuozik tőle, nemis czele-
kedhetik külömben, hanem czak
az mit Xerxes Király, á kinek mi-
dőn előtte az hálálról beſzélget-
nének, tahát mindiáráft más dol-
got hoza elő, hogy azzal az ha-
lálnak emlekezetit szüuéből kű
uehetne, monduán: *Miſſa hæc*
faciamus, inquit, neque triſti-
um rerum faciamus mentionem,
cùm iucunda in manibus habeamus.
Herodotus in Poly.
Az az: Hadgyuk békét, ugy-
mond, az szomorú halál emle-
getéſének, hanem valamit máſt
vegyűnk elő, az honnét iób vi-
gaſſágunk legyen.

Az ellen penig, az Chriſtus-
nak hűue, mêg (*plus ultra*) touáb

gon-

gondolkodik, által nezuen az halálnak minden ocsmányságát, és ßőrnyű vóltát, Semmi nem gondol véle, noha rútól meg veßtegeti és undokéttia az halál az ő testét, de inkáb arra figyélmez, miképpen támadgyon fel dűtsőssęgesen, és romolhatatlanságban, az utolsó napon, és hogy lehessen az Christus Iesusnak, az ő v̊dvezétőiének dűtsősęges testéhőz hasonlatos. Iob. 19 Phil. 3.

4.

Az hűtőtlen Pogűny, avagy ez világnak fia, midőn az halál előt magát bátoritani akaria, tovább nem mehet, hanem tsak addig hogy egy kis rővid űdőben áll az halálnak az ő dolga, az el múlván, oztán vége ßakad az ő életének. 1 Reg. 15.

De az Christus vére által meg igazúlt keréßtien ember, nem támazkodik az ő testi őrőmére

hanem inkáb az Szent Lélek
Istennek vigaztalására, az ki ő
Phil. 4. benne lakozik, és tellyes hűttel
s' tellyes bizodalommal vallya,
és tudgya aat, hogy az Istennek
békeségе, és kegyelme, mellyet ő
az ő igaz hűti által meg kostolt,
mely minden elmét fölyűl halad,
meg tartia az ő szűvét és minden
gondolaiit, az Christus Iesusban
az örök életre.

5.

Az hűtőtlen Hypocrita, mi-
dőn az halál reá iű, minden ólta-
lom és fegyver nélkűl el bádgyat-
tan áll, úgy mint, kinek sem hűti
sem reménsége, sem az Istennek
oly igéie szűvében nintsen, mellyel
magát támogathatná, sem viga-
talása, mellyel magát gyámolét-
hatná, és az ő szűvét tsendezéthet-
né, de tsak azon sélelmet és rőttő-
gést érez, és semmi iót nem re-
mélhet, az Istenek segétsége felől.

De

De az igaz hű kereztien embernek, tellyes az ő szűve álhatatos hűttel, tellyes ió reménsęggel, tellyes meg mondhatatlan igaz Istenhőz való foházkodásockal, mellyeckel régẽ bellyeb vagyõ az őrők bődogságban, hogy sem ez világhi életben: Ez mellet vagyon igaz vigaztaló szent igéie, mely őtet soha meg nem tsallya, s' tévelgésre sem viszi, ahoz szűből ragazkodván, azt őrzi, óltalmazza, s' tudgya azt, hogy nem kűlőmben, hanem mint az Istennek beszêde tartia, úgy lészen dolga, azért nagy vidám léleckel ezt mondgya: Wram Iesus Christusom, valaki meg tartia az te beszédedet, az őrőcké halált nem kostol. Rom. 5

6.

Az hűtetlen ember, midőn halálos ágyában fekszik, nagyon sopánkodik és iaygat, panaszol=

kodvan azon, hogy ő el hagyatot mindenektől, és hogy minden ő barátij és minden ő tárſaij, táuol álvan tőle, meg vetették légyen őtet.

Ez ellen iſmeg az igaz keréſztién ember azt mondgya: Vram kiczoda vólna énnékem mennyekben te náladnál tőb, azért te náladnál egyébben nem győnyőrkődőm ez földőn. Ha az én teſtem ugyan el fogyatkozikis, mindazáltal az én ſzűuemnek kőſzikláia, és őrőkſége, te vagy én Iſtenem, ez rithmus ſzerént.

Psal. 73

Kit kereſnék tőbbet Wram náladnál?

Földőn mennyen az te ſzent irgalmadnál?

Kiben győnyőrkődgyem nints tőb náladnál,

En Iſtenem az te nagy ió vóltodnál.

Mert tudgya azt, hogy az embe-

rek

rek az nyomoruságban feleba- Psal. 60 syr. 6.
ráttioktól igen meg vonnyák magokat. Ezokáért midőn semmi emberi erő nem haznál ő néki, ackoron erős hűttel hűßi azt, hogy Isten véle vagyon, és hogy az tellyes Szent Háromság az Ioh 14.
ßent Angyalockal, az ő halálos ágya kőrűl állyon, az ki nagy viganis vária az ő lelkének kű múlását.

7.

Az hűtetlen és Istentelen ember, midőn hallya, hogy az lélek halhatatlan, és hogy ez élet után más élet léßen, à hól az Igazak az Matt, 25
őrőké való őrőmet, az Hűtetlenek penig, az őrőcké valô veßedelmet és kárhozatot veßik el: Nag rőttegésben vagyon, és fölőtte nagy ohaytassal kivánná azt, hog az emberek soha felne támadnának az halálból. Mert az ő hűtetlen ßűvők azt prædikállya néki-

ek: Ha ez ugymond, igy vagyon tahát öröcké el kell kárhoznod. Ennek okáért effélék, leg utólßor magoknak ezt fogiák kivánni, hogy bátor soha ingyen ez világrais ne ßülettettenek vólna.

Rom. 5 Phil. 1. Ez ellen ismeg az Istennek hűfiaij vigaztallyák magokat, igenis örvendezvén azon, hogy az örök élet meg vagyon ö nekiek kéßitve á más életben, azt penig nagy lelki buzgosággal, és foházkodással váriák, s' nagy ohaytássalis kivannyák, hogy nagy sietséggel iönne el hozzáiok az ö édes Christusok: Hogy ez nyomorúlt világgal immáran véget vetvén, az örök bódogságos élet kezdetnék el. Mert tellyes remén segöket ebben helyheztették, hogy sockal iób az, az élet, az melyre vadnak Christus váltsága által valaztatva.

Effele és ezekhöz hasonló An-

titheseiket, avagy ellenvetéseket, hozhatnék ide többeketis, mellyeckel igen világossan még mutathatnám, miczoda külömbségek légyenek az hűtetlen képmutató, auagy pogány, Istentelen emberek, és az hű kereßtiéni Isten fiaj közöt, ez üdö ßerént való életben: Es ismeg az Hűueknek az ö ez világból való kü múlásoktis, az Hűtetlenek és képmutatók halalával mely igen külömbözzön. Luc. 16.

Erről bizonyára méltó volna minden embernek ßüntelen, éyel nappal, nagy ßorgalmatossággal gondolkodni, és ezt korosként elmeiében forgatni: Mind addigis magát nyugodalomra nem adván, mîg ßintén magát meg nem esmerné, és az igaz hűtben véghig meg maradván, meg nem tudná, hogy ö az üdvezétö Christus Iesusban hüdgyen, és ö-

tet minden kéntse közzül leg drágábnak tartsa, sőt minden ő kedvét és nyáiasságát tsak ő benne helyheztesse. Addîg penig semmi nemű nyugodalomra feiétis ne haitsa, mîglen sorgalmatos Isteni solgálattal, és az hűtnek
2 Tim. 4. gyakorlásával, az Szent Lélek ereiének általa, arra nem iuthna, hogy az őrőké való iót inkáb se-
1. Ioh. 2 resse, hogy sem mint ez el múlandó világot ohaitaná: Az bűnt
1 Tim. 6. valóban gyűlőllyé, és czak az igasságban győnyőrkődgyék.
Hogy ez bűnős életnek, az ő sem-
Iob. 21. mire kellő nyavalyás vóltát, valóban meg ismerie, az ő gőgősségét, és pompaságát semminek véllye, s' az őrőcké való őrőm után vaiódgyék: Hogy ő az Vr Iesus Christust tellyes sűből seresse, és naponként az ő el iővételét
Apoc: Vlt ohaycza: Hogy ő az ő hivat alyában naponként magát ió

lélki

lelki ismerettel viselye, és minden órában ez élettel kész légyen, bodog véget vetni, és magát nyugodalomra adni. Mert ez ám az bódog kű múláshoz való igaz készület, és igy kell magunkat naponként meg választanunk az hűtetlen pogányoktól, Tőrökök- 1 Cor 6.
től, Sidóktól, és ez világnak pœnitentia tartás nélkül élő képmutató fiaitól, kik közzül nemellyek az Christus felől, sohól Apoc, 18.
semmit sem tudnak: Nemellyek ő felőle valamit tudhatnának, de ugyan nem akarnak: Nemellyek vissont hallanak, és tudnak ő felőle, de nem ismerik őtet ő üdvőzítőiőknek lenni. Nemellyek penig czak szinnyel mutogattiák magokat ió kereszténeknek, de szűveckel nem: Dűczelekednek hűtőckel, de azt ió czelekedetekkel meg nem bizonittiák: őrőmest az őrők élet felől Matt. 15.

beſélnek, de nem tanóllyak meg
Luc. 8. mint kelleſſék oda menni. Ha
ezokáért mind ezeket meg akar-
iúk tanólni, tahát olvaſnunk, hal-
lanunk, s' eſűnkbenis kel tarta-
nunk, és ſűntelen gyakorlanunk
az Iſtennek tőrvényét. Vagyon,
Iſtennek legyen hála, kőnyvűnk,
s' az Szent Bibliais nálunk, mely-
nek, tſak akaria, igen kőnnyen
akarkiſs ſerét tehet, és ſok ſép
dolgokat belőle olvashat.

Vadnak továbba, az ſent Irás-
hól és az régi Atiaktólis, egyéb-
fale ſok ſép kű ſedegetetet De-
ák, Cheh, Németh, Magyar, és
más nyelvekenis irattatot kőny-
vek, mellyekből ſok haſznos ta-
nólſágokat, és igen ſép vigaſta-
láſokot, ió és ülvőſſeges intéſe-
ket, minden ember vehet, és ta-
núlhat, miképpen kelleſſék ő ne-
ſie kereztiénül itt ez életben
magát viſelni, és ez életből bó-
lögül kű múlni. En

En azért kegyes és kereztien Olvaso, leg kissebbik lévên az Kiczindedek közzül, nem diczekedem ezzel az én munkáczkámmal, hanem czak az Istennek kegyelmével, és nagy alázatossan töredelmes szüvel léleckel mondom, az Szēt Pál apostallal: Nem én, hanem az Isten kegyelme, à ki én velem vagyon, czelekedre ezt, ugy hogy ugyan ezen kegyelem által, az kegyelmes Christus Iesus kegyelme által, és az Szent Lélek Istennek segétsęge által, vettem fel ez elsö munkamat, reménlvén azt, hogy ez az én kis fáratságom, elöször Isten nevének tiztessęgére, és sok együgyü Kereztiéneknek hasznokra, és vigasztalásokra fog lenni.

1. Cor 15.

1 Cor. 15.

Azon kérem az tudós és bölts Irás-olvasókat, hogy ezt az én öszstövér munkámat ió végré fordítsák. Mert ezt az munkát nem

azok-

azokért, kik Istennek gazdag adandékival, és sok külömb külömb féle könyveckel bővölködnek; hanem csak az együgyű Kereztiénekért, vettem fel. Mivelhogy gyakorlatossággal történik az, hogy sokan idegeny Országba mennek, az hól kedvek szerént való Tanétót nem találhatnak: Némellyek Táborban, avagy egyéb veszedelmes dolgokra adgyák magokat, az hól Tanétót ugyan nem kaphatnak: Néha történik, ugymint, az dögleletes pestilentiának ydeién, midőn az Tanétók közzülis sokan meg halnak, hogy az ember szép tanólságot és gyönyörüségges vigasztalást kéván magának; ackor ez Könyvetskéből önnön maga, avagy csak másalis, olvastatván, akar kijs igen szépen meg vidaméthattia és vigasztalhattia magát,

Erre segéllyen minket az Atia

min-

mindenható Isten, hogy ez életben szentül és iózanon élvén, ez élet után nagy bódogúl el vehessük az örök dűtsősségnek meg hervathatatlan Koronáját, Amen.

IGEN HASZNOS ES IDVŐSSEGES ELMELKEDESEK,

és Kérdezkedések, miképpen kéllessék embernek az Isten igéiéből magát vigaztalni, Kereztiéni módra élni, és bódogúl ez világból kű múlni.

ELSŐ RESZ,

Foglallya Summáiát magában ennek az Könywnek, ás meg mutattia, hogy mij emberek, nem tsak halandók legyönk, de sőt nemis tudgyuk, mikor. s-mikeppen, és mitsoda helyben, az Vr Isten kű pőllitson végre bennűnket ez világból.

I. Kérdés.

Mond meg rövideden ſumma ſerént, mitſoda dolgokat kelleſſęk énnékem az Iſten igéiéből, és minden Prædicatiókból meg tanólnom; s-főképpen egéſz életemnek rendiben mit kell gondolkodnom, és tſelekednem?

F. Mindeneknek előtte, azt kell meg tanúlnod, miképpen kelleſſęk tenéked kereztiéni módra élned, és bódogúl ez vilągból kű múlnod, Pſa 90. Eccl 12

Adgyon ezokáért az felſęges mindenható Wr Iſten erőt, és Szent Lelket énnékem, hogy ez

Tob: 2 Apo 2. & 3

világon ugy élhessek s' tanólhassak, hogy az más világonis örökkön örökké élhessek, Amen.

II. Kérdés.

Mitsoda az Kereztiéni módra való élet?

Ier. 9. Psal 76 Deu 6 Exod. 20. Matt: 28.

Az Kéreztiéni módra való élet és nyaiasság, semmi nem egyéb, hanem czak az, hogy az ember tanóllya meg, elsőször az Istent, és az után önnön magátis, igazán meg ésmerni.

Psal 67 Ioh. 17

Elsőször, az Istent meg tanólni, hogy az Isten egy légyen álattiában, és személyében három, Atia, Fiu, és Szent Lélek Isten, és hogy az három személy közzül, az Fiu Isten, ez világra botsáttatot, s' emberi természetet magára fel vevén, elégséges áldozat lőn az mi bűneinkért.

Ioh 1.

An-

Annak utánna ſzűkſeg, hogy az ember őnnőn magátis valóban meg iſmerie, tudni illik, hogy ſzegény, nyomorúlt, nyavalyás, és iſzonyú bűnős légyen Iſtennek előtte, és hogy őrőcké el kellene kárhozni, ha igaz pœnitentia által meg nem térne, az Chriſtus Iéſusban nem hűnne, és úij életet nem viſelne. Továbba, ha az élő Iſtennek, és az ő felebaráttiának, ſzűve ſzerént utólſo óráiáig nem ſzólgálna.

Exod. 20.

Ezec: 8.

Imádſág.

Oh egyedűl őrőcké valô felſéges Atía Vr Iſtẽ, ki vaǵ hárõ ſzemélyben, és egy Iſtenſęgben, kérem te ſzent felſęgedet, tanits meg engemet arra, hogy mindeneknek előtte, mind te ſzent felſęgedet, mind ennen magamot, igazán meg iſmerheſſem, és abban az iſmeretſęgben, napról napra ő=

regbedgyem, és nevelkedgyem életemben, honnan ez csálárd, és el múlandó uilágban, az én rőuid életemet ugy igazgathassam és rendelhessem, hogy the ßent felségednek neuének tißtességere, felebarátomnak előmenetire, énnékem őrők őrőmőmre, és űduőssęgemre ßolgálhassak, Amen.

III. Kérdés.

Mi lehet az bódogúl való kű múlás?

Az bódogúl való kű múlás avag meg halás, rővid ßóval nem egyéb, hanem az embernek igaz és alhatatos hűtben, és ió lelki ismeretben, ez világi életből való kű kőltőzése, az őnnőn maga lelkét Christus Iesus markába aiánlása, és az őrőcké való bódogságos életre áhîtatos kévánsága, bé-

Luc. 2. Phil. 1.

kesęg-

kelęgben és tſendeſſęgben örömmel való el aluáſa, és ez világtól való el butſuzáſa. 2. Tim. 4.

Imádſág.

Wram Ieſus Chriſtuſom élő Iſtennek ſzent fia, te tudod egyedűl az én utólſo órámat: Kérlek tégedet, adgy énnékem bódog és v̄dvőſſęges ez világból való kű múláſt, és ved hozzád az én lelkemet az te ſzent kezeidbe. Am̄. Mat 6. Act. 7.

IV. Kérdés.

Meg kellé azért minden embernek halni?

Igenis. Mert az ſzent Irás ekképpen ſzól: El vagyon rendeltetve, hogy minden embernek egŋ̈ſzer meg kelleſſęk halni, holot annak utánna léſzen az Itélet. Azért vígyáz, és ved eſzedbe magadot én lelkem, holot minden em- Heb. 9

ber felöl el vagyon rendeltetve, hogy egyßer meg halyon, tahát az halál te reádis bizonnyal el iö, és te nékedis meg kell halnod. Bizony beßéd erröl az bölts Syracides mondáſa: Ma énnékem, hólnap teneked. Eccl. 38. Sőt inkáb ſorgalmatoſſan arról gondolkodgyál én lélkem, az mit az ſent Irás ſól: Hogy minden embernek egyßőr, és nem kétßőr, kelleſſék meg halni. Mert ha mineköünk embereknek kétßőr kelletnék meg halnunk, tahát minden ember, minek utánna egyßőr gonoßúl és bódogtalanúl kő múlna, máſßor az után ióbban és üdvöſſégesben ügyekeznék meg halni. De nem ugy léßen, Mert az egyßőr való bódogtalan kő múlás örőcké való veßedelmet és kárhozatot hoz magával.

Imád-

Imádság.

Oh én édes Istenem, enged meg énnékem azt, hogy tudgyam az én utólso életemnek kű múlását, és azén napiaimnak számát, hogy tudhassam meg, mely hossu életem légyen énnékem. Az te arasoddal meg mérted az én napiaimat. En Istenem taníts meg engemet, hogy tudhassam életemnek rövid vóltát, és hogy az én igaz és üdvösséges kű múlásomat, mindenkor eszemben tarthassam. Psal. 39 Psal 90

V. Kérdés.

Ió vólnaé, ha az Vr Isten az mi utólso óránkat mijnekünk meg ielentette vólna, hogy üdeién és ió modgyával, az halálhoz magunkat készéthetnénk?

Bizonyára en lelkem, nem csak az, az utólso Ora, de még egyéb sok dolgokis vadnak el rőítetve te előtted. Az Regiek azért erről azt tőktak vala mondani: *Quatuor circa mórtem sunt incerta, nimirum tempus, locus, ſtatus, modus*, áz az: Mű tőlünk emberektől nem czak az utolso óra, és az mű halálunknak ődeie, vagyon el rőítetve, De azt sem tudgyuk, mikor, minemű helyben s' állapatban, és minemű móddal avagy betegséggel az halál kű viſen bennünket ez világból.

Imádság.

Esa. 55. Oh ſent és bőlts mindenhato Vr Iſten, miképpen az te gondolatid nem ollyatének, mint az mű gondolatink, és az mű útaink nem ollyatenek, mint az te útáid, De menire fel vagyon fűg-

gezt:

geztve az Egh ez fòldtöl, igy vadnak fel magaztalva az te ſi=taid, az mij ſitainktól: Add én=nékem Vr Iſten, hogy minden nap tellyes bizodalommal iár=haſſak az te ßined elöt, ugy hogy álhatatos reménſęgem legyen te benned, hogy én reám ſemmit ollyat nem botſátaz, hanem czak azt, az mi énnékem haßnos, ió, és ůdvöſſęges vólna. Amen. Rom 8

V I. Kérdés.

Miképpen kel tahát énnékem, az én egyůgyů=ſégemben, arról az négy dolgokról igazán gondolkodnom?

Igy az elſöröl. Nem tudod én lelkem, mely órában, mely napon, avagy mely eßtendöben, az Vr Iſten tégedet ků akar venni: I. Tempus.

Syr 38. Eijel esiké az, avagy nappal, estveié avagy reggel? Ióllehet igen kőnnyű vólt vólna az Istennek minekűnk azt meg ielenteni, de kivaltképpen váló bőltßeségêből, és hozzánk való nagy kegyelméből, nem akarta azt meg ielenteni, avagy tselekedni. Tekéntsed tsak én lélkém, mely igen ßegény és nyomorúlt emberek legyűnk mij, bűnnel meg rontattak, és meg veztegetettek, de mêg-is ez világnak hitságát ugy ßeretiűk, hoǵ ha kűmúlásunknak utólso óráiát tudnánk, Isten felőlis nem sokat gondolkodnánk: ő tőle nem félnénk, őtet tißta ßűből nem ßeretnénk, segétségűl nem hivnánk: pœnitentiát sém tartanánk, hanem tsak az utólso óránkon keresnénk az Vr Istent ő ßent felségét, azon, tudni illik, â mely az mi halálunkra vólna rendeltetve. Es ha tsak ackor kellene az

ember

embernek pœnitentiát tartani, tahát ſokan ő kőzzűlők tſak akkor űgyekeznének pœnitentiáról való tudomántis tanólni, az mely dolog igen veſzedelmes vólna. Ezokáért minekűnk embereknek nintſen ártalmunkra az, ſőt inkáb haznunkra, és üdvőſſégűnkre, hogy az utólſo halálunknak óráiát nem tudgyuk.

Imádſág.

Oh én Vram, s' én Iſtenem, mely hamar egy ſempillantásbá kű múlnak ez vilagból az emberek, mindazáltal mégis mely nagy bátorſágban élnek. Bizonyára az ember, kű az Aſſoniállattól ſűlletteret, rővid üdeig él, és ſok nyomoruſágockal meg terheltetik. Az kiki iű, mint az virág, s' hamar iſmeg meg ſárrad, és el mùlik mint az árnyék, ſoha egy állapatban meg nem marad. Rő-

Pſal 39

Iob 14

vid az embernek ůdeie, és azoknak ſama te nálad vagyon: Határt vetettél ő néki, mellyet által nem hághat. En kegyelmes Iſtenem, à ki az én kű mùláſomnak, és halálómnak utólſo óráiát el rőiteni akartad, add énnékem, hogy egéz életemet ugy rendelheſſem, hogy éńel és nappal, ſőt inkáb minden órában, és minden ſempillantásban, igaz kereztiéni kéſűletben találtaſſam. Amen.

2. Locus. Máſodſor. Nem tudod, mely helyben az te halálod vagyon te néked el rendeltetve. Az te házadbané, avagy idegen főldőn, ágadoné, avagy mezőn kelt néked meg halnod. Bizonyára oh én lelkem, ſoha az mij életűnknek óráia meg nem akad, és ſenki nem tudhattia, mikor tellyék bé: Igy az halál iőttőn iő utánnunk, hággván az mij bokaink

ra, é

ra, és talpainkra, kű is víßen ben- Seneca
ünket ez világból, valahól ßin-
tén el ér. Tahat ha okos és eßes
ßolga akarz lenni, várd mindenűt kéß és tűredelmes ßűvel őtet.

Imádság.

Oh felléges mindenható Vr Iſten, add énnékem azt tudnom, hogy én mindenűt minden helyben, ßegény, nyomorúlt, halandó ember legyek, és hogy ſohúl az halál elől bátorſágos ne lehеſſek. Es mivel hogy az halál mindenkor reám vigyáz, és ellenem kéßűl, adgy erőt énnékem, hogy okos, és eßes ßolga legyek, ugy hogy őtet mindenűt igaz, és tűredelmes ßűvel várhaſſam. Amen.

3. Status

Harmadßor. Nem tudod azt is, drága lelkem, az Vr Iſten minemű állapatban találhat tégedet, alúvaé, avagy vigyázván, őrömedbené, avagy bánatod-

ban, világi dolgaidbané, avagy lelkiben, Reßegßégedbené, ávagy Iózanßágodban: Haragodbané, avagy ßendez élméd-ben. Oh kegyes lelkem azért, legyen ßorgalmatos gondod arra, hogy ne találtaßál affele állapatban, mint ha valaha te néked nem kellene meg halnod: Mert azt mondgya a bölcz Syracides: Emlekezzél meg róla, hogy az halál nem kéßik: Es iól tudod, minemű ßámvetéßed légyen vélé. Azért én lelkem, az mint találtéged az Vr, úgy itél megis,

Cap. 14.

Imàdßág

Oltalmaz meg engemet mindenható Atia Vr Iſten, az te ßzerelmes ßent fiadnak, Chriſtus Ieſußnak általa, réßegßégtől, és tunyaßágtól, hogy egéz életemnek rendiben ne éllyek értelem és tanúßág nélkűl, mint az hűtetlenek, az

kik-

kiknek ſemmi reménſegek nin-
czen. De kérem te ßent felſege-
det, adgyad az te ßent lelkedet
énnékem, hogy éſſel és nàppal,
úgy élheſſek ez világon, hogy
minden dolgaimban, minden ű
dőben, és minden ßem pillantás-
ban, találtaſſam keßnek lenni:
hogy bódog kű múláſomnak u-
tánna, az őrvendetes és őröcké
való életet el veheſſem. Amen

4. Modus

Negyedßőr. Nem tudod aztis
én lelkem, mitſoda betegſeg ál-
tal, botſaſſon az kegyelmes min-
danhato Vr Iſten, halált the reâd,
nirigy, és mérges kelevén által é,
avagy egyéb hatalmas peſtis ál
tal: Hideglelés, dagadozás, vagy
vizi betegſeg által: Viz avagy
tűz miat kell el veßned: avag
gyilkoſoktól, fene vadaktól, é
ezekhőz haſonlóktól el ßaggatat
nod: Vgyanis én lelkem ſok em
ber azt mondgya: Ha meg be

tegſem, az után Iſtenes életben foglalom magamat, pœnitentiát tartok, Iſtenemet ſolgálóm. De nem tudgya azt, ha az Vr Iſten betegſéget botſáté reá, avagy nem? Nintſeneké erről naponként elég bizonſágink, és ſok példaink, kik erőſétik azt, hogy nem tſak egy, hanem ugyan ſok embereknek, ſép vőrős, piros, poſgas aijaka, és ortzáia hertelen való halál miat, miképpen meg hervadot, minek előtte még meg ſem betegedtek vólna?

Ah felſéges Vr Iſten, mely igen nyomorult, és eztelen, tunya, rőſt emberek legyűnk mij, hogy ezeket az mindennapi példákatis, az mij ſúveinkbe, ſemmiképpen nem botſáthattiuk. Az madár oktalan állat, mind az által, mikor az puskás hozza lő ha nem talállya, hamarſággal onnét el rőpűl: annakutánna midőn

láttia, hogy valamely ember tőlök közelétis hozzáia, és kezét vagy puskáiát igazgattia rea, nem várta meg, onnan más helyre fál, ahól bátorságosban maradhasson. Oh én lelkem, ugy kellene mínekünkis tselekednünk. Mert láttiuk az mindennapi példákbólis, hogy az halál nem hévolkodik, hanem lövödöztön lövödözvén, untalan sértegeti az ő mérges nyilaival, az embereknek fűvőket, ugy annira, hogy egymás után esten esnek, és halton halnak.

Azért teis fel emellyed, és fel rázzad magadat, én lelkem, és röpüly az bűnből az igassághoz, pokoltól az éghez, ez álnok és tsalárd világból, az te Vradhoz az Christus Iesushoz, ott vigan minden félelem nelkül, bízvást mondhatod ezt ő nékie: No te halál, ám bár lőj meg immár, valahól, és vtlam korakar. Mert

ha az én halandó, és tſak ůdeig való életemet és ſzůvemet, halálos niladdal által ſzegezedis, mind az által, az én igaz hůtemnek általa, én bennem vagyon, az őrők életnek feiedelme, ő énnékem annál tőbbet ádd, hogy ſem à mit te tudnál tőlem el venni. Ezokáért Chriſtus Ieſuſnak drága vérével meg váltot lelkem, ne hallaſzad napról napra az te meg téréſedet.

Imádſág.

Vram meg váltó Ieſus Chriſtuſóm, óltalmaz meg engemet nehéz véletlen betegſégtől, ês hertelen halàltól: Ne búrétſanak bé engemet, az én ſzántalán ſok bűneim, és ne hádgy hűtetlenſegemben pœnitentia tartáſnélkűl, ez világbòl kű múlnom: Hanem inkáb adgy énnékem kegyelmes Chriſtuſóm, kőnnyű, békeſſéges. ůdvőſſéges kű múláſt, minde

győtrelem, és faidalom nélkül; úgy hogy jó eſſemen lévén, igaz hűtemmel s' ahítatos ſűvemmel, az te dűſſőſeges ſent nevedet, utólſo órámig diczérheſſem, és magaztalhaſſam, és annak utánna az én lélkemét, te ſent kezedbe hűven álhatatoſſan aiánlhaſſam, Amen.

MASOD RESZ,

Tanét bodog és űdvőſſeges halálhoz való kefűűletre, és az Kereztieni Pœnitentia tartáshoz, három rendbeli dolgokat mutat meg.

I. Kérdés.

Mivel hogy az halál előt ſohól nem vagyunk bátorſágoſſak: ſűkſégé azért, hogy minden em-

berek, Ifiak és Vének, öregek, aprók, gazdagok és ßegények, ßüntelen az halált eßekben tartsák, és az bódog kümúláſra magokat oktaſſák?

Igen=is ßükſég, Mert erre tanitnak minket az mindennapi példák. A mint az bölcz Syrach
Cap. 28. ßol: Emlekezzél reá, miképpen ámaz ember meg hólt, holot tenékedis azonképpen meg kél halnod: Tegnap eſet ő raita, ma
Cap. 10. eſik te raitad. Máſut iſmeg: Ma Király vólt, hólnap meg hal. Bizonyára, én lélkém, az halál ßintén ollyan, mint az káßás, az ki karaiával egyarant, mind apró s' nagy fűvet, ßép virágot, mind penig ſemmire kellőt, s' kórót és mindennémű tſemetet, és gazt le

vág

vág és le kaßál: Igy az halális le sőpőr mindeneket, nem nêzvén vénségre, Ifiuságra, sem ßépségre: Nem gondol ő erős kerétet Várasockal, sem magas hegyeken rakot kő Várackal: Nem engeztelheti meg őtet senki Ezűsti, pénze sem aranya, nemis kérlelhetni meg ßép ßóval, sem igérettel: Sőt ha képes vólna, hogy az ember ez ßéles világnak minden ßépségét, marháiát és gazdagságát néki adhatnáis, de tsak egy óráig való ßabadságot sem nyerhetne senki ő tőle az által az várakodásra, és késedelemre.

Ezokáert erről minden embernek ßűntelen kel gondolkodni, az halálnak ßőrnyű vóltát ßűvében kel tartani, maga feiét hoßßu életnek reménségével nem ió biztatni, mind addigis, mîg az ember valóban és iól, az bódog kű múlásnak modgyát, és

ren-

rendit meg nem tanóllya.

Imádság.

Örőcké való Attia Vr Isten, mely nagy híuság alá vagyon vettetve az ember, az ő napiai, és minden ſzépſégi, mint az árnyék el múlnak, ſőt nemis tudgya, ha Ifiuſágában, avagy vénſégében kel néki meg halni. Psa. 144. Nem óltalmazhattia magát hatalmával, ſem gazdagſágával az halál ellen. Ezokáért enged meg énnékem felſeges Vr Isten, hogy mindiáráſt Ifiuſágomnak napiatól fogván, az én életemnek rővid vóltát ſűvemhez kaptſolhaſſam, és hogy meg feghetetlen, ártatlan életben, az te útaidon iárhaſſak: Az te vígaſztalo, és elevenéről beſédeddel, magamat igazgathaſſam, vezérly engem az te ſzent lelkeddel, hogy viſſza fordúlt ſűvem ne légyen, Psal. 119.

maga-

magamat az én Iſiuſágomban, ſ̃épſégemben, egéſſégemben s' gazdagſágomban, minden fel fualkotſág, és kevélyſég nélkűl, iſteni félelemben tarthaſſam. Adgyad nékem, hogy minden nap, minden dolgaimból, az te ſ̃entſéges parantſoſatidról ſ̃űvemben elmélkedheſſem, téged tiſ̃telheſſelek, imádgyalak, és ſ̃eretheſſelek. Ezt enged meg nékem én menyei ſ̃erelmes ſ̃ent Attiam, az te ſ̃erelmes ſ̃ent fiadért, hogy ne tſak iſmeriem te ſ̃ent felſégedet, de igaz hűtemnek általa, tſelekedemmelis te rólad bizonſágot teheſſek, és tégedet életemnek rendiben utólſo órámig kővetheſſelek, Amen. Eccl. 12.

II Kérdés.

Miképpen kel tahát, magamat az bódog kű múláshoz kéſ̃étenem?

valo-

Valóſágos és tettetés nélkül való kéßűlet az bódog kű múláſhoz, ſemmi nem egyéb, hanem mindennap, kereztiéni módra, pœnitentia tartát által, Iſtenes életet viſelni: Ha azért űdvőſſégeſſen, és bódogúl akarz ez világból kű múlni: Előßőr én lelkem, tarts igaz tőredelmes ßűből való pœnitentiát, és abban mind végig meg maradgy. Mert
Sap: 21 az ßent Irás igy ßól: Iſten az bűnért igaz pœnitentiát kiván.
Mat 42 Máſuttis ecképpen: Az ki mind végig álhatatoſſan meg marad, az űdvőzűl.

Imádſág.

Diczérteſſel én Vram és én Iſtenem, hogy nem kivánod az
Eſech. 18. mij halálunkat, és veßedelműnket, de akarod hogy meg tériűnk, és éllyűnk: Adgy erőt énnékem Vram Ieſuſom, hogy ne kéſſel-

teſſem

teſſem az te hozzád való meg téresemet, és igaz pœnitentia tartásomat napról napra ne hallogaſſam. Mert bizonyoſſan az te kegyelmeſſégedet meg igérted énnékem, de az hólnapi napot meg nem igérted. Ezokáért enged meg énnékem, hogy ez mai napon tizta ſzűből igaz pœnitentiát tarthaſſak, és te hozzád igaz hűtemmel fordúlhaſſak: Vgy hogy hólnapi napon az én bűneimben ne találtaſſam, és azoktól meg ne foitaſſam. Amen. Syr. 5.

III. Kérdés.

Mitſóda tahát az igaz és tőredelmes kereſztiéni pœnitentia tartás?

Az igaz pœnitentia tartás ſemmi nem egyéb, hanem minden féle bűnnek el hagyáſa, és tellyes ſzűvel s' ió bizodalommal Eſa. 1. Ezech. 18. Ioel. 3.

Iſten-

Istenhöz való meg térés : Ez pe=
nig fűg ez három dologban:

1. Előßőr, hogy minden ember, az ő bűneit meg ismerie, és ßűve ßerént azokon ßánakodgyék.

2. Máßodßor, hogy az ő bűnei=nek miatta ne essék kétségbe, ha=nem hűdgyen az Christus Iesus=ban, à kű az mij bűneinkért ele=get tőtt; azzal magát vigaztallya, és tellyes reménségét ő benne hely=heztesse.

3. Harmadßor, hogy hűtit mu=tassa az ő Istenéhöz és felebarát=tiához, ßűntelen való hű élettel, és engedelmességgel.

Imádság.

Felséges mindenható Atia Vr Isten, tudom hogy az én sai=át tulaidon testi erőmmel, és o=kosságommal, igaz pœnitentiát nem tarthatok, sem te benned Vram Iesus Christusom az én

hűte=

hûtemet, az te ſegetſeged nélkûl, nem helyheztethetem : Kérlek ezokáért tégedet, illeſd az én ſzűvemet az te ſzent lelkeddel, és adg hogy az én meg téréſem, ne legyen képmutatásképpen, hanem igaz és tőredelmes ſzűből valò: ugy hogy az ő tulaidon gyűmőltſéről, mindenkor meg mutatathaſſék, és megis iſmertethéſſék, Amen.

syr. 1.

Matt 3

IV. Kérdés.

Magyarázd meg énnékem világosban, ezt á három dolgot, az pœnitentia tartaſról, és tanits meg engemet, miképpen kelleſſék abban minden naponként ennen magamat tartanom?

Az igaz Pœnitentianak első resze.

Eörőmest meg iselekeßem. Első dolog ez: Hogy az ember valóban igaz tőredelmességnek általa ismerie meg az ő bűneit, és ßánakodgyék azokon, Mert az hűt az bűnnek ismereti nélkűl semmi nem egyéb, hanem tsak képmutatás. Ezokáért tanóld az te bűneidet meg ismerni az Isten haragiát az bűn ellen meg visgálni, és azokon ßűved ßerént illyen módon tanóly ßanakodni, és bánkodni:

O kegyelmes űdvőzétő Iesus Christusom, mely igen rőtteg az én ßűvem én bennem, midőn gondolkodom az én halálomnak utólso óráiáról. En Istenem, mely igen ßomorkodik az én lelkém, mikor elmélkedem az te rőttentő utólso itéletedról. Mert az halál előt soha nem vagyok bátorsâgos, és nemis tudom, mely órában engemet az te iővendő

Mat 24

rőt=

rottenetes ſteleted eſeibe hńß. Ah én Iſtenem, mely igen nehezen állok meg az te orizád előt. En Vram s' én Iſtenem, imé az én ßemeimnek és lelkem iſmeretinek előtte vadnak az te parantſolatid, mellyek tudom hogy igazgatóim és Kalaúzim legyenek énnékem az te őrőcké való igaſſágodra. Továbba, mutattiák mêg aztis, miképpen kelléſſek énnékem az te ßent akaratodnak engednem, ha ůdvőzůlni akarok. Ah mely nagy veßély s' mely nagy romlás vagyon minden én tſelekedetimben, mely nag fogyatkozás tőrrent raitam az Adámnak eſeti miat, mely mń reánk nyavalyás emberekre mindnyáiunkra ßállot. O kegyelmes Iſtenem, mely igen távol vagyon az én ßůvem az te parantſolatidtól. Bizonnyal tudom, hogy bůnben fogantattam, és

Pſalm 51. hogy bűneimben fogadott engem az én Anyám: Feiem mindeneſtől fogva merő oſtoba,
Eſai, 1. és elmém tompa, az én ſűvem penig tellyeſſéggel meg lánkkat, és erőtlenedet, Sőt inkáb tetétől fogva mind talpiglan ſemi éppſeg és ſemmi ió nintſen én bennem, hanem minden tetemim
Rom 7 meg romolván vadnak, az én bennem uralkodó bűnnek miatta. O ruſnya őrdög, oh pokolbeli gyilkos, meſ rűtől meg undokétottál engemet, s'elmémetis meg homályoſitvā, akaratomat megforditottad, ſűvemet és minden erőmet tellyſſéggel megváltoztattad. En ſzerelmes Iſtenem, vallom és iól tudom azt,
Rom 7 hogy én bennem, az az, ſem lelkemben, ſem teſtemben, ſemmi
Eſa, 1. ió, és éppſeg nintſen, rakva vagyok halálos ſebekkel, és mérges kéléſeckel. Ha penig egéz életem-

nek

nek rendiben, semmi bûnt sintén nem tselekedtem vólnais, de mégis mind az által, haragnak vólnék edénye, az Adam Atiánktól reánk szállot eredendő bûn miat, az mellyért az te szent sinned elől őrőcke el kellettis vólna veszsnem, ha attól az Szent Kérésztségáltal meg nem menekedtem vólna. De az eset után, nem tsak az eredendő bûnben eitem magamat. sőt inkáb mindiáráft az en Ifiuságomtól fogván által hágtam minden te paranczolatidat, kőzzűlők tsak eggyikeris bé nem tellyesétvén, vétkeztem mind leg nagyob, és mind leg kűsebbik paranczolatidnak ellene, gonosz kivánsággal, heusságos dűczősséggel, hamis indúlattal, álnok gondolattal, gonosz szóval szándékkal, és tselekedettel: vétkeztem felséges Vr Isten, hamis halgatásommal, és hasznos dolgoknak el múlatásával, te elened és felebarátom ellen.

Annak fölötte, felek és röttegek, hogy mêg én előttem sok iszonyu és rőtteneles vétkek vadnak el rőitetve: Az én IfiuságomnakIs vétkei előttem vadnak, az mellyek mostanában eszembe nem iutnak, Ezek mêg űdővel mind meg nilatkoztatnak énnékem, és oly szint vesznek magokra, s' úgy meg feketűlnek, mint az fekete hólt szén, és én reám mint egy lesből való álnok ostromlással támadnak, Mit kellessek tselekednem, hovâ kell lennem, én Istenem, ha igy pőrőlz velem, tahát őrőcké el vetve lészek az te szent szemeid előt? Oh én lelkem, vad és gyűmöltstelen fa: Oh szárraz és semmire kellő fa, méltó vagy hogy kű vágattassal, és az őrőcké való tűzre tétessel: Oh el veszet tékozlo fiu, v̂gye veszteт lélek, miképpen távoztál el az te kegyes Atiádtól, és az diszn ók-

kal, az

kal ázgazos tőrkőlyén s' az mes- Luc. 15
lékos korpán, vánforgas? Az
az, minden utálátosságban ma-
gadat bé kevervén, halálos vétkek
ben győnyőrkődől: Mit felelz
tahát az utolso napon, midőn
ßámot kelletik adnod minden
életedről, mêg tsak leg kissebbik Matt. 12
heában valo ßodrólis.

Oh gonoz, álnok, és feslet er-
kőltsű ßolga, adós vag bizonyá- Matt. 15
ra, tíz ezer Talentommal, az te
Vradnak. O hamis Sáffár, mely
álnokúl veztegetted el az te el-
médnek aiandékit, s' az te gyors
elméddel és drága eßeddel go-
noßúl éltél. Atkozot vagy, mert
nem oltalmaztad az Isten tőr-
vényében meg irt ßent igéket.

Iay énnékem bűnős embernek,
mit tselekedtem? Ah mely go-
noßúl vétkeztem? O bóßßuálló
Istennek haragia, ne ßály én re-

ám.

ám. O magosságban lákozó rőtteneteſſeg, kitſoda ſenved het el tégedet? O nyomoruſág és fenyegetés: O tiſztatalan bűnős dohos lélek, immáran ennen magamatis meg utáltam, hogy illyen rútól vagyok az én Iſtenem előt meg undokétva. Bizonyára én Iſtenem, nem vagyok méltó, hogy ez földön iárhaſſak, és embernek hivattaſſam. Bizony nem nagy tſuda vólna, ha az föld meg nilnék, és engemet teſteſtől lelkeſtől el nyelne.

Ezokáért bűnős lélek bánkodgyál és ſanakodgyal, kiálts és ſiry, te ſemmire kellő ember, ſőt teis én vérem, ha lehetſeges vólna, te nékedis ſirnod kellene, és ſokognod, az te bűneiden. Iay te néked kemény Adamas kőből tſinált ſű, hogy téged ſemmi félelem meg nem lágyéthat: Iay tenéked ſunnyadozó ſű, hogy ſemminemű rőtte-

AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

gés tégedet fel nem ébreszthet.
O halandó álom, nem rőzzenthet fel tégedet még az Isten tőrvényének is ßonyú villamása és tsattogása. Ebredgy ebredgy én lelkem, s' kely fel, és gyors hamarsággal ßies iuthni az Pœnitentia tartashoz, hogy az te hűneidben el ne veß. Imè az Vrnak napiai az pitvarban, tsak aitód előt vagyon, az mely hertelenßeggel ßál reád, mint Madárra az tőr, De mi kel tőb? imè az halál utánnad ßetál, és egy ßem píllantásban el ragad. Azért ßóllok, és nem halgatok, gyónom és valláſt teßek minden bűneimről, az én Istenem előt, valami ßűvemben vagyon. Ah kitſoda ádd elégedendő vízet, és könyhúllatáſt az én ßemeimnek, hogy éjjel és nappal ſiratthatnám az én bűneimet. Oh én lelkem, éjjel és nappal húllaſd könyhullataſidat, mint egy ſebes

Ierem. 9.

Thr. 2

rhte. 2 kot, és ne hádgy nyugodalmat magadnak semmiképpen, csak egy szem-pillantásigis; mert az magasságban lakozó haragszik az te bűneiden.

V. Kérdés.

Az ember effęle fel háborodásban, és nagy szomorúságban, kétségbe esheté, és az bűnért önnön magát el vezthetié?

Második része az pœnitentia tartásnak.

Aztól magadat igen óltalmazd. Itt immár következik az igaz pœnitentia tartásnak második módgya: Mely semmi nem egyéb, hanem az Christus Iesusban való igaz és tökélletes hűt, az ki eleget tőn á mi bűneinkért, és minden adosságinkért is' az Atia Istennél bennünket megis békéltete. Itt viszontag tennen ma-

ga-

gadat fel kell ráznod, és meg vi-
dámúlván könnyebbetened, s'ma-
gadat az Christus Iesussal épp és
igaz szűvel illyenképpen vigasz-
talnod: Oh szentséges, és üd-
vessséges Vram Iesus Christusom,
mely igen meg szomorodot az én
szűvem, s' lelkemis meg epedet az
én testemben. En Istenem, mint Esa 18.
az Orozlány meg tőrted az én
tsontaimat, kérlek ne utáld meg
az én meg kőseredet, és alázatos
szűvemet: Nyuits hozzám az te Psa 51.
kegyelmes szent kezeidet, én üd-
vezétő Istenem: Ments kű enge-
met, és ne adgy ez rőttentő szo-
moruságba esnem. Ez mellet há- 1. Cor
lákat adok teneked, én édes Ist- 2.
nem, hogy az én szűvemet az te
szent lelkeddel illetni akartad, és
hogy az én bűneimet meg esmer-
ietni, és azokról vallást tenni en-
gedtél énnékem: Szomorú va- 2. Cor
gyok bizonyára Isten szerént, de 3.

2 Cor 3. az a szomoruság nintsen karomra, mert afféle Isten szerént való szomoruság üdvességre való, s' az életnek meg jóbbuláját szörzi.

Hól kell tahát vigasztalást keresnem az én meg szomorodott lelkemnek? Hól kel békeséget és nyugodalmat az én töredelmes szűvemnek keresnem? Czak egyedűl te nálad szerelmes üdvezétő Iesus Chriſtusom. Mert te vagy az, az ki ez világra azért jöttél, hogy az segény bűnös embereket üdvezétenéd. Ezért az nevedis tenéked, IESVS, az az, Szabadétó, és Idvezétő, hogy az te népeidet minden bűneiből, meg akarod szabadétani.

1 Tim. 1.

Luc. 2 Mat. 1.

Ihón vagyok én Idvezétő Istenem, jól lehet igen bűnös, de tőredelmes és alázatos szűvő ember vagyok: Imé szűvemben foglalám az te vigasztaló szódat, mely ecképpen vagyon meg irva:

Jövé-

Iővetek én hozzám mindnyáian, kik fàradoztok, és meg vadtok terheltetve az tű bűneitektől, és én meg kőnnyebitlek tűteket. Ihón hozzád megyek ên Istenem, és nagy a hétatolsággal az én ßomorú, tőredelmes, meg sebhetett, és meg epedett ßűvemet te elődbe vißem; Vńétsd és kőnnyebétsd meg az én terhes lelkemet, és gyogyétsd meg az ên tőredelmes lelki ismeretemet. Oh áldot és kegyelmes Istennek Báránya, az ki viseled és el veßed ez világnak bűneit, visely és vedd el rólamis minden bűneimet és álnokságimat, s' kegyelmesen botsád meg minden vétkeimet.

Mat 11.

Ioh. 1.

Te vagy bizonyára én Idvőzétőm amaz eǵgyetlen egy áldozat, mely által Istennel meg vagyok békéltetve. Mert miképpen az Moyses fel emele az Kigyót az puztában: Azonképpen teis

Ioh. 3.

fel vóltál emeltetve az magas kereztfán, hogy én, és mindnyáian, az kik te benned bizunk, el ne veßnénk, hanem hogy őrők életűnk lenne. Enis hűßek te benned én Idvőzétő Iesus Christusom, de segéts az én hűtetlenségemben.

Mar. 9.

Vgyanis tól túdz te Vram Isten minden dolgokat, azis penig nálad nilván vagyon. hogy én te benned hűßek, noha ióllehet gyenge hűrtel, de mind az által, abban az gyenge hűtemben, te benned vagyon minden remênségem: Hűßem ês vigaßtalomis azzal magamat, hogy nékem minden utállatos és nagy bűneim az te ßent kű ontot véreddel, és haláloddal, el vadnak tőről tetve. Továbba, el hűttem aztis bizonyossan, én Idvőzétő Istenem, hogy az te tizta fogantatásod meg tiztittia az én bűnős fo-

gan-

gantatáſomat, az te bűnnéikűl való ſűletéſed ſenteli meg az én tiſztatalan ſűletéſemet, az te ſent nyaiaſſágod igazittia meg az én bőves tſatſogáſimat, az te pokolbeli kinod és győtrelmed énnékē mennyei vigaſſágom: az te polalo kőtéſed énnékem ſabadúláſim, az te ſebeid és bélegid énnékem ſépſégim: az te érdemed lőn nékem fizetéſem, az te iſonyu halálod igáz meg békéltetéſem, az te pokolra való ſálláſod, lőn nékem pokolból való kű ſabadúláſom; az te halottaiból való fel támadáſod, lőn énnékem meg igazúláſom, az te menybe menéſed, lőn nékem bizodalmom, arról, hogy én vagyok őrőkőſe az őrők életnek, és immárā te általad az mennyeknek orſágát is birom. Rom 4.

Ezeket kegyelmes Ieſus Chriſtuſom, mindeneſtől fogva, én velem tſelekedted, meg aiándé-

kozván ezeckel engemett, sőt az te mennyei szent Attiádis ezeket tellyességesſen énnékem tulaidonittia, mint ha azokat mindeneſtől ſak én egyedűl érdemlettem vólna, avagy mintha az meg ſabadúláſnak nemét ennen magam vittem vólna véghez. Ió reménſeghben légy ezokáért én lelkem, mert meg botſattatnak tenéked minden bűneid, Iſten előt meg vagy tiztitatván, vagyon kegyelmes és irgalmas Attiád mennyekben, őrökőſeis vagy az őrök életnek, mivel hogy vagyon Zálogia őrökſégednek az te szűvedben, tudni ilik, az szent lélek Iſten. az ki bizonyſágot tesen arról, hogy te az Iſtennek fia vagy. Kitſoda tahát vádol téged, én lelkem, imè ihón vagyon az Chriſtus, â ki te értőtted és bűneidért eleget tőtt: Ki akar téged meg károſetani, holot ihón vagyon az

Phi. 3

Iſten,

Isten, az ki téged meg szabadit, s'megis igazit.

Emlekezelé én lelkem az te gonosz vétkeidről, mellyeket az első Atiánknak eseti miat vétettél? Szorongaté téged az romlás, mely hez az Adam miat iutottál? Oh én lelkem, tiszteld és dicserd az Vrnak nevét, mert az Idvözitő Christus Iesus által többet nyertél, hogy sem mint az Adamban veszettél. Ah mely csudalatos dolog ez, kitsoda az emberek közül az á ki ezt szüvében foglalhatná? Tahát én lelkem, vidamodgyál meg, és fel ebreztven magadat, iusson eszedbe, és lássd meg, mit veszettél, és visont az ellen ottan tsak saldicsd még, mit nyertél magadnak. Rom 5

Elöször. Nézhetze mindeneknek elötte, mint iára az pokolbéli ördög, az kinek gonosz vgyeközeti és szándékia kedve szerént I.

nem eſęk, mert ő tégeder akara mindeneſtől fogva az Iſtentől el ſzakaſztani, és őrőckê való haragiába s' gyűlőlſęgébe eyteni. De ez ellen az te Chriſtus Ieſuſod, nem tſak az Atiával békéltetett meg, az ő haragiát meg engeſztelvén, és nem tſak őrőcké való kegyelmeſſęgét nyerte tenéked: De olly meg mondhatatlan méltóſágrais hozott tégedet, hogy immáran őrőcké Vér ſzerént való rokona és attiafia vagy, mivelhogy ő ſzent felſęge az te teſtedet s' véredet magára vőtte lêgyen: és igy btzonyára nem iuthattál vólna ſoha nagyob és méltóſágos dűtsőſſęghez, hanem ha Iſtenné lőttél vólna.

II. Máſodſzor. Az pokolbeli őrdőg azt végezte vala magában, hogy tégedet az győnyőrűſęges paraditſomból kű vetne, és hogy az Angyáli tárſaſágbólis kű re=

keßtene: De az ellen az te v̊dvezétő Christus Iesusod, tégedet nem tsak mennyei és őrőcké való paraditsomba s' életbe hozot, de mëg minden Angyaloknak fölőtte felis magaztalt, és bőtsűlletessê tőtt; Mert nem az Angyaloknak magvát, hanem az emberi nemzetsęgnek terméßetit vőtte magára. Heb. 2

Harmadßor. Az Sáthán azon v̊gyekezett, hogy tégedet az életnek ételétől meg foßtott vólna, az mely dolog az pokolbeli őrdőgnek kedve ßerint megis esęk, ackor tudni illik, midőn az Wr Isten el vetette vala az embereket magától az bűnért, mert az paraditsomban az meg tiltott fának gyűmőltsęvel nem kell vala élniek. Ez ellen mind az által én lelkem, ő maga Christus Iesus lőn tenéked ételed, és ő maga sok graditsal iób életnek fáiávâ lőtt, III.

hogy

hogy nem mint amaz, ki terießtvén az magas kereztfán az ő ágait, és az ő ßent kezeit, hogy azok alá magunkat haitanánk, s' véle meg elégedvén, annak utánna az ő árnyéka alatt nyugodalmot és őrőeké vaó békeſſéget találnánk magunknak.

IIII. Negyedßőr, Az őrdőg akará tégedet minden igaſſágodtól meg foßtani, bűnbe eitvén tégedet, az mennyei őrőkſégtőlis meßße akar vala vetni, noha tißta és vétek nelkűl, Iſteni abrâzatra teremptve és ékeſetve valál: De mind az által az Vr Iſten tégedet ſockal nagyob igaſſággal aiándékoza meg, tudnia illik, az ő érdemével, és elégſéges tételével, az mellyet hűt által valóſágos képpen magadnak tulaidonithatz.

Phi. 3. ő ázért egyedűl az te igaſſágod, az mely Iſten előt igen haßnál teneked.

ötöd-

V.

ötödször: Az pokolbeli ördög meg fosta tégedet az Isteni abrázattól, minden te tagaidat megsérté, és meg eßtelenitvén, hólt elevenen hagyot, úgy annîra, Luc. 10
hogy te benned, és az te tagaidban, semminemű épseg és elevenség nem találtathatot, az mely az Istennek akaratiát meg tseleked-hette, és bé tölthette volna, Es igy mindnyaiunknak öröcké el kellet volna veßnünk és kárhoznunk: Mind az által az kegyelmes Christus Iesus vißontag tégedet, nem tsak az ő kedvébe s' kegyelmébe vön bé, de igasságával meg aiandékozván, az te sebeidet tulaidon vérével és halalával meg gyogyéta, az ő ßent lelke által tégedet uńonnan ßült, és ismeg az elöbbeni ßentségbe, és Isteni abrázatba helyheztet, Sőt annak utánna, az utólso napon, az te alázatos é-

romlandó testedet el változtatván, hasonlóvâ teßi az ő dűtsősęges testehőz.

VI. Rővideden summa ßerént, az mérges pokolbeli őrdőg, akará tégedet minden te dűtsősęgedtől és bódogságódtól meg foßtani, és magával egyetemben őrőcké való kárhozatba e iteni: De imé az êdes Christus Iesus segétségedre iővén te hozzád, magára fel vőtte az te testedet és véredet, eleget tévên az te bűneidért, tégedet az Atiával meg békéltetet, bűneidet meg botsâtta, ßent leckel és őrők élettel meg aijandékozot, és annak főlőtte oly nag dűtsőségre s' tißtessegre fel emelt, hogy immáran Isten előt meg igazítatot, ßabados, ßent, és Istennek fia vagy, Istennek őrőkőse, Christusnak terméßet ßerént való tagia, és Atiafia, iegyese és mátkáia, őrőkős társa, s' az

tellyes

tellyes Szent Háromſágnák temploma, és az Szent Lélek Iſtennek edénye.

Ihón én lelkem, igaz az Iſten mondáſa: *Benè fecit omnia*, Mindeneket iól tſelekedet. Ezért én kegyelmes Iſtenem, az te Szent neved ditſérteſſék mind örökkön örökké. Oh áldot, igaz, Szent Vr Iſten, mely kegyeſen meg vigaztalál engemet, mely igen az én ſüvemet meg vyétád, s' imè mely édeſdeden eſſet az te vigaztaláſod énnékem és mely gyönyörűſségeſſen az én ſüvem bennem meg vidamúlt. Mar. 7 Gen. 1

Te vagy bizonyára az kegyelmeſſégnek amaz igaz arany kapuia, az örök élethöz: Te vagy az Vt, az Igazſág, és az élet, ſenki nem mehet az Atiához, hanem tſak te általad. Ioh. 14.

Te vagy az Vt, mert ſenkiben nintſen az Idveſſég, hanem tſak Act. 4

te

te benned; Nemis adattatot más név az Egh alat embereknek, az mely által kellene idvezűlniek, hanem tsak az te neved.

2 Ioh. 1. Te vagy az Igazság: Mert minden valaki el távozik te tőlled, és meg nem marad az te tudományodban, annak ninsen Istene: De valaki meg marad az te tudományodban, annak Istene vagyon.

Te vagy az Eletis: Mert az ki hűßen te benned, annak őrők élete vagyon, az ki penig te benned nem hűßen, az soha őrők életet nem lát, hanem az Istennek haragia marad raita.

Imádság.

Gen. 28. Oh Idvőzétő kegyelmes Iesus Chriſtuſom, eggyetlen egy őrők-ké való mennyei laitoriám, mely nékűl senki az Atiához nem mehet: Adgyad énnékem, hogy az

igaz

igaz hűtnek általa mindenkoron te hozzád ragazkodgyam, s' te általad menyorßágba és az kévánatos őrők életbe meheſſek, Am̃.

VI. Kérdés.

Mivelhogy immáran Chriſtus által Iſtennél meg vagyok békéltetve, s-ö általa meg vagyok igazúltatva, és reménſęgem által megis vagyok bódoghitva, tahát mindent tſelekedhetem, valami tetzik énnékem, mîg az utólſo órám el iö?

Nem képes dolog az, én lelkem: Mert ha igaz hűt vólna az te ßűvedben, és úńonnan való ßűletéſed vólna, ßent Léleknek álta- Har mad réſze az pœnitentiának.

la, tahát erről kűlömben elmél-
kednél: Mert az kik ſzent Léleknek
általa úńjonnan ſzűlettetnek, azok
az őrők életet magoknak tulaido-
nittiák. Az hűt mindenkor ól-
talmazza magát az bűnbe eſęſtől,
és mindenfęle tőkélletlenſęget e-
gyetemben az hűtőtlenſęggel, i-
gen gyűlől. Es ha ſzintén az igaz
ember à pokolbeli őrdőgtől meg
tſalatnékis, és terméſzetinek gyar-
Pro. 24 lóſágából elis eſnék, mind az ál-
tal iſmeg fel kél, és ſzánakodik az
ő eſetin, vigaztalván magát az
Chriſtus Ieſuſſal; Ezokáért ſem-
mi kárhoztatáſa nintſen ő néki,
Rom. 8. mivel hogy az igaz hűt által az
Chriſtus Ieſushoz ragazkodik.

Es ez à harmadik dolog, mely
néz az igaz kereztiéni pœniten-
tia tartáſra: tudni illik, az Vń en-
gedelmeſſęg, az melyben az hűt
Iſtennek Tiz parantſolattia ſze-
rént, minden nap, minden ió tſe-

leke-

lekedetekben, mind Istenhöz, mind penig felebarátunkhoz kegyessen mutattia magát: Ebben ezokáert kell meg maradnod, és minden nap illyenképpen tanúlnod:

Vram én mennyei Szerelmes Szent Atiám, hálákat adok tenéked, hogy engemet az te Szent Személyedre teremteni, és mikor az én bűneimben s' az te haragodba estem vólna, az te eggyetlen egy Idvözéto fiadat értem botsátani, akartad. Mivel kellessek énnékem, az te hozzám való sok iótéteménjdet, meg halálnom? Igazgas engemet az te Szent Lelkeddel, hogy iárhassak az te parantsolatid Szerént. Mert heábanSolgálnak azok teneked, az kik emberi találmányokat követnek. Add énnékem, hogy test Szerént ne éllyek, hanem lélek Szerent. Adgvad hogy vitézkedgyem ió

Gen 1. Gen. 3.

Pf. 116. Rom 7 Mat 15.

Rom. 8

1 Ti. 1.

vitéſſéget, és mindenkoron meg tartſam az hűtet, és ió reménſéget. Adgy erőt énnékem, hogy azon ió indúlat légyen én bennem, az mely vólt az Chriſtus-banis, á ki példát hagyot énnékem, hogy követném az ő nyomdokat.

Phil. 2.

1 Pet. 2.

Eph. 6. Bátorits engemet hűtemben, és ió reménſégben, hogy fel fegyverkezvén azokban, viaskodhaſſam az pokolbeli ördögnek ellene, és hogy ez világnak álnokſágát ne követheſſem, mert az ő futáſa ſintén mind az pokolig gyors. Enged meg énnékem azt, hogy az én teſtemet mindenkor meg feſſitheſſem, és az én gonoſs kivánſágomat meg győzheſſem, hogy napról napra az bűnnek meg halnék, s' lennék inkáb minden ſentſéges dolgoknak követőie. Adgyad énnékem, hogy mindenkor tel-

1 Cor. 9

lyes-

lyes szűvem szerént Isteni félelem-
ben éllyek, és tégedet mindenek-
nek fölötte minden erőmből sze-
rethesselek, és egyedűl győnyőrű-
ségem, és minden vigasságom
tsak te benned légyen. Aiande-
koz meg engemet szent Lelked-
del, hogy én teremtet állat lévén,
tégedet igaz teremtőmnek ismer-
hesselek, bátran és álhatatossan,
az te szent nevedért tusakodhas-
sam, és minden űdőben szelidség-
ben lévén, alázatos szűvel tégedet
tiztellyelek, és imádgyalak, Enged Ps. 19.
meg aztis, hogy mindenkor ió
és buzgo kivánság légyen én
bennem, az te szent igédhőz, és
szent parantsolatidhoz,

Vram Iesus Christusom, geriezd
fel az én szűvemet az te szent Lel-
keddel, hogy tégedet leg nagyob
és drágáb kintsnek tartsalak,
és gyakorta megis emlekezzem
arról, mely nagy heában valoság

legyen, ez világot ſeretni. Haits hazzám az te ſinedet Idvőzétò Ieſuſom, hogy ez világnak ſépſęgét, és minden gazdagſágát, Vraſágát, és heában való pompaſágát én ſemminek tartanám, hanem inkáb az mennyei bódogſágnak vég nélkűl való vraſágát ſomiuhoznám. Oltalmaz meg engemet tobzódáſtól, és ez világi győnyőrűſęges élettől, és ne adgyad énnékē, hoǵ ez elmúlandó világi dolgokról gōdolkodhaſſā.

En Iſtenem, aiándékoz meg továbba békeſęges tűréſſel, hogy minden én reám botſátot kerezтet és nyomorúſágot tűrhető ſenvedéſſel, minden kéſęrtetimben álhatatos ſűvel, el ſenvedheſſek. Erőſsits meg engemet, hogy ſerentſętlenſęgemben ne eſſem kétſęgbe, hanem ió ſerentſęs dolgaimban az alázatoſſágot és mértékleteſſęget valóban meg tartani

vgyekezhesſem. Haitſd Vram az én ſűvemet Iſtenes életre, és adgyad, hogy mindenkor tſak azt tſelekedgyem és gondollyam, az mi te ſzent felſęgednek tetzik, úgy hogy egéſz életemnek rendiben, te néked, tiſzta, iózan, ſzent élettel ſolgálhaſſak. En Vram, tanits engemet az te ſzent Lelkeddel, hogy el ne eſſem az én erőtlenſęgemben: Az te ſzent kezed igazgaſſon engemet, hogy minden tſelekedetimet, és gondolatimat, tſak az te ſzent akaratod ſerént rendelhesſem. En Vram én Iſtenem, aiándékoz meg azzalis engemet, hogy fel fualkodott, s-kevély ſűvem, forgó és őrvényes ſabáſú elmém ſe légen: Az én ſám gonoſz és heában vaſóſágot ne ſóllyon: Teſtem minden tagaimmal tobzódás nélkűl iózā, és mértékletes életbē, légyen.

Adgyed én edes Vram Iſte-

nem, hogy az én felebarátomat meg ne ítéllyem, se kárhoztassam ok nélkül, de sőt az én hivatalomban magamat meg tartván, abból soha kű ne hágiak, s' hamissan és álnokúl gazdagság után ne fussak: Tisztességes kivánás, hizelkedés, és képmutatás en tőlem távol légyen: Továbba, adgyad Vram Istenem aztis, hogy az egyű gyű eket meg ne tsufollyam, de inkáb az fűkőlkődőknek s' árváknak, és minden segényeknek segitséggel legyek, nyomorúltakat meg ne nyomoritsak, s' Ehezőknek irégye ne legyek. En teremtő Istenem, foits meg én bennem mindenféle gonoß álhatatlanságot, keménységet, alkalmatlanságot, villongást, és tusakodást, henyelést, rőstséget, tunyaságot, esztelenséget, vakmerő keménységet, és minden gonoß erkőltset.

En Vram s' én Irgalmaſſágom kérlek tégedet, az te ſzerelmes ſzent fiadért, adgy énnékem engedelmes fűvet, hogy minden dolgaimban tanúlnám, irgalmaſſágos kegyelmeſſégedet, és hogy minden emberhőz mutatnám meg kedves ió akaratomot. Arrais adgy erőt énnékem hogy mindenkor az gonoſzért ióval legyek, minden boſſu álláſimat te reád haghaſſam és hogy minden embereknek iót kivánhaſſak:

Adgyad, hogy ió és kegyes életű embereket kővetheſſek, gonoſſágtól penig magamat óltalmazhaſſam. Adg erőt, hogy minden ióságos tſelekedetekben épűletet veheſſek, és minden álnokſágtól magamat meg óhaſſam, azokat mint egy halálos ellenſęgeimet, ugy gyűlőlheſſem. őrizd és óltalmazd az én fűvemet,

hogy mindenkor tellyen tetőled s' ennén magamat úgy meg ismerhessem minden dolgaimban hogy igaz úton iárván, igaz hűtemmel magamat gyarapitsam. Végezetre, szabadicz meg engemet minden gonosztól, és enged meg azt énnékem, hogy minden ez világi dolgokat meg utálhassak, hanem tsak az mennyeieket kivánhassam, és szűnetlenül keresshessemis. Amen.

VII. Kérdés.

Elégh vólnaé, az midőn az ember egész életinek rendiben, igaz pœnitentiát tsak egyszer tartaná: Avagy ha tsak egyszer esztendő által, tér ne meg.

Semmiképpen nem. Mert az mi Vrunk Iesus Christus, minket mindennap bűntelenül igy tanit imádkozni: Boczásd meg az mi bűneinket. Szent Peter apostal penig azt mondgya: Nevelkedgyetek az Christus Iesusnak kegyelmében, és ismeretiben. 2 Petr.

Igy szent Pál apostalis kőnyőrög az Vr Istennek az Ephesusbeliekért hogy erőssek lennének szent életeknek általa belső képpen. Sz. Davidis azt mondgya: Ezért kőnyőrög hozzád minden Szent buksléges üdőben. Eph. 1.

Imé iól érted, én lelkem, hogy életednek rendiben nem czak egyszer, avagy eőtendőben azonképpen, nemis czak egy üdőben, kellessék pœnitentiát tartanod, hogy annak utánna ismeg az te bűneidben győnyőrködnél: Hanem egész életednek rendiben, bűntelenül kel te nékad az pœ-

nitentia tartásban ſorgalmatos-
kodnod: Mert ha ſűkſęg lenni az
Kéreſztiéni életnek, bizonyára
meg kell lenni az pœnitentia
tartó életnekis, Ezért vagy te uy-
onnan ſűletetve, az Kereſztſég
által, Es azért vagy Iſten fiais
hogy az réghi Oh Adám, az
ſűntelen való tőredelmeſſégnek
általa, minden te bűneiddel, és
gonoz kivánſágiddal, te benned
meg foytaſſék, hogy annak után-
na nevelkedvén az vij életben
élhetnél Iſten előtt, minden ſzent-
ſęgben és igaſſágban őrőckőn
őrőcké. Erre nézve mondgya az
Pro.4. bőlts Salamon: Az igaz emberek-
nek őſvénye tűndőklik mint az
világoſſág.

Imádſág.

Oh felſęges mindenható Atia
Vr Iſten, minden irgalmaſſág-
nak kegyelmes Iſtene, diczérteſ-

ſe

ſei mind örökke, hogy engemet Chriſtus Ieſus által, az örökké való bódogſágra hiúnia méltoztattál, és hogy az igaz, és tökélletes hűt által, minden te édeſſégedet, kegyelmeſſegedet, és iſmeretedet meg tanúltam légyen annak fölötte, hogy az te ſzent lelkednek templomává, és örök életnek templomává ès örök életnek örökössé lőttem: Igazgas engemet, az te ſzent lelkeddel, hogy az igaz pœnitentia tartásban ſoha meg ne fáradnék, és hogy minden bűneimnek úntalan ellene állanék az mennyei tudományban, ès az te igaz iſmeretedben nevelkedném, és mint egy Vjonnan ſzűlt ember, minden Iſtenes életben magamat fogalnám, és napönként iobbā iobbā az hűtben magamat erősíteném. Szegécz Vr Iſten, hogy az én lelkemet óltalmazhaſſam meg az

veßedelemtől, s' ne nézzek hátra az én bűneimre, mint az eb az okádásra, és mint az Dißno à sárba vißßa ne tériek, hogy az én utólso dolgom ßőrnyebben, és veßedelmesben ne esnék az elsőnél. Vgyanis én kegyelmes Istenem, az magam ereiéből semmit nem czelekedhetem, sőt igen kőnnyen és nagy hamarsággal el eshetem: De te vagy egyedűl czak az, à ki ßőrzeß én bennem, minden ióra való kivánságot, és el végezésęreis erőt adtz, az te kedves ió akaratod ßerént. Ezokáért méltóztasd véghez vinni és meg erősételni, azt az ió kivánságot, mellyet én bennem kezdettél, mind az én halálomig: Ne hádgy engem, hogy énis el ne hadgálak tégedet: Ne vond el tőlem az te ßent kezeidet, én Idvősségemnek Istene. Probáld, és visgáld meg az én ßűvemet, én

Iste=

Iſtenem: Kérdgy meg engemet és tud meg az én gondolkodáſimat s' láſd meg, ha nem iároké az te útaidon, az mely te igaz útaidban engemet meg tartván, vezérly és igazgas az őrők bodogſághra. Amen.

III. Resz.

Foglallya magában az hattrenbeli fő dolgokat, mellyek az kegyes, és kereztiéni életnek fölőtte igen ſzolgalnak.

I. Kérdés.

Ha azért az mindennapi pœnitentia tartásban mind végig meg maradnék, és azon az ſzoros úton, ſok nyomoruſágokat, ſzenvednék Mi-

képpen kellene mégis magamat, viselnem, hogy az én hütem meg ne fogyatkoznék, és én magamis meg ne tántorodnám?

Szerelmes lelkem, igazán szükséges és igen idvességes kérdés ez: Mert noha mi emberek üjonnan vagyunk születtetve, és hivattatunk hüt által Isten fiainak, mind az által felette igen drága kéntsét viselünk az gyarló, és
1. Cor 4. romlandó edényekben, avagy tserepekben: Az pokolbeli ördögis tsudálatosképpen gyülöl bennünket, ez mellet sok ezer mesterséggivel késéri, és próbál minket: Ez világis az ő szépséggevel, sok gonosz kisértő példákat szemünk eleibe hány, az mellyekben, az mi romlandó és porrá

le-

leiendő testünk nagy vihogással gyönyörködik, nem gondolkodván arról, hogy az vólna á béles úth, mely viben az örök veszedelemre.

Ez okáért én lelkem, ha akarod az te kereztiéni életednek futását iól el végezni: Es ha az te hűtődnek végét, az az, az te lelkednek üdvességét, onnan akarod meg nyerni, ezeket az elő számlálandó hat dolgokat, korosként távozéthatatlanúl tartsad az te szemeid előtt: Sőt inkáb az te szüveddel ugy ősve legyenek ragasztatva, és foglaltatva, hogy azok szerént egész életednek rendiben, tudgyad magadat igazgatni és tartani.

Elősőr. Az Isten igéiéhez, egyéb dolgaidnak fölötte, minden nap ragazkodgyál, azt tanúllyad iól és igazán meg érteni, s' azzal ügyekezzél tellyes minden I.

tehet-

tehetſségedből tiſztelſségeſſen, és üdvöſſségeſſen élni.

II. Másodſor. Elmélkedgyél naponként az ſent Kereztſség felől.

III. Harmadſor. Az Vrnak ſentſséges vatſoráiával gyakorta élly.

IIII. Negyedſer. Mindenſéle reád botſatott kereſztet, és háboruſágot, zugolódás nélkül, kéſz légy fel venni.

V. ötödſör. Az te hîvatalodban, maradgy meg álhatatoſſan.

VI. Hatodſor. Fáradatlanúl, és meg únás nélkül ſünetlen könyörőghy.

Imádság.

Vram Idvezitő Ieſus Chriſtuſom, adgy ſent lelket énnékem, hogy én eſtelen, és tudatlan ember lévén, mindenkor tſak az te ſent igédhez ragazkodhaſſam, és egéſz életemet, az ſerént rendelheſſem, Az te kegyelmeſſe-

ged-

gednek frigyét, mellyet te veled az ſent Kereztſégben fogadtam, hűven és igazán meg tarthaſſam: Az te ſentſéges Teſtednek és Vérednek ſent Sacramentomával, gyakorta, és méltán élheſſek: Kereſztet és minden ellenkezéſeket, őrömeſt viſelheſſek s' békével elis ſenvedheſſem: Az én hivatalomban gyors, és ió ſűből mindenkor az imádſágban foglalatos leheſſek: úg hog az én életemnek rővid vóltát, minden napi pœnitentia tartásban, és Iſtenes életben, viſelheſſem: Te néked, és az én felebarátomnak, igazán ſólgálhaſſak, és hogy az igaz hűtben, mind az utólſo kű múláſomig, álhatatoſſan meg maradhaſſak, es tégedet őrőckon őrökkę ditſirheſſelek, Amen.

II. Kérdés.

Magyarázd meg énnékem azokat az hatt dolgokot, hogy jóbban meg érthessem, és egéß életemnek rendiben, magamat azok ßerént tarthassam és viselhessem?

Eőrőmest meg czelekeßem, és rend ßerent im megis magyarázom.

ELŐSZŐR

Az Isten igéiéről.

I. Első dolog mely à kereztiéni élethez kivántatik.

Előßőr azt mondom: Mindeneknek előtte, az Isten igéiéhez ragazkodgyál, azzal magadat minden te dolgaidban igaz gassad, mind addig, mig élß ez világon. Mert erről igy ßol az

ßent

ſzent Irás: Az én lábaimnak ſzö- 2Tim1.
vetneke, és az én ösvényemnek Pſ 119.
világoſſága, az te ſzent Igéd.

Ha ezokáért, En lelkem, ezt az vilagoſſágot kezded követni, tahát kétſég nelkül ió üton fogz iárni, s' nemis czuſzamodol el. De minden ſzorgalmatoſſágoddal meg tanóld, az Iſten igeiét magadban eſzeſſenn forgatni, és aztis ved eſzedbe nagy figyelmeteſſéggel, minemű külömbség légyen, az Törvény és Evangéliom közöt.

Az Iſten Törvénie, az az, tiz Paranczolattia, oly Ige és tudomány, az melyben paranczollya az Iſten, hogy ötet belſö és kül- Deu 6
ſöképpen tökélleteſſen tiſztellyük. Leui 9
az az, hogy az Iſtent tellyes ſzü- Mat 22.
böl, téllyes lélekböl, és minden mij erönkböl ſzereſſük: és az mij felebaratunkat mint ſzintén magunkat. Ezt penig emberek köſz-

zül

zűl iöllehet ſenki bé nem tellyeſétheti, mind az által, te az tíz Paranczolatról minden nap elmélkedgyél, hogy azokból az te gyarló vóltodat, és bűnős állapatodat, meg iſmeried, Annak utánna, hogy á ſzerént igazgatnád az te vy életedet.

Az Evangéliom pénig oly Iſtennek iegie, és tudománnya, melyben az Vr Iſten, ingyen való nagy irgalmaſſágából az mij bűneinket meg boczáttia, és az őrők életet adgya, mind azoknak, valakik hűſznek az Chriſtus Ieſusban. Mert ő felőle bizonſágot teſznek, mind az Prophétak, és Apoſtalok, hogy mindenek bűnők boczánattiát veſzik az ő neve által, az kik hűſznek ő benne. Ezt az kegyelmeſſégnek Evangeliomát, En lelkem, nem kell te néked ſoha ſzemed elől el vetned, ſem távoztatnod, az

mely=

melyből bűneid ellen, az te Fő-
vednek drága vigaztalásokat ve-
hetz, és az ördögnek minden ké-
sértetei ellen, azonképpen: azt is
penig meg tanúlhatod belőle,
hogy kellessék tennen magadat
minden kőserűségedben, főképp-
pen halálodnak óráján, az Vr Is-
tennek örömest és vigan adnod.

Itt ved íól ésedbe magadat,
oh én lelkem, hogy mind az
Törvény s' mind az Evangeli-
om, Istennek igéie légen, és mind
az kettőt eleitől fogván az Eccle-
siának aiánlotta az Vr Isten s' eg-
gyik az masik nélkűl meg sem ál-
hat. Az okáért mind az kettőről
tanóly íól ítéletet tenni, hogy
mindenickel bizonyos űdőben
tudgy üdvességedre élni.

Ha ezokáért, En lelkem, az
Istennek Törvényét, az az, Tíz-
Parantsolattiát, mindennap így
fogod viságálni, abból ísmerhe-

ted

ted meg, miképpen ellenkedel az Istennek akaratjával. Meg látod aztis, hogy az Adámnak eseti miatt, semmi erőd te néked nintsen, arra, hogy magadtól az Istennek tsak eggyetlen egy parantsolattiátis be tellyesithetnéd, mellyért az te bűneiddel Isten haragiát, és őrőcké való kárhozatot érdemlettél vólna. Ne bánkodgyál azért, és fölötte igen ne somorkodgyál ezen, sőt inkább hálákat adgy az te Istenednek, hogy ő szent felsége, akarta te veled, az ő parantsolati által, meg ismertetni az te bűneidet; mivelhogy Christushoz senkinek iő kévánsága nintsen, hanem tsak annak, az ki az Isten haragiát, és az maga bűnét meg ismerheti.

II. Hól penig az pokolbeli őrdög iönne te hozzád, s' az te számlálhatatlan bűneidet elő számlálván. az Isten haragiával, és őrőcké va-

ló

ló veßedelemmel, s' pokollal ijez=
getne tégedet, vigaztald ellene
magadat az ßent Evangeliom=
mal, erőssętvén bizodalmodat
ezeckel, ês az ßent Evangeliom=
beli egyéb vigaßtaló beßédeckel:
Vgy ßerete Isten ez világot, hogy Ioh. 3.
az ő eǵgyetlen egy fiát adná éret=
te, hogy minden az ki hűßen ő
benne, el ne veßen, de őrők élete
légyen. Ismeg: Elek én, ugy= Ezec.
mond az Isten, nem akarom az 33.
bűnős embernek halálát, hanem
hoǵ meg térien, és éllyen. Ismeg:
Az pokolból kű ßabaditlak, és az Ose. 13.
halálból en kű mentlek. Az hól Rom. 5.
bővőlkődőtt az bűn, ott nagyob
bőseggel mutatta meg magát az
Istennek kedve. Ismeg: Bizo=
nyos, és el hűtelre méltó beßéd,
hogy az Christus Iesus ez világra
azért iőtt, hoǵ az bűnősőket v̌d=
vezétené. Igy ály az pokolbeli
őrdőgnek ellene, az te hűtőddel,

1Pet.5 s' meg nem álhattia, de el fútt te tőled. Mert ezeket az vigaztaló beſédeket, oly erőſſeknek és bizonyoſſaknak hűdgyed, hogy inkáb meg maradnak, hogy ſem mint az Eg, és az főld.

III. Az Sáthán magát Angyalnak tetetvén, hozzád ha ugy iőnne, és az te bűneidet vékonyétván, az Iſten haragiát őregbétené s' oly tanátſotis adna, hogy kőnyű vólna á bűnért iővendőbennis pœnitentiát tartani, biztatván az Iſten irgalmaſſágának nagy vóltával; ackor igen okos légy én lelkem, és ne hűdgy ő néki, ſőt inkáb gondolkodgyál az Iſtennek tőrvénye felől, az mely mind untalan mindenfęle bűnnek iſmonyú vádolòia. Annak fölőtte, iuſſon eſedbe az mj̃ Vrunk Chriſtus Ieſusnak kőſerves ſenvedéſe, s' mond ezt az te ſűvedben: Pfui te hazug, és ſalárd pokolbeli őr-

dőg,

dőg, tudom én, mely nehezen, é
nely kőservesen esett az én Chri-
stus Iesusomnak, hogy egyßer a
tőrvénynek átka alatt, ißonyű ha-
lált kellet ßenvedni, és az ő men-
nyei ßent Attiának haragiát, én
erettem magára fel kellet venni.
Akarom ezokáért, minden bű-
neimet meg utálni, és előttők ßin-
tén úgy mint te előtted, valamîg
élek, el futni. Te nèked penig
hálákat adok, én mennyei ßerel-
mes ßent Atiám, hogy engemet
egyßer az én bűneimből, meg
menteni, és kű ßabaditani akar-
tál, tahát ismeg úijonnan az po-
kolbeli őrdőgnek kőtelébe, eite-
némé magamat? Az kőtelek el
ßakadoztanak, és én azokból kű
ßabadúltam. Az én erőssęgem
az Vrban vagyon, ki az men-
nyet és földet teremptette.

Ha penig az pokolbeli őrdőg
ez világnak ßép állapattiát meg

mutattia teneked, és keßerét tége-
det, tobzódásra és kevélysęgre:
iusson eßedben mindiáráſt, az
Iſtennek rőttenetes tőrvénye, és
elmélkedgyél az ßent Páll apo-
ſtalnak mondáſa felől, à ki illyen-
Rom. 12. képpen ßól: Ez világnak abrázat-
tiához magatokat ne adgyátok,
hanem el változtaſſátok maga-
tokat, à tű értelmeteknek meg
vijuláſának általa. Oijad azért
magadat én lelkē, mert ióltudod
mely gyarló légyen, az te teſted és
véred, s'ez világi dolgok után
mely igenis ßomiuhozol, noha
el múlandòk, enyheczd meg ma-
gadát Iſten tőrvényével, és ne
járy az te akaratod ßerênt Mert
ez világnak kivànſága és ſutáſa,
fúth ßintén az pokolig.

V. Ha penig czufol tégedet ße-
gêny és nyomorúlt vóltoddal,
ſok fogyatkozáſt és éhſéget ßen-
vedéſeddel, mond amaz Evan-

geli-

geliombeli őrvendetes vigaztaláſt: Nem czak kenyérrelél az ember, hanem minden beſzéddel, mely ſzármazik az Iſtennek ſzáiából. Es iſmeg: Te ſzőrzőttél Vram Iſten az én ſzűvemben őrőmet, ha ſzintén azoknak ſok Borok és gabonáiok vagyonis. Ezek nem czalnak meg tégedet mert az Iehova Iſten ecképpenſzól: Senkit meg nem czalok az én igaſſagomban.

Mat. 4 Deu 8

Pſa. 4

Pſ. 89

VI.

Ha Lánkat, erőtlen, és Iſtentől el hagyatot vóltodat ſzámlállya, érczed meg és mond azt néki. Vgy vagyon, hogy ſzegény és nyomorúlt vagyok, de az Vr Iſten rólam gondot viſel. Ezokáért czak Iſten legyen velem keveſet gondolok az ſzegénſéggel. Ha teſtem és ſzűvem meg lánkat, mind az által ő az én ſzűvemnek kőſzikláia és mennyei őrőkſégem őrőcké. Ezzel támogaſd maga-

dat, én lelkem míg élz, mert az
Vr ecképpen ßól: Nem maslom
Ps. 89. meg azt, az mi az én ßámból kü
iót, egyßer meg eskűttem, és meg
VII. nem czallak tégedet

Ha továbba rőttent és ijezget
halállal, ellene ály tellyes ßűved=
Es. 26. del, és mondgyad: Ezt mondya
az Vr: Elnek ugymond az te
halottid, és testeckel eggyűt fel
támadnak. Ez mellet hűßem min
den bűneimnek kegyelmes bo=
czánattiát, testemnek fel támadá=
sát, és az őrők életet. Ezt én me=
rő igasságnak tartom, és tellyes=
séggel czak erre bizom maga=
mat, mert az meny és az föld el
Luc. 2. múlnak, de az Isten beßéde el nem
Es. 40. múlik, hanem inkáb meg ma=
rad, és mind őrőcké fog tartani.
Mindnyáian azért, kik az Isten
igéiében meg maradnak, és ab=
ban gőnyőrkődnek, eggyűt az I=
stē igéiével meg tartatnak őrőcké.

Imád=

Imádság.

Vram Iesus Christusom, örőcke valo igasságnak Kiralia adgyad énnékem hogy az te igaz szent Igédet, szent Törvenyedét, és üdvőssèges Evangeliomodat mindèkor szemeim előt tarczam, s' minden gondolatimat, tselekedetimet, és szóllásimat az szerént rendelhessem. Tanéts meg engemet az te Szent Lelkeddel, hogy az te szent Igédet iól és igazán meg érthessem, és azzal alkolmatos üdőben szentül élhessek. Enged meg hogy az te szent Törvényed az én szemeim előt soha el ne enyésszék, ugy hogy az én bűneimről, és álnokságimról el ne feletkezzem. Annak fölötte, ird á te vigaztaló beszédedet az én szívembe, és számláld elő nékem azokat, minden kőserűségembe, hogy mindenkoron legének én

nékem éles ſégyverim az én ellenſégimmel való ſzükségetemre. Légyenek óltalmim és kő falaim, az pokolbeli órdóg ellen. Légyenek Király paltzám, és bástyám, az mellyeckel támogathaſſam magamat. Légyenek ételem, és bátorſágim, minden bánatimban. Adgyad Vram iſten, hogy mindeneſtől fogván, az te ſzent Igéddel bé takarhaſſam, és bé lepedheſſem magamat, fel keléſem és le fekűvéſemis azzal leheſſen. Sőt az te ſzent Igéddel ugy éllyek, hogy ő általa bóldogúl meg halhaſſak, és felis támadhaſſak. Es ha az én ſűvem, erőtlenſégében el fáradna, és meg lankadna, erőſſéſd és bátoriſd meg, hogy kétſégbe, ne eſſék, mert az te fogadáſod, ſoha meg nem tſal engemet. Tudom és hűßem Vram Iſten, ki vagy órőcke való Igazſág, hogy az te ſzent Igédet bé től-

tőd,

tód, és meg tartod, azért énis ál-
talā meg tartva léßek. Tudom és
hűßem, hogy ſenkit meg nem
tſalz, azért énis meg nem tſalat-
tatom. Es ha ßintén az én ßűvem
meg eſnék, és kételkednékis,
mind az által, az te ßent Igéd, és
fogadáſod nem tévelyeg ſoha.
Te nagyob vagy, és az te ßent I-
géd bizonyosbis nékem, hogy
ſem mint az tulaidon ßűvem, Ez
okáért nem méltó ſenkitől fęl-
nem, Amen.

MASODSZOR
Az Szent Kereßtſęgrŏl.

II. Dolog mely az kereztiéni élethez kévantatik.

Máſodßor En lelkem, ßűkſé-
ges te néked mindennap elmél-
kedned, és magadat, vigaßtal-
nod az ßent Kereßtſéggel, mely-
ben tégedet az te Iſtened meg
tißtétot, fiávâ fogadot, és az által
őrőcké való frigyet veled ßőrßőt,

úgy hogy immár mindenkor kegyelmes Atiád akar lenni, és te ő néki az örök életre fogadott fia és örökőse vagy. Bizonyára En lelkem abban az Keresztségben, az mj̃ Vrunk Iesus Christus tégedet neveden hivot, előb hogsem mint te meg ismerted vólna őtet. Sőt inkáb új̃ nevet adot tenéked, és Keresztiénnê tőtt, meg bizoniétván azt, hogy te immáran Atiafia és örökőse vagy ő Szent felségének, és hogy te mindennelis birhatz, á mit az ő halálával, és Szent vérének kű botsátásával néked szörzőt, tudni illik, az te bűnődnek botsánattiát, igazságot, Szent lelket, és örökéletet.

Esa. 62 Idem 15

Ez okáért én lelkem, valamenyiszer az te mindennapi imádságidban az Keresztiéni hűtnek ágait elő számlálod: Hűszek egy Istenben &c. Es Iesus Christus-

ban

ban, ó eggyetlen egy fiában &c. Hűßek ßent Lêlekbennis &c. tahát vigaztald magadat azzal, hogy teis az válaztottak kőzzűl való vagy, az kik felől Christus Vrunk ßól: Az ki hißen, és meg kereztelkedik, v̋dvezűl. Vißontag, kű rekeßted magadat az Tőrőkőktől, Sidóktól, és minden hűt etlenektől, kik felől az Christus mond: Az ki nem hűßen el kàrhozik. Ez illyen vallástétel têged arra emlekeztet, hogy nem kell te nèked ez világban az te akaratod és kévánságod ßerént élned, hanem ßolgálnod kell, az te mennyei ßent Atiádnak, ßentsęgben és igazságban. Marc. 16.

Imádság.

Hálákat adok te néked Vram Iesus Christusom, az te meg monhatatlan hozzám való ió

vóltodért, hogy engemet, nem csak az én Anyámnak méhéből kű hozni méltóztattál, de még mikor az én bűneimben meg holtam vólnais, az szent Keresztséget fel vennem engedted, és engemet az által, és közben járásodnak általa, kedvedben bé vőttél, az te szent Lelkednek általa ujjonnan szűltél, az pokolbeli ördögnek torkából kű mentettél, fiuvá és örökössé, fogadtál, elöb hogy sem mint ismertelek vólna. En Idvözétöm, mivel fizethessem meg tenéked ezt az én hozzám való jó tétedet? Kérlek tégedet igazgas és taplály engemet, az te szent Lélkéddel, hogy mindenkor a szent Keresztségbeli fogadásomban meg maradhassak, azzal magamat vigaztalhassam, hűtemet meg tarthassam, te hozzád ragaszkodhassam, mindenféle gyilkosságot hűtetlenséget, és minden

ördög mesterſęgeket gyűlölneſ-
ſek, s' mindenkor az ſzent Lélek-
nek buzgoſágában lévén, az te
ſzent nevednek ſzolgállyak.

Sőt inkáb Vram Iſtenem, ho-
lot az Kereſztſég által meg hól-
tam az bűnnek, és úij emberrê
lőttem, adgyad énnékem az te
ſzent aiándékodat, hogy immá-
ran úij életben élheſſek, ugy hoǵ
az én életem, bizonſágot tégyen
mind Iſten s' mind emberek e-
lőtt, hogy az ſzent Kereztſęget
haſznoſſan és v̊dveſſęgeſſen vőt-
tem légyen hozzám. Viſelly és
igazgas engem ebben az ſiralmas
vőlgyben, és ne hadgy ſoha, mîg-
len bé nem viſzeſz engemet az te
dűtſőſſęges bódogſágodba, az
hól meg aiándékozſz engemet
minden kéntſel és gazdagſággal,
az mellyeket énnékem Kereztſę-
gemkor fogattál, és meg igértél,
Amen.

HARMAD.

Az Vég Vatſoráról.

Az Kereztiéni êlet hez kévántatot harmad dologról.

Harmadßor, En lelkem, gyakorta és nagy ahétatoſſággal élly az Vrnak ßent Vatſoráiával; Mert az ám az Aßtal, mellyet az Vr uijonnan ßűletett fiainak ßőrzőtt. Tſak az, az étel, mellyel ő ßent felſęge az meg Kereztelkedet úij embereket meg elevenéti, és meg erőſſęti: Mert ecképpen ßól az te Idvezétőd: Vegyétek és Egyetek, ez az én Teſtem, mely tű érőttetek adatik. Iſmeg: Igyatok mindnyáian ez pohárból, ez Pohár Vij Teſtamentũ az én vérembẽ, mely tű érőttetek kű õtatik, az tű bűneiteknek obtſánattiára.

Ertedé En lelkem, mit ád tenéked az te Idvőzétőd ezen az Aßtalon? Bizonyára nem czak puſzta Kenyeret, és Bort, hanem az ő tulaidon ßent Teſtét, ês vé-

rét, Mert az az Kenyer, mellyet meg ßegünk, az Christus ßent Testének közlése. Es az Pohár, mellyet meg áldunk, az Christus ßent vérének réßeltetése. 1. Cor. 10.

Ezokáért hűßem én azt, hogy az Vr Iesus Christus, Isten és ember, ebben az ßent Vaczorában ielen vagyon, s' az Kenyérnek és Bornak ßemélye által valóságos ßent Testét adgya éñékem ételül, és tulaidon ßent Verét italül, az ő igéreti ßeréns. Sőt inkáb én Vram Iesus Christusom itt te vag az en Gazdâm, és én te vendéged vagyok: imé te hozzád iárólok én ßegény nyomorúlt bűnös ember, a ki rakva vagyok sokfęle utálatossággal és tißtatalansággal, s' te elődbe hozom az én meg farat, sok bűnöckel terheltetet, meg lánkat, és ßomiuhoz ßűvemet, mellyet Vram Iesus Christusom vijécz, és elevenic

meg én bennem, itt az te szent Aztalodnál, és erősécz meg engemet az te ételeddel, hogy meg éledvén üdvözüllyek.

Iárúly En lelkem, és sies az te Vradnak szent Vaczoráiához, de ugy hogy az te lelked tökélletes, és szüved álhatatos légyen te benned hogy az után, ne hűtetlen, hanem hű légy. Mert ímé bizonitia tenéked az te Idvözétöd, bizonyos ielek által, az ő fogadáſát, hogy tudníllik, te az Chriſtusnak ingyen való kegyelméből, és irgalmaſſágából, minden gazdagſágnak örökőſe léſz, és mindent tenéked tulaidonét, valamit az ő szent Teſtének és szent vérének áldozattiával talált, ugymint, minden te bűneidnek boczánattiát, igaſſágot, és örök életet. Ezek penig mindeneſtől oly ſaiát, és tulaidon gazdagſágid, mint ha te magad szenvedvén az kereſztſán találtad

vólna ezeket magadnak. Annak
fölötte az ő ßent Lelkének általa,
az te hův ßůvedben, és lelkedben
ßál, és ott mind őrőcké az ő vi=
gaztaláſával ielen akar lenni, iſ=
meg ùij életet, világoſſágot, és ő=
rőmet akar te benned indétani,
úgy hogy mindenkor te az Vr=
ban, és az Vr te benned lehessen.
Oly erős hűttel penig ragazko= Ioh 17.
dom te hoßzád én édes Idvezétő
Iſtenem, mint eleven tag az ele=
ven teſthez, avaǵ mint az Meny=
aßßony az ő iegyeſęhez, és mát=
káiához; s' igy vagyok teſt az
te teſtedből, és tſont az te tſonta=
idből. Sőt inkáb ugyan benned
vagyok, s= uǵ ragazkodom hoz=
zád, mint az ßőlő veßßő az tővé=
hez, avagy mint az ág az ő fáiá= Ioh. 15.
hoz: Es igy mindenkor meg
nyerem tőled, ſőt inkáb ugyan
belőled, az úij erőt, úij őrőmet, és
úij életemnek vigaztaló elevenſę=

get. Te veled pedig igaz hűtemnek általa, lelkemnel s' testemmel ugy vagyok őszve foglalatva, és az Szent Léleknek általa meg kötözve, hogy engemet őröckön örökké semminémű nyomoruság, sem halál, te tőled el nem szakaszthat.

1 Cor 7.

Ditsirtessék az te áldot szent neved, én Idvezétő Christusom, hogy én rólam igy Atiai módon nagy gondot viseltél, és énnékem illyen kegyelmességnek lakodalmát és áldozattiát szörzeni akartad, az holot az én meg éhezett lelkemnek, s' szűvemnek eledelét és erősségét magamhoz vehettem, ugy hogy az hűtben álhatatossan meg maradván tégedet én Idvezétőmet, vigan, és örömmel követhesselek, hozzád ragazkodhassam, és mind véghig álhatatossan te benned meg maradhassak. Amen.

Aztis

Aztis meg mondottad, én Vram Iesus Christusom: Azt tselekedgyétek, ugy mond, az én emlekezetemre. Szerelmes Istenem, mely drága emlekezet ez, s-mely igenis örvend az én lelkem, mikor az te szentséges asztalodnál essem és issom, emlekezvén az te üdvességet szörző áldozatodról.

Leg elősör penig, vigaztalom magamat az én szüvemben, és elő számlálom minden hozzám való ió téteményidet, és kedves áldásidat, mellyeckel gazdagon engemet, minden estendőnként, meglátogattál.

Az te Asztalodnál emlekezem, az te győzedelmes halottaiból való fel támadásodrólis. Mert az te szent Vatsorád bizonságot tesszen énnékem, hogy valósagosképpen magadra fel vőtted az én testemet és véremet, és hogy na-

gyob

gyob Atiafiúſágot fogattál velem, hogy ſem mint az Angyalockal. Mivelhogy nem az Angyali, hanem az emberi terméſzetet vőtted fel magadra. Heb. 2.

Az te Aſtalodnál továbba, elő ſámlálom, az te nagy kénſzenvedéſedetis, mert az te ſzent Vaczorád bizonitia nékem azt, hogy te lőttél igaz áldozat az én bűneimért. Sőt inkáb it az te Aſtalodnál éſzem amaz igaz Huſvéti Báránt, mely az én bűneimért fel áldoztatot, és meg ölletetet. Aztis hűſzem és reménlem, hogy miképpen te halottaiból fel támadtál, és mind őrőckőn őrőcké élz: így énis te tagod lévén, nem maradok az koporſóban, hanem viſzontag fel kel támadnom, s' veled elnem, és uralkodnom őrőcké.

Az te őrvendetes menybe menéſedrőlis az te aſtalodnál emlékezem. Mert az ſzent Vaczora ál-

tal bizonittod aztis, hogy én te benned, és te én bennem lakozol: és igy immáran az te szent Testednek tagia lévén, énis az után, az én testemmel fel megyek menybe és ott örökkön örökké te veled uralkodom.

Az te szent Asztalodnál emlekezem, az te szent Lelkednek Pünkösd napián le szállásárólis, Mert az te szent Vaczorád bizonsittia azt énnékem, hogy az te szent Lelkednek általa, az én szivemben akarsz uralkodni és lakozni, engemet tellyességgel magadhoz akarz kapczolni, és az én üdvösségemben, úgy meg akarsz erősiteni engemet, hogy mindenkor a te szent Lelked én bennem meg maradgyon mint egy Zálogia az én örökké való örökségemnek. Akarod továbba, hogy én bennem életet és vigasztalást indiczó békességet és örömet szörösön, és Eph. 1.

hogy

hogy tanúbizonſagot adgyon az én lelkemnek, hogy én immáran te véred, tagod, Atiádfia, és őrökősöd vagyok.

Az te Aſztalodnál elő ſzámlálom az Szent Háromſágnak dűtſőſſęges vóltátis, és vigaztalom magamat azzal, hogy azután kel nékem lennem Iſten Templomává, és hoǵ aztellyes Szent Háromſágnak hozzám kelleſſęk iőnni, s' én bennem lakó helt ſzőrſzeni. Annak fölőtte, hogy ez élet után őrőcké való bódogſággal birok, és az én Vramat Iſtenemet ſzinről ſzinre látni kezdem.

Ioh. 14.

Az te Aſztalodnál emlekezem továbba, minden te Szenteidről, és vigaztalom magamat az bódodſágos eǵgyeſſęggel, s' az Szenteknek gyűlekezetivel, mely Szenteknek eǵgyeſſęgében, immár mijs te ſzentid lévén, te általad, és az mij hűtűnknek általa,

az te

te Szent Atiáddal, és Szent Lel
ddel, meg nyertük azt az mit
ondottál: Valaki eßi az én Te-
emet, és ißa az én véremet, az én
ennem, és én ő benne vagyok. Ioh 6.
s Iſmeg: Hogy mindnyáian, Ioh. 17.
int te Atiám én bennem, és én
benned, ők is mi bennünk eg-
yek lennének. Vgyanis én V- 1 Cor. 11
m Iſtenem, egy kenyér vagyon,
iſ penig mindnyáian egy teſt
agyunk, s' azzal az egy kenyér-
l mindnyáian élünk. Oh ke-
yelmes Iſtenem, mely igen ör-
end az én lelkem ennek az men-
yei tárſaſágnak, s' im mely vig
agyok az te Aſtalodnál, mert
idom bizonnyal, hogy minde n
Szentiddel egyűt, minden kin-
eiddel, és gazdagſágiddal, ő-
ökön örőcké birni fogok.

Sőt inkáb az te Szent Apoſta-
id én Ieſus Chriſtuſom azt aián-
ra: Valamennyiſer ebből az

kenyer-

kenyérből eßtek, ugy mond, és íßtok az pohárból, az Vrnak halálát hirdeſſętek mîg nem el iövend. Ezokaért az te Aßtalodnál, emlekezem az te látható el iöveteledrőlis, bátoritván magamat az te meg ielenéſeddel, mert miképpen vißontag látható képpen el iőß az utólſo napra, és azt az Vatſorát mind prædikátori tißtel, s' mind méltóſággal, meg változtatod, igy engemetis hozzád véßeß, hogy énis ott lennék, az hól te vagy, ott tudni illik, az hól más őrvendetes mennyei vatſorát énnékem ßerzettél, az te Atiádnak dűtſőſſęges mennyei Orßágában, à holot, én az Abrahámmal, Iſákkal, Iácóbbal, és minden te hűveiddel, az te aßtalodnál űlvén, az őrők életnek kenyerét, őrőckőn őrőcké éßem.

Oh mely nagy kévanatoſſággal, foházkodván emlekezem én

erről

erről a te asztalodnál, és tenyes szűvel leleckel áhétozván, hozzád ezt mondom: Iőj Vram Iesus Christusom, Iőj hamarsággal én üdvezítőm, és ne késségi. *Veni Domine Christe.* Apoc. 22.

Továbba én édes Istenem, emlekezem az te Asztalodnál, az te szent, és drágalátos nevedről is. Mert holot te itt engemet, illyen gazdagon, és bőtsületessen éltetz, azért méltán így az én szűvem, víszontag nagy buzgósággal hálákat ád te szent felségednek, minhozzám való ió tétedért, melliyel engemet életemnek minden rendiben, bőségessen meg áldottál.

Ezeknek fölötte emlekezem it, az te meg mondhatatlan dűtsősségedről is, és hálákat adok tiszta szűből, minden teremtet állatokért, ez te meg ielenésedért, testesőlésedért, váltságodért, az te szent Igédért, az hűtért, mellyet az én

szüvembem az te szent Lelkednek
általa bé plántáltál. Továbba,
hálákat adok az te szentséges va=
tsorádért, s' minden lelki és testi
aiándékidért, és gazdagságidért.
En szerelmes Istenem, nem szám=
lálhatom elő mind azokat itt az
én imádságomban, az minémű
nagy drága ióckal aiándékoztad
meg az én lelkemet.

Segély Vram idvőzitő Chri=
stusom, hogy iárólhassak gya=
krabban, az te szentséges asztalod=
hoz, hogy szűntelen emlekezvén
az te halálodról, magamat meg
iób bíthassam. Imé Vram, te At=
tiadfia és őrőkősőd vagyok, te
fiad, te véred, s' te tagod vagyok
Segély én Vram én Idvőzétőm,
hogy fogyatkozás néskűl az te
szentséges vaczorádat hozzám
únatlan vehessem, szűvemet és hű=
temet az által erőséczem. Tené=
ked minden ió vóltodért szűbő l

hálá=

hálákat adhassak: Tégedet tiszta és ahétatos szűvel mind az én utólso órámig szolgálhassalak, és ez siralmas élet után, az őtők életnek kenyerét, minden te válaztottaiddal, az te dűczőséges országodban ehessem, Amen.

Vtólszor, én lelkem, mikor az Vrnak kenyeréből eszel, és az Vrnak pohárából iszol, el ne feletkezzél ackor az te felebarátodról az mely te veled él az Sacramentommal.

Igenis emlekezem Vram Iesus Christusom, hogy őis te szent felségednek tagia, Attiafia, és őrőkőse, legyen, szintén ugy mint én. Ezokáért szűbőlis szeretem őtet, az te én hozzám való szeretetedért, és készis vagyok ő néki szolgálnom, mint ennen magamnak.

Mikoron az én ioszágomat meg szaporétod, és életemet meg hosszabëtod, meltán énis akor az

ſzüvembem az te ſzent Lelkednek általa bé plántáltál. Továbba, hálákat adok az te ſzentſęges vatſorádért, s' minden lelki és teſti aiándékidért, és gazdagſágidért. En ſzerelmes Iſtenem, nem ſzámlálhatom elő mind azokat itt az én imádſágomban, az minémű nagy drága ióckal aiándékoztad meg az én lelkemet.

Segély Vram idvőzitő Chriſtuſom, hogy iárólhaſſak gyakrabban, az te ſzentſéges aſztalodhoz, hogy ſzűntelen emlekezvén az te halálodról, magamat meg ióbbithaſſam. Imé Vram, te Attiadfia és őrőkőſőd vagyok, te fiad, te véred, s' te tagod vagyok Segély én Vram én Idvőzétőm, hogy fogyatkozás néſkűl az te ſzentſéges vaczorádat hozzám ínatlan veheſſem, ſzűvemet és hűtemet az által erőſéczem. Tenéked minden ió vóltodért ſzűbő l

hálá=

hálákat adhaſſak: Tégedet tiſzta és ahétatos ſzűvel mind az én utólſo órámig ſzolgálhaſſalak, és ez ſiralmas élet után, az őtők életnek kenyerét, minden te válaztottaiddal, az te dűczőſéges orſzágodban eheſſem, Amen.

Vtólſzor, én lelkem, mikor az Vrnak kenyeréből eſzel, és az Vrnak pohárából iſzol, el ne feletkezzél ackor az te felebarátodról az mely te veled él az Sacramentommal.

Igenis emlekezem Vram Ieſus Chriſtuſom, hogy őis te ſzent felſegednek tagia, Attiafia, és őrőkőſe, legyen, ſzintén ugy mint én. Ezokáért ſzűbőlis ſzeretem őtet, az te én hozzám való ſzeretetedért, és kéſzis vagyok ő néki ſzolgálnom, mint ennen magamnak.

Mikoron az én ioſzágomat meg ſzaporétod, és életemet meg hoſzſzabëtod, meltán énis akor az

szegéniekkel tartozom iót czelekedni. Mert te táplálz engemet az te szent testeddel, és itatz az te pohároddal, az az, tulaidon szent véreddel. Miért tahát énis, az én felebarátomat, az te örökösödet, nem étetném, az én testi kenieremmel, és egyéb ióvaimmal, az mellieckel engemet meg áldottál Igazgas engemet Vram Iesus Christusom az te szent lelkeddel, hogy az én felebarátomot mindenkoron szűből szerethessem, szegényeket segéthessek, éhezőket étethessek, szomiuhozókat itathassak, úton iárókat örömmel házamba bé fogadhassak, mezételenekket meg ruházhassak, nehéz betegségben lévőket vigasztalhassak, s' minden szűkölködőknek és niomorúltaknak, kívánságok szerint szolgálhassak. Adgyad hogy szüntelen gondolkodhassam az te szent és diczőséges

mon-

mondáſodról, melliet az utólſo napon, minden hűveid előt, eleven ſzóval ecképpen kezdeſz kű kiáltani. Bizoni mondom tinéktek, valamit czelekedtetek edgiel, az én ſzegény Attiámfiai kőſzűl, én velem czelekedtétek, Es iſmeg: Bizoni mondom. Mivelhogy ezeket nem miveltétek edgyel az én kiſdedim kőſzűl, én velem nem miveltétek. Mat. 25

NEGYED.

Az Iſten fiainak minden napi Kereſztiekről s-Nyomoruſágokról.

IV. dolog meli az kerezteni elet hez való

Negyedſzer, én lelkem kéſz légy az mindennapi kereſztet, és niomoruſágokat fel venni, mert azt az Iſten fiainak, az ő feiek után, ez ſiralmas világban mindenkoron ſzenvedniek kel. Amint erről az Iſtennek ſzent lelke, ecképpen

Act. 14 pen ßól: Sok nyomoruſágok ál-
tal kelletik minékűnk az Iſten or-
ßágába bé mennűnk.

Bizonyára tudgyad azt én lel-
kem, hogy az kereßtről és hábo-
ruſágról való tudomány, min-
den Myſteriumok, az az, el rőite-
tet tudományok kőzzűl, legh na-
gyob tudomány, az mely titkos,
és tőlűnk el rőitetett dolgokat, az
emberi nemzet kőzzűl ſenkinek
elméie meg nem érthet, hanem
tſak egyedűl az Iſtennek igéie ál-
tal nilatkoztatik meg minékűnk,
à mint ßintén egyéb titkos dol-
gokis, mellyekből minékűnk ſo-
kat kel tanólnunk. Abból pe-
niglen az kővetkezik, én lelkem,
hoǵ az à kerezt és nyomoruſág
oly ellenkező légyen az mij ter-
méßetűnckel, és ugyis irtozűk tő-
le, mintha az Iſten minket tel-
lyeſſęggel el hagyot vólna, avagy
hogy leg nagyob ellenſęgűnk

vòlna,

vólna. Erről igen ſép példánk vagyon, amaz két Tanitványról, az kik ſomoruſágban lévén, Ieruſalemből Emausba mennek vala az Vrral, de mivel hogy az ő ſemek ugy annyira meg valá-nak tartoztatva, hogy őtet, az ki magát Szarándok képpen véllek iárván, nékiek meg mutatta vala, meg nem iſmerék. Nézhetze én lelkem, ez ám az kereztnek tu-laidonſága és állapattia, melyben az Vr Iſten magát gyakorlatoſ-ſággal titkosképpen ielenti, ugy hogy az ő ſerelmes fiainakis tſu-dálatoſnak teſſęk. De oly fogadá-ſa vagyon az ő hűveihez, noha ſokſor uǵ matattia magát, mint-ha el feletkezett vólna az ő ke-gyelmeſſęgéről, és igéretiről, hoǵ ſoha nem hadgya el nyomoruſá-gokban az ő fiait. Luc. 24

Ezokáért én lelkem tanóld meg, es iól meg láſſad, hogy az

élő Isten te reád boczátot probáit, és kőrőßtit meg érthessed, és nagy ßorgalmatossággal eßedbennis vegied, ez ide alá az kereßtről meg irattatot hét régulákat, holot azokat elmédbe ha helyhezteted, az te bánatod, és kereßted nem léßen te néked, fęlenyireis ollyan sulios, és nehéz.

Első regulái az Kereßtnek avagy Nyomoruságnak.

Az kereztnek hét regulaia. I.

Mindniáian az hűvek, erre vadnak az Istentől el rendeltetve, hogy őkis viselliék az Christusnak kereßtit. A mint ßent Pális bizoniéttia: Az kiket az Isten, őrőktől fogva tudot, azokat el válaßtotta, hogy az ő fiának ábrázattiához legyenek hasonlatossak, hogy ő legyen első ßűlőt az sok Atiáfiak kőzőt.

Ro

Imé

Imé érted én lelkem, hogy el vagy rendeltetve az kereztnek és mindenſéle nyomoruſágnak viſeléſére, nem tſak az Anyádnak mehében, de még ez világ fundamentomának fel vetéſének előtte, hogy teis az te Vradhoz Chriſtus Iesuſodhoz haſonlatoſſá lennél. Holot te vagy én lelkem, teſt az ő teſtéből, és czont az ő czontiából: miért tahát nem akarnál eggyűt véle szenvedni? Vrad ő szent felſége teneked, és te ő tanitványa, ő teneked Vőlegényed, s' te Iegyeſe és mátkáia vagy. ő teneked feied, és te vagy ő néki tagia: és igy, hogy hogy lehetne iobban dolgod, mint ſem ő néki? Néz az te Vradra, mint kereſztnek feiedelmére, s' iól meg tudod, miképpen az Szentekis mindnyáian az kereſztnek és vidőzéſnek viſeléſében követték ő szent felſegét. Luc. 6.

Mat. 11. Az Vr elöl ment leg nagyob kereßtvel, és az ő Hűveij kővetik őtet. Es az ő terhét kiki viseli őrőmnek reménsęgével, holot hasonlók itt az kereßt viselésben az ő feiekhez, hasonlók léßnek az
1 Cor. 15. Christus Iesushoz, az őrők dűtsőssęgnek őrőmébenis.

Imádság.

Oh mindenható kegyelmes Atia Vr Isten, ki engemet te fiadat az kereßtnek, és minden háboruságnak el ßenvedésęre rendeltél és válaßtottál; Adgy értelmes ßűvet énnékem, hogy illyen tsudálatos rendelésedet meg ismerhessem, azt az kereßtnek pohárát őrőmmel hozzám vehessem, az én Idvőzétőmet kővethessem, és ő ßent felsęgéhez itt ez világon mindenben, à más világon penig őrőckőn őrőcké minden dűtsőssęgben hasonlatos lehessek, Amen.

Má-

Másod Reguláia az Keresztnek.

Chriſtus Ieſusnak paranczolattia az, hogy az Hűvek az ő keresztit viſellyék, mert azt mondgya: Vegyétek az én igámat magatokra. Iſmeg: Az ki én utánnam akar iőnni, tagadgya meg magát, s' vegye fel az ő keresztit mindenap, és kőveſſen engemet. II.

Mat. 11 Luç .9.

Bizonyára én lelkem, ez á paranczolat nem illeti az Hűtelleneket, hanem az Szenteket, és ő benne hűvőket, Mert az Vrnak kereszti oly igen drága kincz, és ékes ſzépſeg, hogy az Iſten ſem Tőrőkre, ſem Hűtelenre nem bizta. Tekéncz az Cyrénébeli Simonra, imé minemű nagy bőczűleti vagyon, hogy az Vrnak keresztit ſegétette viſelni, és az utólſo itéletben minemű dűczőſegetis vészen abból.

Imádság.

Oh én Vram Iesus Chriſtus ſom, te paranczolad azt énnékem, hogy az te kereſztedet viſelném: Adgy engedelmes ſűvet énnékem, hogy azt nagy őrőmmel fel veheſſem, és tégedet minden ſenvedeſedben és űldőzéſedben, ſabad akaratom ſerint kővetheſſelek, Amen.

Luc 9.

1. Rom 3.

Az Kereſztnek harmad Reguláia.

III. Az Chriſtus Ieſus kereſztinek három rendbeli oskoláia vagyő Eſső az nyomoruſágnak oskoláia, midőn az ő hűveit kereſztvel és nyomoruſággal látogattia meg az ő bűnőkért. Második próbának oskoláia, midőn űldőzést és halált az ő nevéiért boczát az hűvekre. Halgaſd meg azért oh én

lel-

lélkem, teis tanitvánnya és déákia lévén az te Vradnak Istenednek, nem czuda az, ha ő ſzent felſége tégedetis ez három oskola közzűl mindēnap valamellyikébe bé viſzen. Ha ez okáért bűntet tégedet az te bűneidért, mint ſzent Davidotis, adgy hálákat ő ſzent felſęgének, az te bűntetéſedért, s' mondgyad ezt: Vram haſznomra vagyon énnékem az, s' iól czelekedtél velem, hogy meg dorgáltál engemet, hogy tanólnám az te útaidat. Annak főlőtte, ha próba alá vét tégedet, mint régenten. Ioſeph Patriárchát, és ſzent Iobot, emlekezzél meg, hogy azzal az te hűtedet próbaſſya, reménſegedet erőſſeti, és tégedet imádkozáſra kéſzerét. Ha penig azt az bőczűletet adgya teneked, hogy az ő ſzent nevéiert űldőzéſt és halált kellene ſzenvedned, őrűl ackor tellyes ſzűvel, hogy méltó-

Pſa. 119

Pſal 4.

Act. 5. nak találtattál szenvedni az ő nevéért.

Imádság.

Vram Iesus Christusom, az ki az magas kereztfán nem szégyenlettél szörnyű nagy gyalázatos halált szenvedni, adgyad hogy én se szégyenlyek Szűz Máriával az Kereztfa alatt állani; Igazgas és erősíts meg engemet, hogy énis tégedet követhesselek, és kész lehessek mindenkor az én életemet, ha ugy tetzenék te szent felségednek, az te szent nevedért le tennem, Amen.

Negyed Régulái az Keresztnek.

IV. Apo. 3. Az Hűveknek keresztre, nem Isten haragiának, hanem kegyelmének iele. Mert ecképpen szól az Vr: Az kiket én szeretek, a-

zoka-

zokat verem, és dorgálom. Iſ-
meg: Ez világ, ugy mond, őrűl, Ioa.16.
de tű ßomorkodtok. Iſmeg: Az
Vrnak itéleti az Vrnak házától 1. Pe. 4
kezdetik. Es iſmeg: Az Város-
ban, az melyben az én nevemet Ier 25.
ſegétſegűl hivták, abba bűntetéſt
botſátok reáiok. Hallodê ezt oh
én lélkem? Igenis, mert valaki
ßereti az ő fiât, azt gyakrabban
oskolázza. Avagy, ki vólna az
az Atia, az ki az ő fiát meg nem
dorgálná? Ha penig te dorgálás
nélkűl vagy, mely nélkűl az Iſten-
nek fiai nem lehetnek, tahát te
faitalan vagy, és nem az Iſtennek
fia. Tekénts azért az Chriſtus Ie-
ſuſra, az élő Iſtennek eǵgyetlen
egy fiára, mely ißonyú vólt reá az
Attiának haragia, halálra adván Eſa. 53
őtet az mij bűneinkért.

Imádſág.

Segéts Vram Ieſus Chriſtu-

som, hogy az te kivaltképpen való sanyargatásodat és bűntető ostoridat meg ne utálhassam, hanem mint engedelmes fiad szenvedhessem azokat békével, és az te bőntető sanyargatásodért tenéked mindenkoron hálakat adhassak, Amen.

ötöd Keresztnek Réguláia.

V. Mennél nagyob az nyomorúság, az Vr annál közelben vagyon. Mert ezt mondotta ő: Te veled vagyok én nyomoruságidban, és meg szabadítlak, te penig dűtsőiteß engemet. Oh én lelkem, mely nehezen hűheti ezt el az test, és az vér. Mert mij mindenkor azt tudgyuk, midőn kőserves állapatban vagyunk, hogy az Vr Isten tellyességgel el feletkezet mijrólunk, és hogy az ördög, és minden szerentsen-

sal. 91

lenſęg alá vetett légyen ben=
nűnket ő ſent felſęge. Semmi=
képpen nem, én lelkem, noha
ióllehet az őrdőg leg nagyob el=
lenſęged te néked, és v̊gyekezikis
éńjel és nappal mindenképpen,
minden meſterſęgével ártani te=
néked, mind az által tſak egy ha=
iad ſállat ſẽ mozdéthattia meg. I=
ſten akarattia nélkűl. Sőt inkáb, oh
én lelkem, hogy hogy feletkez=
hetnék el az Vr Iſten mij rólunk?
Miképpen tſalhatna az meg min=
ket, az ki merőn Igaſſág? Es ha
ſintén valami kitſin v̊deig meg
vonſa és el rőiti tőlűnk magát, Pſalm.
viſontag az ő nagy irgalmaſſá= 112.
gából hozzánk tér. Az Igazak=
nak támad világoſſág az ſőtétſęg=
ben az kegyelmes és irgalmas I=
ſtentől. Ha ezokáért Iſten velem
vagyon, kiczoda én ellenem? Ro. 8
Vallyon s' miczodát vezthetek el,
midőn az Vr Iſten velem vagyõ.

Imádſág.

Vram Ieſus Chriſtuſom, ha te velem vagy, kevés gondom vagyon Menyre és az földre, ſőt ha még ſintén teſtem és ſűvem el veſzneis, mind az által te vagy én Iſtenem, az én lelkemnek vigaſága és örökſége, Amen.

Hatod Kereſztnek Réguláia.

VI. Az Iſten fiainak Kereſztí mindenkor iavokra vagyon, károkra penig ſoha nintſen, az mint ezt bizonittia ſent Pál Apoſtalis:

Ro. 8. Mi tudgyuk, hogy azoknak, kik ſeretik az Iſtent, mindenek iavokra és haſznokra vadnak. Iſ-

Pro. 27 meg: Annak ſebei, az ki ſűből ſeret, ióra vadnak. Ezokáért én lelkem, az kereſt ſokaknak haſznál, mert tanit arra, hogy az mi bűneinket meg iſmeriük. Mint meg vagyon irva: Meg

bűntetnek ítélettel, hogy ne lat- Ier 30
taſſál ártatlannak lenni. Tovább-
ba, â kereſt hayt minket az Iſten
igéiéhez: Kiről igy ſól az Irás:
Sola vexatio dat intellectum, az az, Eſa 28
Nyomoruſág értelmet âd, Fel
geriesti az mi hűtűnket: mint
meg vagyon irva. Ez illyen nyo-
moruſág azért ſállot mi reánk, 1Cor 1
hogy mi ne bizakodnánk ma-
gunkban, hanem Iſtenben, ki
az halottakatis fel támaztia. Ta-
nit annak felőtte az igazán való
imádkozáſra, â mint ezt bizonit-
tia az Prophéta: Vram az mi Eſa. 26
nyomoruſágunkban kereſtűnk
meg tégedet, mikoron az te oſto-
rod raitunk vólna. Igazgaty az
bűntőlis magadat meg óltalmaz-
ni, mert igy ſól az Evangeliſtánál
Vrunk: Imé meg gyogyúltál, en- Ioh. 5
nek utánna ne vétkezzél, hogy
valami gonoſab dolgod ne tör-
ténnyék néked. Végre, ezt az

világot velünk meg utálattia, és
nincz mij bennünk az örök élet-
ről való gondolkodás: az Apo-
stalnak bizonyétasa szerént: Nin-
tsen itt lakó helyünk, avagy
meg maradandó városunk, ha-
1Cor.13 nem iövendőt kel keresnünk. Es
igy én lelkem, az hüveknek min-
den dolgokat az keresztben ió-
nak kel tulaidonitani. Vgy az
mint szent Agoston Doctoris ir,
hog az Hüveknek az bünis iora
tulaidonitatik. Mert bizonyára,
sockal többet nyertünk az Chri-
stus Iesus által, hogy sem mint az
bün miat veszettünk.

Imádság.

Vram Iesus Christusom, ird
bé ezt az kedves és gyönyörüse-
ges vigaztalást az én szivembe, és
oltalmaz engemet, hogy soha
semminemü bánatba és nyomo-

ruſágba, kétſegbe ne eſſem, hanem te benned mindenkoron, mind halálomig, legyen ió reménſegem, Mert czudálatos az te mondáſod, s' nagy bódógúl és hatalmaſſan mindent kű ſabadítaſ. Amen. Eſa. 28

Az Kereſztnek heted Réguláia.

Békeſéges tűrés, az imádſág, és reménſeg, meg könnyebétnek minden kereſztet és nyomoruſágot. Mert az Ieremias Prophéta ekképen ſól: Ió dolog Iſtentől halgatáſſal várni az Idvőſſéget. Es ſent Davidis igy ſól: Hij engemet ſegétſégűl az te nyomoruſágodnak napián, és én meg ſabadítlak, te penig dűczőíteſſ engemet. Syracideſis igy ſól: Nézzétek az Réghieknek példáiokra, és iegyezzétek meg őket; VII. Thr. 3. Pſa. 49 Cap. 2

Kiczoda gyalaztatot meg, az ki bizot az Istenben?

Imé én lelkem, midőn valaki nagy terhet akar viselni, azt keményen magához ßorétván, fęlenńre sem léßen oly nehéz, főképpen mikor segétsége és istápia vagyon: Igy vadnak, az békeséges tűrés, imádság, és reménség, mint eǵ kezek, avagy karok, mellyeckel az embernek hiű ßűve minden nyomoruságokat meg kőt, és azockal iól és vigan mindenfelé mehet. Mert az békeséges tűres mindent őrőmest czelekeßik, és ezért ő néki semmi nehézségeis ninczen. Az Imádság penig annńra az Istenhez foglallya magát, hogy bizonnyal megis nyeri, avagy segétséget, avagy kőnnyebsęget. Az reménsęgis nem ßégyenit meg senkit, hanem vóltaképpen meg mutattia, hogy igaz légyen az Isten,

és

és nem hágy fellyeb kéſértetni, hanem czak az mint el ſzenvedhettiük. 1 Cor. 10.

De az tűrhetetlenſég az Iſtent haragra indéttia, az Imádſágnak ellene áll, és mindent nehezen, ſőt gonoſzúl ſelekeſzik. Ved példáúl az te Chriſtus Ieſuſodat, s' tanóld meg tőle, minden kőſerűſségedben ezt mondani: Ha engemet az Vr meg ölneis, mind az által ő benne bizom. 1 Pet. 2. Iob. 13.

Imádſág.

Vram Ieſus Chriſtuſom, adgy nékem mindenkor czendez és tűrhető ſzűvet, az mely korosként az imádſágban iól és igazán foglalatos leheſſen, távoztaſd el tőlem nyomoruſágimban az tűrhetetlenſéget, hanem inkáb azt adgyad, hogy minden vgyekezetemmel az én ſőkſégemet és

fogyatkozásimat eggyedül czak te reád hagyhassam. Amen.

ÖTÖDIK.

Az Keresztyén embernek külső hivatallyáról.

V. Dolog a mely illeti a Keresztieni életet.

Ötödször immár én lelkem, azis kivántatik, hogy maradgy meg az te hivatalodban, az melyben az Vr Isten tégedet helyheztetni méltoztatot, s' abban minden tehetségeddel szorgalmatosan el iáry, hogy minden tselekedeteidről, mind Isten s' mind emberek előt, ió számot adhas.

Mar. 12

Mert nem akaria az Vr Isten, hogy az emberek itt ez világon veszteg heverésben és henyelésben éllyenek, s' azért rendeli ő szent felsége az embereknek munkát és fáratságot, kinek kinek az ő rendi szerént, sőt ő magais az Isten nem hévolkodik, hanem

Eccl. 6

mun-

munkálossik, mert igazgat és mindenekre gondot viſel, mindeneket ő bodogit, s' meg halgat, és minden igaz szüveket segét. Az mint ő maga Chriſtus Vrunk ſól: Az én Atiám mind ez vdeig munkálossik, és énis munkálossom. Bizonyára én lelkem, ha az Iſten tsák valami kevés vdeig meg ſznnék az emberi nemzetre való gondviſeléſtől, ottan el veſne az ſzeles világ. Ioh. 5.

Hasonlóképpen az ſzent Angyalokis mindnyáian ſolgáló lelkeknek mondatnak, kik kű borſátatván vadnak azokhoz, az kik vdveſſégre örökſséget véſznek magoknak. Tekénts tovább az világoskodó Napra, Holdra, és minden Czillagokra, mely nagy ſorgalmatoſſággal az ő hivatallyokban futáſokat véghez viſsik. Igy kell én lelkem, minden egéſſéges embernek napon- Heb. 1.

ként az ő hivatallyában, minden
serénységgel, valóságosképpen el
iárni. Vgy kell tanétani, prædi-
kállani, igazgatni, dorgálni, ól-
talmazni, gazdálkodni, éppére-
ni, gondot tselédéről viselni,
mint ha soha nem kellene meg
halni, hanem itt mind öröcké
szükség vólna élni. Ezt peniglen
közönségesen minden emberek
szükséges képpen tartoznak meg
tselekedni, az Istennek parantso-
lattiából, és az utánnok maradó
emberekhez valb szeretettiökből.
Ez mellet iólléhet, minden em-
bernek ugy kell mindenkor élni,
1.Ti. 1. igaz hűtben meg maradni, és ió
lelki ismeretit meg tartani, hogy
minden vdőben, ez világból az
bódogúl való kű múlásra kész lé-
gyen, és Szent Pállal ezt mond-
2.Ti. 4 hassa: Az én testtől való el vála-
somnak vdeie közel vagyon:
ló bayvivást viuán, az bayt és az

fu-

futáſt el végeztem, s' á hűtet meg tartottam. Vegezete meg vagyon ſerezve énnékem az meg igazúláſnak Coronáia, melyet meg ád énnékem az Vr Iſten, az utólſó napon, s' nem ſak nékem penig, de mindeneknek, kik ſeretik az ő el iövéſét.

Ezokáért én lelkem, viſely az te hivatalodról ſorgalmatos gondot, á melyben az Vr Iſten tégedet rendelt, hogy hűven abban el iáry, úgy az mint illendő, minden tűréſſel, és engedelmeſſéggel. Eph. 4

Az alaczon és egyűgyű állapatban peniglen meg láſd, hogy őrömeſt meg maradgy, mert iob és haßnosb teneked az, hogy ſem mint az melyen ez világ czúßa.

Ha penig az Vr tégedet fel emel, és fellyeb űltet, fel ne fualkodgyál, ſe ne emely ſarvat ma- Syr. 3.

gadnak, hanem menyivel fellyeb
való vagy, annyival inkáb alázd
meg magadat, s' Istennél ked-
ves léß. Mert ő az alázatossáknak
Psal. 113. Istene. Es kiczoda ollyan mint
az mij Istenünk, az ki lakozik
magasságban, és néz az alázato-
sokra, mind Mennyen, s' mind
földön. Továbba, ne kévány
nagy méltóságot, se ne gondol-
Sijra 3 kodgyál erőd fölöt való tehetsé-
gedről, sőt az minemű tißtvel az
Vr Isten meg aijándékozot, ab-
ban úntalan gyakorlyad maga-
dat: Mert ő ßent felségének ßá-
mot kel adnod. Ezokáért az mi
az te hivatalodhoz és tißtedhez
nem illik, abban az te magad
felől való el hivésedet és vakme-
rőségedet tőled el vessed. Mert
régen tőb vagyon adatva tené-
ked, hogy sem mint annak meg
tudnál felelhetni.

Ne kőtelezzed magadat az

idegen

idegen dolgokra, és ne elégyczed magadat semminemű dolgokban az Istenelőt. Neis diczekedgyél azzal, hogy élégséges lehetnél annak: mert effele vélekedés sokakat czalt és czufolt meg, és az ő ügyekezetőket tőből kű fordéotta. Mert az vakmerő embereknek dolgai bizonyára gyakorta gonoz végre iutnak. Ne iáry az te értelmed feránt, az te tiftedben, se nelégy kevély, miker fűkőlkődnek te nálad nélkűl. Az nyomorusagokban penig és ellenkezésekben ió fűvel légy, s' az te tiftedre figyelmezzél, mert a ki az ő maga tiftiről feledékenségben vagyon, kiczoda segéthet annak? Szorgalmatos légy minden dolgokkan, és könyörög Istennek az áldásért. Mert az ő áldása gazdagiht meg mindeneket fáratság nélkűl. Sok adgya magát az illetlen és mód nélkűl

Syra: 10.

Ibi. 7

Cap, 3.

Cap 10

Ibidē:

P10. 10

Syra. 11 való farátságra munkálkodik és
serénykedik, s' annál inkáb meg
fogyatkozik: Vísontag, vagyon
sok erőtlen meg fogyatkozot
segény, alázatos állapatban, d
az Vr Isten fel emeli őtet.

Effelére néz az Vr Isten, s' ke-
gyelmesen minden fogyatkozá-
sában megis segéti, és olly bőtsű-
lettel aiándékozza meg, hogy so-
kan tsudálkoznak raita.

Ezokáért én lelkem, tarts ma-
gadat az te hivatalodban, és ne
had meg tsalni magadat, mint az
hűtőtlenek tselekesnek, kik tsak
az gazdagság után vetették min-
den reménségeket. Az Istenre
bizd tsak tennen magadat, és e-
légedgyél meg az te állapatod-
dal, mert könyű az Istennek se-
géntis meg gazdagétani.

Imâdság.

En Vram s' én Istenem, tudom

bizon-

bizonnyal, hogy az embernek Ier 10.
ſelekedeti nintſen az önnön
hatalmában, ſem az úton iárónak, hogy az maga lépéſit igazgaſſa. Igazgas engemet mindenkor az te ſent lelkeddel, hogy az én hivatalomban és tiſztemben igazán el iárhaſſak, szabban ſorgalmatoſis leheſſek. Vezes engemet ſűntelen az igaz úton, Pſa. 119
hogy ne haiollyak ſe iób ſe bal kéz felé. Az én lépéſimet erősſitſd meg az te igédben, és ne adgyad, hogy valamí álnokſág raitam hatalmat vegyen. Igazgas engemet mindenkor az te akaratod ſerént, mert te vagy én Iſtenem. Az te ſent lelked vezérlyen engem az igaz úton. Tudom bizonnyal én Iſtenem, hogy hivatalos vagyok az te ſőlédbe, és Mat 20.
az én kereztſegembennis munkára kőteleztettem tenéked: Kérlek tégedet, aiándékoz meg ió e-

gelléggel engemet az én kű mulásomig, és erősits meg hivatalombannis, hogy sulyos és nehéz igámat tsendeßen el viselhessem, és teneked mindenkor hű és engedelmes lehessek. Mivel hogy penig az én kű múlásomnak órája el vagyon rőitetve én tőlem, azért tanits meg engemet, hogy minden űdőben, és minden órában, kéß legyek ez világból való bódog kű múláshoz, hogy békeségben tsendeßen el aluván, te veled, és minden Szentiddel, őrőekőn őrőcké ünnepet ßentelhessek, Amen.

VI. Dologa mely kéván tatik a Keresztiéni élethez

HATOD.

Az ßüntelen való Imádkozáſról.

Mindeneknek előtte, és minden dolgaidban én lelkem, el ne

felet-

feletkezzél az imádſágról, mert ez ſéles földön ſemmi nyomorultab állat ninczen, mint az mely ember nem imádkozik, és az ő Iſtenével nem beſélget. Holot az ember magának ſemmit nem vehet, hanem ha onnan felyűl az Egből adatik ő nékie: Mert minden ió aŋándék, és minden tőkéll etes adomány, onnan fellyűl ſál alá, az világoſſágnak Attiától. Az Imádſág penig ſintén ollyan, mint az Szekér, az mellyen mŋ Iſtentől aŋándekokat hordunk alá. Sőt, avagy ſintén ollyan mint az czatorna, mely által az Iſtennek áldáſa, az mŋ hazáinkban, és ſűveinkben ugyan reánk folydogál. Mint az ſent Iras bizonyéttia: Az meg ſomorodot ſűveknek imádſága, az Egeket által hattia, és onnét alá nem ſáll, mîglen meg nem halgattatik.

Ioh 3.

Iac. 3

Syr. 35.

Bizonyára én lelkem, az ſzűn=
telen való Imádſág leg ſzeb, leg
kedvesb, és leg drágáb ſzolgálat
az Iſten előt, mellyet ő ſzent felſé=
ge tőlűnk mindennap meg kí=
ván. Azért gyakorlatoſſággal
nem czak înt benűnket az Vr
Iſten, az ſzűnetlen való imádko=
záſra, hanem kegyelmes és v̊d=
vőſſéges igéreteketis fogad, hogy
meg akar minket halgatni, és
minden v̊dvőſſéges áldáſt, lel=
kűnkben, s' teſtűnkbennis meg
akar adni.

Pſal. 50. Az ő paranczolattia ez: Az
te nyomoruſágodnak napián
hij engemet ſegétſégűl, én meg
ſzabaditlak tégedet, és te dűczői=
Matt. 7 tez engemet. Iſmeg: Kériétek, és
el véſzitek: Kereſſétek, és meg ta=
lállyátok: Zőrgeſſetek, és meg
nyittatik tűnéktek. Az ő igéreti
penig és fogadáſi ezek: Bizony
Ioh. 16 bizony mondõ tűnéktek, valamit

kér=

kértek Attámtól az én nevemben, meg adgya tűnéktek. Iſmeg : Esa. 65
ímé előb hogy ſem mint kiáltanának, meg halgatom őket : mêg midőn ſólnának, én immár meg felelek nékiek.

Tekénthetze én lelkem. az te Vradra Iſtenedre, az ki tenéked példát hagyot, hogy kővetnéd az ő nyomdokit, mely gyakorta, mely őrőmeſt, mely ſűve ſerént ő ſẽt felſęge imádkozot, mely igen ſietet az puztára, hoǵ az ő ſűvẽt s'imádſágát az ő Attia előt kű terieztheſſe és kű onthatta vólna. Nem imádkozot penig tſak önnön magáért, hanem az ő ſerelmes Tanitványitis tanitotta az imádſágra, kű adván nékiek az Mŋ Attiánkot, &c. Tenékedis én lelkem, és minden Iſten fiainak, ezeket az igéket az te ſádban helyheztette; mellyeckel az Iſtennek tſodálatos dólgait kell

1 oh. 17
Mat. 6

tenéked kű beßéllened.

Hogy penig tenéked ne lehessen valami mentsęged, meg mutattia azt, miképpen kellessęk Isten eleibe iárúlnod, és az ő ßent nevét segétsęgűl hijnod: Tudniillik: az mint mondgya: Az én nevemben. Azért az te Idvezétő Christus Iesusodnak nevében emeld fel az te ßűvedet, s' kezedet, igaz hűttel, és bizodalom̃al, el hűvén, hogy az Christus Iesus légyen tenéked Idvezétőd, és à mint igaz az, hogy ő űlt az Attiának ióbiára, igy bizonnyal az te imádságodis meg halgattatik.

Annak felette aztis iól meg gondold, mitsoda iókat, és mi móddal kellessęk tenéked kérned Istentől. Az testi iókat hával kell tenéked kérned ecképpen: Ha tetzik te ßent felsęgednek, és ha énnékem v̋dvessęgemre, s' tenéked tißtessęgedre vagyon. Mert

min

mindeneket iól túd az Iſten és iól tudgya aztis, mi nélkűl ſzűkőlkődnek az ő fiai, oly ió, és oly kegyes penig az Iſten, hogy az ő fiainak ſemmi gonoſz és ártalmas dolgokat nem ád, ha ſzintén tudatlanſágból kérnekis az Iſtentől. Lelki iókat penig, mellyek az mij v̊dveſſęgűnkre, és bodogſagunkra ſzolgáltatnak, azokat mijnékűnk, mint kegyes fiaknak, bátran, minden hâ nélkűl kel kévánnunk és kérnűnk ő ſzent felſęgétől, mint egy ſaiát tulaidon őrőkſęgűnket: tudni illik: bűneinknek botſanattiát, igaſſagot, ſzent lelket, és az őrők életet.

Mindennek ennekokáért tahát én lelkem, az imádſágban gyorſnak és kéſznek kell lenni. holot általán fogva minden mij kévánſagink, és kéréſink, meg halgattatnak. Ki volna azért az, az ki ott nem kereſne, à hól min-

Mat. 7. den ió találtatik? Kiczoda vólna az, á ki ott nem zőrgetne, az hól bizonnyal meg nyittatik? Ez okáért én lelkem, ſzűntelenűl imádkozzál mîg élz, ſoha meg ne únnyad. Az te Vradat hijad ſeghitſęgűl minden te dolgaidban: kéry erőt és tanátſot ő tőle minden kőſerűſęgedben, fęlly az Iſtentől, légyen ió reménſęged benne, bizd reá magadat, és váriad vigan őtet, s' ott találz kegyelmeſſęget, vigaztaláſt, áldáſt, és meg elevenitéſt. Mert ſoha Syra. 2. ſenki meg nem ſzégyenűlt, valaki az Iſtenben vetette reménſęgét, és az ő ſzent nevét hijtta ſeghitſęgűl. Ps. 145 Az Vr bizonyára kőzel vagyon mindeneknek, az kik ſeghitſęgűl hiják őtet igaſſágban. Azoknak akarattiokat bé tellyeſęti, az kik őtet fęlik, s' kiáltáſokatis meg halván, ſeghitſęget ád nékiek.

Imád-

Imádſág.

Hálákat adok tenéked, én V-
ram, s' én Iſtenem, az te meg
mondhatatlan ió vóltodétt, hogy
mijnékünk nem tſak azt paran-
tſoltad, hogy az te nevedet ſe-
ghitſęgül hijnânk, hanem az te
Attiádnak kegyelmeſſęgétis tel- Pſa.50.
lyes ſzüvel meg ielentetted mijné-
künk, hogy általánfogva meg a-
karz minket halgatni, és ſzükſę-
günk v̊deién mindeneket meg
akarz adni, valami az mi lel- Ioh 14 & 16.
künknek és teſtünknek v̊dveſſę-
ges vólna: Kérlek tégedet én V-
ram, s' Iſtenem, onez kü reám az
te Szent Lelkedet, az Imádſág-
nak lelkét, hogy mindenkor ió
ke dvem és kévánſágom légyen,
az ſzüntelen való imádſághoz, és
hogy mindennap meg haythaſ-
ſam az én ſzüvemnek térdeit te e- Eph.3.
lőtted kegyelmet Atiám, ki vagy

ígaz Attia mindeneknek, mind azoknak kik Menyben vadnak, mind kik ez földön. Segély Véram Iſten, hogy mindennap hozzád iárúlhaſſak örömmel és minden bizodalommal, az én Chriſtus Ieſuſomnak nevében, tégedet ſeghitſégűl hihaſſalak minden fogyatkozáſimban, mint kegyelmes Atiának ſzerelmes fia. Adgyad továbba, hogy emelheſſem fel te hozzád tiſzta kezeimet, minden harag és gyűlölſég nélkűl, és hűheſſem bizonyoſſan azt, hogy minden én imádſágom és könyörgeſem, mely az én ſzívemből ſzármazik, bizonnyal tőled meg halgattatik. Aztis engedgyed énnékem, midőn az ſegétſég el kéſik tőlem, hogy türhető ſzível mindent el ſzenvedheſſek, te néked üdőt és órát ne határozzak, hanem tſendeſen várjam el az te órádat. Mert fogadáſod

1.Ti 2.

Heb. 2.

dáſod vagyon azokról, kik tőled félnek, és reménſégőket az te irgalmaſſágodban vetik, hogy meg halgatod őket. Vezéríy és igazgas arrais engemet az te ſent lelkeddel, hogy mindenap ſűntelenűl emlekezzem, és gondolkodgyam az én halálomnak óráiáról, hogy minden órában tégedet únás nélkűl, az én bódogúl való kű múláſomért, tiſta ſűvel kereshеſſelek, Amen.

IV. RESZ,

Tanit, mikeppen kel magát Kereſztién embernek tartani, midőn őtet az Vr Iſten betegſéggel meg látogattia.

I. Kérdés.

Miképpen kell magát Kereſztiéni embernek az

nehéz betegſęgben tartani ?

Az Iſtē nem mindē embe-rekte boczàt beteg-ſęget

Nem tudod én lelkem, botſáté te reád az Vr Iſten betegſęget, avagy hertelen tégedet nyőgés és iaigatás nélkűl véßen kű ez világból. Sokßor immár arról intettelek, hogy az pœnitentia tartáſt ne halogatnád betegſęgedre, hanem egéſſęgedben mindenkor hűt által ió kéßűlettel várnád, hoǵ ſoha oly állapatban ne találtaſſál, az melyben nem kellene gondolkodnod az te v̊dvdſſęgedről. Emlekezzél amaz bolond réßeges gazdag Nábálról, mely hamar meg eité őtet az Vr, s' meg kelleték halni. Ne feletkezzél az Gazdagrólis, ki az ßegény Lázárnak mêg tſak az morſalékokat ſem adá, mellyek bőſęgeſen az ő aßtaláról le hùllanak vala, de imé mely hertelen vége lőn az ő

1 Re.25

Luc.16

éle-

életének. Iullon ebedbe amaz telhetetlen Dús, az ki az ő örvendetes telhetetlen életét hoſſzú kőtélre akaria vala botſátani, de nagy hamar meg ſóllétá az Vr Iſten, mondván: Bolond, ez éjſel meg kévánnyák tőled az te lelkedet, és az mit kéſzitettél kié léſzen az? Luc. 12

Néz én lelkem, az mindennapi peldákrais, mely ſok emberek hertelenſęggel meg halnak, előb hogy ſem meg betegednének. Bizonyára én lelkem, te ſem vagy iób Iſten előt azoknál, s' nemis tudód ő ſzent felſége mit botſáthat reádis. Ha penig az Vr Iſten betegſęggel meg látogat, és ő ſzent felſęge halálos ágyadra vêt, ackoron keſzétſd magadat ió módgyával, és tanóld meg:

1. Meg iſmerni az te betegſęgednek okait, az az, bűneidet.

2. Keresd az te bűneidnek bo-

tsánattiát, és békély meg az te I
steneddel.

3. Hijad az Istent seghitsęged-
re, ő tőle várván kegyelmes meg
ßabadúlást, s'az Anyaßentegyház-
nakis éretted való kőnyőrgésęt
meg nevessed.

4. Meg ne utáld az Istentől ren
delt orvosságoknak eßkőzit, mîg
élhétz vélek.

5. Ha nevelkedik az betegség,
bekesęges tűrèssel el ßenvedgyed
óyad magad Isten ellen való zu-
golodástól.

6. Az te ßűvedben mindenko-
ron tarts meg amaz vigaztalást,
hogy te ßintén az leg nagyob
nyomorusságoknak kőzepiben
is, Istennek ßerelmes fogadó
fia vagy.

7. Ha az őrdőg meg sarkal, és
próbál tégedet, ellene álly néki
hűttel, s' el fút te tőlled.

8. Az te halálodnak óráia h

el közelget, aiánld magadat engedelmeſſéggel az mindenható Vr Iſtennek.

9. Ő ſzent felſége penig ha téged meg akar gyogyétani, és abból az betegſégből fel lábbaſztani, hálaadó légy ő ſzent felſégének tellyes ſű vedből.

Imádſág.

Oltalmazz meg engemet én Vrā Ieſus Chriſtuſom, az gonoſz és véletlen halálától, és ne hadgy engemet az én bűneimben meg halnom. Hanem inkáb adgyad, hogy éjjel és nappal az én halálomnak utólſo óráiára ſámot tarthaſſak, és minden üdőben ió kéſzűlettel, igaz hűttel, tellyes reménſéggel kéſz lehеſſek, ugy hogy te veled kű lépvén, bódogúl meg halhaſſak, valamidőn tetzik te ſzent felſégednek. Ha penig te-

ſtem-

ſtemnek erőtlenſégével akarz engemet meg látogatni, íhón vagyok: Tudom oly kegyelmes és irgalmas vagy, hogy én reám ſemmit ollyat nem botſátaſs, hanem tſak az mi nékem íómra és üdvesſégemre esik. Engedgyed azért Vram Iſten azt énnékem, hogy igaz készülettel âhoz készülhesſek, és oly engedelmes lehesſek, hogy az én betegſégem az te szent nevednek dücsőſſégére, és lelkemnek üdvesſégére eshesſek, Amen.

II. Kérdés.

Magyarázd meg énnékem az ide fel elő számlált kilentz rendbeli dolgokat, hogy azokat iól meg tanólván tud

gyam az én betegſégemben magamat azok ſeránt tartanom?

Előſőr, én lélkem, gondold meg igazán, hogy miképpen az halál légyen fizetéſe az bűnnek, így minden betegſégek Iſten oſtorinak mondatatnak, mellyekkel az Vr Iſten látogat minket az mj bűneinkért. Ne czelekedgyél azért ugy te én lelkem, mint az Hűtetlenek és Iſtentelenek, kik ha meg betegednek, ſohaitnak, iaygatnak, és kiáltnak czodálatosképpen, ſopánkodván azon, hogy az ő életők fogyton fogy, és ők ſemmit nem reménlhetnek hogy nyerhetnének: Avagy czak gondolkodnak és verſenkednek, hogy netalántan valahól ízetlen ételt ettenek, kitől meg czőmőrlőttenek vólna, avagy nehéz italt itta nak vólna, avagy valami más

I. Az betegſeg Iſtennek oſtora-

tőr-

történet eset vólna raitok, az honnét az az egésségtelenség fállot vólna reáiok. De te gondold meg elősőr, mit mond az Istennek Prophétáia: Bűntet tégedet az te gonoſſagod, és az te el fordúlásod ſanyargat téged. Iſmeg Az ki az ő teremptőie ellen vétkezik, az ki őtet teremptette, az Orvoſnak kezébe iut.

Jer. 2. syr. 38.

Hallodé én lelkem, ímè erre tenéked ſorgalmatoſſan kell figyelmezned. Mert midőn az Istē valamit czelekeſik, és minket látogatni akar, ahoz kell iárólniok minden kűlső ezközőknek. Ezenképpen mikor mīj emberek nem akariuk meg iſmerni az mīj lelki betegségűnket, tahát boczát az Vr Isten az mīj teſtűnkre nyavalyát, czak azért, hogy gondolkodnánk lelkeinkről, s' iárólnánk pœnitentia tartáshoz.

Avagy én lelkem, miképpen

az

az mij magzatink meg érdemlik az veßőzést és oskolázást: Igy mijs Istentől az betegséget és sanyarusságot meg êrdemlettűnk. Oh kegyelmes Vr Isten, ha te minket betegségekkél oly gyakran látogatnál, az mint meg érdemlettűk, bizonyára czak az leg kűssebbik űdőbennis nem lennénk tőkélletes egéssęgesek, te penig tsak néha néha sűttaß minket, hogy mindenkor te róllad gondolkodnánk, és fęlnénk az te ßent nevedet.

Szokta sokßor az Vr Isten sanyargatni az kisded gyermetskéket, és ártatlanokatis: azért hogy nékűnkis fáijna, és minketis az pœnitentia tartáshoz édesętene. Nézhetze én lelkem, ßintén ugy vadnak azok az betegsęgben, mint az Istentől botsátot kővetek, az kik azt kévánnyák, hogy az bűnt el hadgyuk, és pœnitten-

tiat tartván, bűnűnkben el ne veſſűnk. Vigyáz tſak én lelkem, mely nagy bátorſágban élnek éyel nappal azok az emberek, az kiket ſemmi nyomoruſág és betegſęg meg nem ſelédit. Nem gondolnak az Iſten igéiével, ſem az Vr Vatſoráiával: el feletkezvén az Chriſtus Ieſusban való hűtről, és az imádkozáſrólis, és igy az ő lelkők annál nagyob nyomoruſágban, ſőt leg nagyobban vagyon: Mert az Attia hovâ ritkábban ſanyargattia az ő fiát, annál inkáb teried az fiaknak engedetlenſęgek: Igy az embereknek hová kedvesb] egéſſęgek és ió ſerentſęiek vagyon, annal inkáb bátrabbak és álnokbak ſoktak lenni.

Imádſág.

Vram Ieſus Chriſtuſom, ihón

tekkem az én betegségemben, de mind az által ismérem, hogy az te Atiai kegyesség raitam vagyon. Mert ha egy haiam szálais nem eshetik le az te akaratod nélkül: tahát hogy hogy vezthettem vólna el amaz én elöbbeni drágaió egésségemet, ha ez nem vólna az te akaratod? Imé Vram Istenem, ostoros és sanyargatz engemet, az mint tetzik te szent felségednek: Es á miképpen fereg gyanánt tartottad magadat az te szenvedésedben, és nem embernek: igy engemetis hasonlóvá töttél az én betegségemben. En Istenem, mikor tsak szeretetedből, az te méltóságod szerént, az bűnért az embert meg sanyargatod, mindiárt meg szünetlenéted, megrutétod, meg szaraztod véle minden ő szépségét, s' ékességét. Hálákat adok néked az te ostorozásodért én Istenem, holott bizo-

Luc. 21

Psa. 22.

Psa. 39.

nyos vagyok, hogy hasznomra
Rom. 8 vagyon énnékem. En Vram, te
vagy az egész emberi nemzetnek
Szeretője. Ezokáért, hűsem azt,
hogy ez, az én betegségem üd-
Apo 3. vességemre szolgál énnékem. Mert
az kiket te szeretz, azokat sanyar-
gatod, s' ióltselekedtél velem,
hogy engemet meg alázni akar-
Psa. 119 tál, hogy az te itéletedet tanól-
nám. Adgy ezokáért erőt nékem
én Istenem, hogy valamîg élek
az te kegyes oktatásodról el ne fe-
lejtkezzem, bűneimtől magamat
ótalmazhassam, hogy az után
gonoszságbúl dolgom ne történ-
nyék.

II. Pœnitentia tartás az lelkeknek egésségec. Másodsor, mivel hogy én lel-
kem az te külső fogyatkozásid és
vétkeid után sietcz, az te lelked
pœnitentia tartás nélkül való é-
letben nagy betegségben sekszik,
azért előtte mindeneknek ügye-
kezzél azon, hogy az te lelked

meg

meg gyogyúlyon. Az lelkeknek gyogyúlása penig, az igaz pœnitentia tartás, Christus Iesusban való igaz hűt, mellyel az te bűnednek boczánatiát meg nyered és az kegyelmes Atiád léßen, az ki vagyon mennyegben. Mert hűt által meg békélt él Istenedd el, előtte meg igazúltál, őrőmet és béke ſéget lelki ismeretedben ſőrzőttél: Es igy az te lelked meg gyogyúlt noha az te teſted nagy erőtlenſégben és egéſſégtelenſégben vagyon.

Valláſt téßek én Vram Ieſus Chriſtus, tőredelmes és alázatos ßűből, hogy ezt az betegſéget az én bűneimért igazán meg érdemlettem, és fölőtte igenis bánő hogy te ßent felſégedet haragra indétottam, s' magamat illyen nagy veßélybe hoztam. En Vram, és én Istenem, te bizonyára az én tőredelmes, kőſerű, és meg Pſ. 51.

epedet ſzűvemet meg nem utá-
Pſal 51 lod, Néz reám nyomorúlt fiadra,
és gyogyéczd meg az én ſzerel-
mes ſzűvemet. Botſáſd meg min
den bűneimet, és tiſztécz meg
minden álnokſágimtól, mellyek-
kel te ſzent felſégedet ſzűletéſem-
től fogváſt meg bántottam volt.
Vram Idvőzétő Ieſuſom, az ki az
meg nyomorodot Guttaűtésben
fertengő embernek vigaztaló ſzót
nyuitottál, érteſd én hozzámis
beteg fiadhoz, azon haſonló őr-
vendetes ſzót: Vigaztald meg
Vram, az én meg kőſeredet ſzű-
vemetis ecképpen: Bizzál fiam,
Mat. 9. meg botſáttatnak te néked az te
bűneid. Ah mely édes, mely győ-
nyőrűſęges, és mely vigaſztaló ſzó
ez az én ſzűvemnek, mely kegyeſ-
ſen megis úijéttia mind lelkemet,
teſtemet, velőmet, és minden
tſontiaimat. Bizonnyára Vram
Ieſus Chriſtuſom, ha az te ſzent

igé-

igéddel, és az te édessęges igére=
tiddel magamat nem vigaßtal=
nám, őrőcké el kellene veßnem
az én bűneimben. De el hűttem,
és bizonyos vagyok abban, hogy
tsak te általad véßem, Vram Ie=
sus Christusom, minden bűne=
imnek botsánattiát, és hogy meg
békêltetve vagyok az Atia min=
denható Istennel, az bódogságos
őrők életnek őrőcké való meg a=
dóiával, Amen.

Harmadßor, Kiálcz az élő III.
Istenhez segétségért, ohaicz és Az Istēt kel segétsę-
esedez hozzâ, hogy tégedet egés= gűl hi
ségedben vißont éppiczen meg. nunk.
Mert ecképpen ßól az Syracides Syr. 38
Bőlcz: Szerelmes fiam, mikor be=
teg vagy, fel ne fualkodgyál, ha=
nem kőnyőrőgy az Istennek, s'
meg gyogyét tégedet. Továbba
adgyad az egéß Gyűlekőzetnek is
tudtára az te erőtlen egésségtelen=
ségedet, ugy mint, az Kereßtiéni

Gyülekőzetnek, hogy ők is veled egyetemben az te segétségedért, az Attia Istennek essedezzenek.

Mat 18. Az mint Christus Vrunkis tanit: Ha kettő tű kőssűletek egy akaraton léßen ez földön, valamit kértek az én mennyei Attiámtól, meg adatik tűnéktek. Mert valahól ketten, vagy hárman, az én nevemben őßve gyűlnek, én ott köztők vagyok. Ha peniglen én lelkem, igen fölőtte erőtlen vagy effele imádkozhatásra, foházkodgyál bátor csak tellyes szűvedből fel, holot affele foházkodások igyenessen és hatalmassan az Egben fel hatnak, s' alá nemis szálnak, mîg az Vr Isten reáiok nem tekint, és meg nem szabaditia.

Imádság.

Vram Iesus Christusom, te küldötted az te szolgádat én hoz-

zám, ezt tudni illik, az én beteg-
ſęgemet, mely által inteß enge-
met pœnitentia tartáſra; Imé ke-
gyelmes Atiám, iſmervén az te
kegyes akaratodat, engedelmes
vagyok, és te hozzád fordúlok.
En Iſtenem, viſſontag kűldőm te
hozzád az én ſolgámat, tudni
illik, az én alázatos foházkodá-
ſimmal való imádſághimat. V-
ram ved hozzád az én ſohaitáſi-
mat, és az én kiáltáſimat halgaſd
meg. Ha tetzik te ſent felſęged-
nek, én Idvezétő Chriſtuſom, és
ha nékem iómra és v̊dveſſęgem-
re vagyon, ez életben továb va-
ló meg maradáſom: emely fel,
és ſegéts meg engemet, hogy úij,
és Kereßtiéni életet magamra ve-
heſſek. Hól penig az te ſent felſę-
gednek kedves akarattia, hogy
az én életemnek vége légyen: légy
tahát énnékem ű̊dveſſęges kű mú-
láſom, s' iőij el nagy ſietſęggel

Vram Iesus Christusom, és vedd hozzád az én lelkemet, Amen.

IV. Rédeltetett ezközöket, meg ne utálly. Syr. 28.

Negyedsér. Én lelkem, meg vagyon engedtetve, hogy az Istentől tendeltetet orvosságocka és eszközöckel szabadon élhetz. Mert az Bölts ecképpen szól: Az Orvostis penig magadhoz hiad, mert az Isten teremptette őtet, és mîg szükséges teneked, meg ne utáld őtet.

2 Par. 16

De aztól óvjad magadat én lelkem, hogy előb ne keresd az Orvost az te Istenednél, a mint Asa Királyis az ő betegségében tselelekedet vólt, s' azért nem áldá meg az Vr az ő betegségét, mert meg kelletek ő néki halni.

Annak felette az meg tiltot eszközöckelis ne élly, se segétséget, avagy tanátsot ne kévány ördöngősöktől, bőbáiosoktól, boszorkányoktól, Bálványozóktól, és mind azoktól, kik az pokolbeli ör-

dög

dőgnek nevében akarnak segé-
teni, az Istennek nevét ßáiokba
heában és gonoßúl vévén.

Mert igy czelekedet vala Ocho-
zias Király, az ki midőn segétse-
get kivánt vólna Beelzebub bál-
vántól, az Accharon nevő hely-
ben, ezt hagyá ő néki az Isten
mondani: Ninczené Isten Izra- 4 Reg.
elben, hogy Beelzebubhoz az 1.
Eckronbeli Istenhez küldeß ta-
nácz kérdeni? Annakokáért az
ágybol, melyben fekßel, fel nem
kelz, hanē bizonyosan meg halß.

Kiváltképpen penig én lél-
kem, óyad magadat tudatlan és
eßtelen Doctoroktól és Orvosok-
tól, az kik főképpen az Orvos-
ságnak tudományát meg nem
tanólták. Mert az emberi nem-
zetsęgnek teste drága teremptet
állattia az Istennek, azért nem kel
azt hadni meg veztegetni és ru-
tétani.

Imádság.

Hálát adok teneked Vram Jesus Chriſtuſom, az én lelkemnek igaz Orvoſa, hog az én beteg lelkemet meg gyogyétani, bűntől meg tiſztétani és ſabadétani, és az én ſűvemet eleven vígaſaló orvoſſággal meg újjétani, akartad: Kérlek tégedet én teremptő Istenem, áld meg ezeket az kűlső Orvoſſágokatis, mint te tőled rendelt ezkőzőket: Vram, ha te akarod az én gyogyúláſomra haſznoſſakis lehetnek: Ha penig nem akarod, énnekem ſemmit nem haſználhatnak: Vram, im hól vagyok, czeleked azt velem, az mi te ſzent félſégednek tiſztelſégére, és nékem őrők üdvőſſégemre ſolgál, Amen.

V. Bekeſéges türes,

Őtődſőr, én lelkem az te nagy bergſégedben tanóld meg az békeséges tűréſt, s' kéried az te V-

radat

radat Istenedet, hogy óltalmazzon meg tégedet az ßenvedhetetlensęgtől. Oh mely győnyőrűsęges dolog, békesęges tűrőnek lenni, és Istentől várni segitsęget. Mivel hogy az ő irgalmassága naponként meg újúl, és az ő igassága felette igen nagy. Tekénts az te v̊dvezétő Christus Iesusodra, és kővesd az ő nyomdokit, mely nagy tűrhető vólt ő ßent felsęge minden ßenvedésiben. Sőt inkáb én lelkem tseleked azt, a mit ßoktanak az mij gyermekink tselekedni, midőn az ő feietskéiek faij, futván panaßolkodnak az ő Annyoknak, és az ő faijdalmas feietskéieket haitiák az ő Annyoknak melyére segétsęget kévánván ő tőlők: Igy teis én lelkem, minden te faidalmidat siessed ő ßent felsęgének eleibe vetni, várván békesęges tűrésben segétsęget ő tőle. Felette igen

êdes gyűkét az betegsęgben.

Thr. 1.

óltalmazd magadat tűrhetetlenségtől; mert az tűrhetetlenség mindent meg ront, az Istent haragra indittia, az imádságot meg veszti, az nevelkedő betegséget meg nehezíti. Azért az békeséges tűrés igendrága ió Orvosló gyűkér: az tűrhetetlenség penigien, az szűvnek leg nagyob és gonoszab mérge.

Imádság.

Végy el tőlem Vram Iesus Christusom, és tisztéts kű mindenszélé szenvedhetetlenséget az én szűvemből, őrizz és óltalmazz meg mindenkor engemet, hogy az én szűvemben soha ne teried hessen annyira, hogy az én kereszt emről el feletkezném, hanem inkáb plántáld bé az békeséges türest az én szűvembe, hogy követ hessem az te példádat, tartvá

magamat együgyűſęgben és alázatoſſágban. Rázd meg az te folyó órádat, had iőńőn el az én órám. Mert az te v̊dőd igaz v̊dő, és az te órád leg igazb óra. Adgyad hogy tellyes bizodalmom légyen te benned, álhatatoſan meg maradhatván mind véghig az én hűtőmben. Te igazi vagy, nemis botſátaß ſenkire próbát, és kereßtet, hanem tſak az mennyire el ßenvedhetik. Rendeld tahát én Vram Ieſus Chriſtuſom azt, hogy minden nyomoruſágom, kereßtem, és betegſęgem, oly véghez haiollyon, hogy el ßenvedheſſem, tudván hogy engemet el nem hadtál, Amen. 1Cor10

VI. Hoſzſzú betegſęgben való vigaſztalás.

Hatodßor. En lelkem, ha az te raitad lévő nyavalya továb nevekednék, hogy ſem mint te vélted vólna, azt ne gondold, mintha az Iſten te rólad el feletkezett

vólna, de inkáb el hűd d azt, hog az kereßtnek és betegségnek közepibennis, Istennek kedves fia vagy, és az örök életnek örökőse. Mert miképpen hogy az Anya nem feletkezhetik el az ő beteg fiáról: Igy az Vr Iesus Christus nem feletkezhetik meg te rólad: mert az ő tenyerére fel irt tégedet Sőt inkáb én lelkem, mennyivel nagyob betegségben vagyon az
Esa 49 Gyermek, annyival nagyob buzgoságát, szeretetit, és édesgetését mutattia az Annya hozzá. Igy tselekeßik veled az te Vrad Istenedis, adván ezt az vigaßtaláſt az te ßűvedben, mikor mond: A-
Ier. 31 vagy nem kedves fiamé néked az Ephraim? avagy nem kedvére tartot Gyermekemé? Mind az által mióta ßóllottam felőlle, meg emlekeztem ő róla. Azért az én belső tagaim meg indúltanak ő raita, és könyörűlvén könyő-

rű-

rűlők raita. Ismeg: Miképpen az Attia könyörűl az ő fián, így könyörűl az Iehova Isten azokon, az kik ſélnek ő tőle. Pſa. 103

Imádſág.

Vram Idvőzétő Chriſtus Ieſuſom, panazt teßek teneked, mert az én nyomoruſágom meg nehezétet engemet, és az én betegſégem el hatalmazot én raitam: Kérlek tégedet, ki vagy az Atiának őrőcké való igéie, üdvőſſéges vigaztalóm, boczáſd bé ezt az vigaztaláſt az én ſűvembe, mellyel magamat bátorithaſſam minden nyomoruſágimban, leg nagyob betegſégemben, és az halálnak közepibenis, hogy én vagyok te néked fogadot ßerelmes fiad, à ki válladon és kebledbenis bizváſt nyugßom, nézén mindenkor az te vigh. tűn-

dókló, és kegyelmes orczádra Vram Christusom, mikoron te az magas kereztfán függőttél, az mi faidalminkat és álnokságinkat viselvén, minden teremptet állatoktól el hagyattatot vóltál, mind az által czak te vóltál az Attiának egyetlen egy fia, az ki megis maradtál egyenlőségben
Ge. 42. ő véle. Midőn Ioseph patriarcha amaz nagy fogságban lőtt vólna, à honnét emberi erőtől szabadúlása felől rementelen vólna, mind az által te mindenkor véle vóltál, szeretted őtet, és kűs szabadétottad bizonyos üdőben.
Act. 7. Szent István mikoron halálra viretnék, és az feie környűl az kővek sűrűséggel röpűlnének, te őtet ackoris szeretted, és megis mutattad magadat néki, ugy hogy bátor és örvendetes szóval ezt mondotta légyen: Imé, látom nyitva az Egeket, és az embernek

fiá

fiat állani az Istennek iob keze felől. Lázáris, az fekélyekben, hogy az Gazdagnak aitaia előtt fekűnnék, és az emberek meg utálván nem seghétenék őtet, az te ßent Angyalidat botsátád ő hozzáia, az kik az ő lelkét Abrahám kebelébe, az őrcőké való Paraditsomba vitték. Oh kegyelmes Istenem, én vagyok bizonyára az te Lázárod, ihón fekßem, és zőrgetem az te aitódat foházkodásimmal, és ióllehet nagy kénom és ißonyú faidalmom vagyon, s' az en nyomoruságom meghís akart engemet győzni, de én iól tudom, és erős hűttel tartom azt az én ßűvemben, az te Szent Lelkednek általa, ezer bizonságok gyanánt, hogy engemet te soha el nem hatz. Az te ßemeid éjjel nappal néznek én reám: En vagyok az te ßerelmes fiad, és őrökőse az őrők életnek. Ezokáér

Luc. 16

te

te vagy én velem ebben az nyomoruságomban, és engemet ebből az fájdalomból kű vehetz, ehez avagy az iövendő élethez, az mint te szent felségednek tetzik. Ez bizonyára igaz beszéd, Amen.

Pſa. 91

VII. Hetedszer. En lelkem, nehezen hádgy az ördög tégedet próba nélkűl, az ki ezer mesterséggel ólálkodik te utánnad, akarván meg sérteni az te szűvedet tűzes nyilackal: Nints mit tenned, tsak hogy hosszú veszekedéssel ne tusakodgyál ő véle: Mert ő felette álnok és ravasz: Teneked penigjen nehéz ellene állanod, és őtet meg győznöd. Iussanak eszedbe az mi első szűleink, Adám és Eva, kik az esetnek előtte merőn szentségben, igazságban, s' ártatlanságban, bűn és romlandóság nélkűl vóltanak: de mêghis nagy álnokúl ő általa tsalattattanak meg, tahát, te szegény romlandó

em-

ember, miképpen álhacz ellene?
De tekéncz az te Vradra Christus Iesusodra, és mindeneknek előtte vigaztald magadat azzal, hogy ő az ő késértetiben meg maradot, az Sáthánt tenéked iódra meg győzte, és az ő győződelmével tégedet meg aijándékozot, ugy hogy tégedet, ha ßintén magát keményben vetneis te ellened, soha meg nem győzhetne. Annak utánna néz az te Vradnak példáiára, miképpen ő ßent felsége Isten igeiével az őrdőgőt nagy hamarsággal el űzte, czen dessségben és bátorságban meg maradván. Igy teis vőd kezedbe az Isten igeiének fegyverét, s'álha tatossan ály ellene néki hűttel, és el megyen te tőled. Mat 4 1 Pet 5: Iac. 4.

Elő ßőr, ha azt mondandgyá: Nagyob az te bűned, hogy nem mint az Isten meg boczáthatna tenéked: tahát vesd ellene az Isten I.

igeret, kiálcz és azt mondgyad
neki: Hazutz Sathán, mert így
vagyon meg irva: A hól bővölkedik az bűn, ott ſockal inkáb
Ro: 5. nevelkedik az kegyelem.

II. Ha penig azt mondgya: Semmit nem haßnál teneked az Chriſtusnak érdeme, mert nem vagy az válaßtottak kőzzűl való: tahát viſſont kiálcz ßűntelenűl: Hazugh vagy Sathán, mert ekképpen ßól az énVram Ieſus Chriſtuſom: Ióvetek én hozzám mindnyáian, kik munkálkoztok, és meg vadtok fáradva, én
mat. 11. űkteket meg kőnnyebétlek. Iſmeg: Miképpen az Adam mia
1 Cor 15. meg halnak mindenek, így Chriſtus által mindenek meg elevenednek.

III. Ha az Iſten haragiát ßámlálya elődben, ezt mod gyad néki:
Ioh. 3 Vgy ßereté az Iſten ez világot, hogy az ő eggyetlen egy fiát adná

erőt-

érötte, hogy minden valaki hünne ő benne, el ne veßne, hanem őrők élete lenne. Ismeg: Ebben mutattia Isten az ő kegyelmét mij hozzánk, hogy az Christus meg hólt mij éröttünk, mikor mêg bűnősők vóltunk. Ismeg: Attiám, te ßereted őket, miképpen engemetis ßerettél. Rom 5 Ioh. 17

IV. Ha penig az pokolnak kárhozattiát hozza elő, óltalmazd magadat az Isten igeiével, és ezt mondgyad: Ezért ielent meg az Istennek fia, hogy az pokolbeli őrdőgnek hatalmát meg tontana Ismeg: Az pokolból kű ßabaditom őket, léßek te halálod oh halál, léßek te rontód oh pokol Ioh. 3. Ose. 13

V. Ha az te hűtődnek erőtlen vóltát hozza elő, tahát mondgyad néki: Az Vr az meg tőrőt nádßálat ióbban meg nem rontia, és az fűstőlgő tsőpűt el nem óltia. Ismeg: Az tőredelmes és alázatos Es. 42

ßű=

Psa.51. ſűvet az Vr Iſten meg nem utálja.

VI Ha mondandgya, hogy nem tudz imádkozni: feleld azt néki:
Rom. 8 De tudok foházkodni, s' tudom azt bizonnyal, hogy effęle foházkodáſim az Egeket által hattiák.

VII. Ha penig mondandgya, hogy á te betegſęged és nyomoruſágod ſokáig tart te raitad, mert az Iſten te rólad el feletkezet: mondgyad ő néki: Avagy el feletkezhetiké
Eſa 94. az édes Anya az ő gyermekéről: de ha ſintén az el feletkeznékis, én ſoha te rólad nem feletkezem. Az én tenyeremre irtalak tégedet azt mondgya az Vr.

IIX. Ha azt hozza elő, hogy el kel veſsned az te ſegényſęgedben, és hogy mindentől el vagy hagyattatva: mondgyad néki: Az én Atiám és az én Anyám el hadtanak engemet, de az Vr magához vőtt engemet. Iſmeg: Ha
Pſal. 27.

vagyon Christus Iesusom, kevesel gondolok az mennyel és az földdel. Sőt inkáb, ha el veßne teſtem és lelkem, mind az által, Iſten az én vigaztalóm és örökſęgem. Pſal 72

Ha azt mondgya, Meg kel halnod ſegény: felelly arra: Bódogok az kik az Vrban meg halnak. IX. Apoc 1.

Vtólßor, ha azt mondgya, hogy el kel kárhoznod: ackor nagy bátran és keményen felelly meg néki: Hazutz te Sáthán, mert mindnyáián az kik hűßnek az Christus Iesusban, el nem veßnek, hanem örök életek vagyon azoknak. X. Ioh. 3.

Imádſág.

Vram Iesus Christusom, ki vagy erős és hatalmas Vitéz, ördögnek és az pokolnak rontóia erőſſęts meg engemet ebben az

én erőtlenségemben, az te szent Lelkeddel, hogy veheſſem az te
Eph 6. segyveredet magamra, mikor gonoſz óra érkezik én hozzám. Rendeld énnékem az ió reménſégnek Siſakiát, adgyad továbba az te szent igédnek éles kardát az én kezembe és számba, hogy az pokolbeli ördögnek hatalmát vaſtóban meg győzhetſem, az ő tüzes nyilait meg olthaſſam, minden iót és vitézſéget meg nyerhetſek. Amen.

IIX. Nyóltzadszor, és Kilentzedszer.

IX. En lelkem, nézz az te betegſégednek végére. Iól tudod, hogy rövid ideig élz itt ez világon. haicz meg magadat alázatoſſan az Iſten előtt, az te lelkedet szüntelenül aiánlván ő szent felſégének, s'mondgyad tellyes te bizodalmodból, avagy foházkodgyál minden te erődből: Vram
Acto 7 Ieſuſom, ved hozzád az én lelke

kemet: és igy bizonyára nem kárhozatot, hanem örök életet talál z magadnak.

Ha penig az elöbbeni egéſſęggel akar tégedet fel ruházni, adgy hálákat ő ſzent felſęgének róla, egéſz életednek rendiben, ſzűvel, ſzóddal, és tſelekedeteddel. Igen óijad penig magadat, hogy ne légy ollyan, mint amaz parazt beſzédben réghen ſzoktak vólt mondani: Mikor az beteg meg gyogyúl, ſockal gonoſzſzab ſzokot lenni, hogy nem mint az előtt vólt. De vigyázz és emlekezzél az Vr ſzovára: Imé meg gyogyúltál, tőbbé ne vétkezzél, hogy gonozbúl ne lêgyen tenéked dolgod. Eſſęl az te térdeidre, és imádgyad tellyes ſzűvből ő ſzent felſęgét, ecképpen:

Hozzu utonés betegſegben nehéz iovâ lenni.

Ioh. 5.

Imádſág.

Hálákat adok tenéked, min-

denható Attia Vr Iſten, hogy az
én bűneimért, Attiai módon, en-
gemet meg látogatni és meg
Pſalm. 119. dorgálni akartál. Bizonyára V-
ram, iómra vagyon az, hogy en-
gemet meg aláztál, hogy tanól-
nám az te itéletedet. Oh kegyel-
mes Attiám, mely ſokßor gon-
doltam magamban, mint az te
Ezech 38. Szolgád Ezechias Király: Im-
máran embert tőbbé nem látok
ez világnak lakoſi kőzőt: Az én
életem tőlem el vétetik, és el távo-
zik én tőlem, mint az páztorok-
nak hailékok: Az én életemet el
ßakaztottam, mint az Takácz el
ßakaztia az fonalat, reggeltől
fogváſt eſtveig meg őlß engemet.
De látom én édes Iſtenem, hogy
az én betegſégem nem vólt én-
nékem halálomra, hanem inkáb
Ioh. 11 Iſteni dűczőſégedre, hogy te én
Ioh. 9. Vram Ieſus Chriſtuſom az által
dűczőitetnél. Mert te kőnyőrűl-

té

tél én raitam, és esedeztél az én lelkemért. Hátam megé vetetted minden bűneimet, és meg hoßßabitottad az én életemet. Mely kőnnyen el távoztattad az én betegségemet, és az te nagy kegyelmességedből egésségemet meg hoztad. Hálát adok tenéked, én Istenem tellyes ßűvemből, hoǵ ismeg meg gyogyétani, és meg erősétení éngemet méltoztattál, hogy mehetnék az Vrnak házába, és az én hivatalom ßerént való dolgaimban foglalatos lehetnék. Innen tetzik meg az te nagy kegyelmességed Vram Isten, hogy ekképpen czelekedtél én velem, régen el kellet vólna veßnem, ha engemet meg nem dorgáltál vólna. Oh drága ßent Isten, mely gyokorta kezdem eßemben tartani az te tanitásodnak oskoláiát, és igy az előbbeni kőserűségnek izit ßűvemben

Tren 3.

Esa 78.

ereztetvén, vgyekezem egéz életemnek rendiben, az te haragodtól magamat meg óltalmaznom. Adgy erőt ezokáért énnékem én Vram, én Istenem, hogy vij egésségemmel az vij életet el kezdhessem. Adgy ad hogy az te Szent nevedet mindenkor magaztalhassam, és az te ditséreted mindúntalan légyen az én számban. Igazgas engemet az te Szent Lelkeddel, hogy élhessek az te tíztelségedre, és hogy többül az én tagaimat ne adhassam az bűnnek szolgálattiára, hanem inkáb mindenkoron én énekelhessem az te Szóltáridat, egéz életemnek rendiben néked tíztelségedre, az Anyaszent Egyház előmenetére, és nékem örök vdvősségemre, Amen.

Pſ. 24.

Ro. 6.

Eſa 38.

V. RESZ,

Tanit, mindenfęle ez világy és teſti gondolkodáſról, mely az embert úntalan el foglallya, gyakorta megis ſomorittia, midőn minden nap az halálnak kęſőletiről elmélkedik.

I. Kérdés.

Miért vagyon az, hogy mikoron az Kereſztién ember, az ő betegſęgében, ſőt inkáb mindennap, ha az ő utólſó óráiáról gondolkodik, irtozzék ſűvében az haláltól?

Az terméſettől vagyon ez, én lelkem, mert az mi terméſetünk kezdettől fogva nem az halálhoz, hanem az élethez vólt te-

rem-

tetve: az halál penig az bűnert
Rom. &6. ſzállot erre az világra. Azért az halál ſemmi nem egyéb, hanem az bűnnek ſóldgya. Avagy, én felkem, miképpen az halál az élő terméſzetnek rontóia, igy viſzont az élő terméſzet ellenſęge az halálnak. Ezokáért, ha az embernek terméſzeti hozta az élete ſzeretéſét, nem nag tſuda dolog az, vétek gyanánt ſem tulaidonithatik őnéki, ha az haláltól irtozik és fút előtte.

Erre igen ſzép példánk à Chri-
Matt. 26. ſtus Ieſus, az ki őnnőn magais az haláltól fęlt és rőttegett. Mert noha ſok egyéb okai vóltanak az ő ſzent felſęge kénſzenvedéſęnek; mind az által ez vólt fő oka az ő rőttegéſęnek, hogy ő ſzent felſęge igaz és terméſzet ſzerént való ember vòlt, minden mij terméſzetűnket magára vévén. Es midőn Chriſtus az halálnak kőſerűſęgé-

hez

hez adta magát, az ő menyei szent Attiának mélységes tanátsának akart engedelmes lenni, s' azért akart illyen nagy szenvedést, szomorúságot, és a halálnak rettegtetését testében szenvedni. De azért bűnis vétek nélkül vólt, hogy az ő teste irtozott az haláltól, az mint ő szent felsége másut így szól: Az keresztséggel kell nékem megkereszteltetnem, az melytől igen szorongattatom, míglen az el végeztetik. Luc. 12.

Imádság.

Nagy hálákat adok teneked Vram Iesus Christusom, hogy engemet nem halálhoz, hanem az élethez teremptení, és az életnek kedves vóltát az én szűvemben gyükereztetni, akartad: Kérlek tégedet tellyes szűvemből, tanits engemet eszemben tartanom, hogy az halál az bűnért uralko-

dik raitam, és hogy végre megis foijt engem. Adgyad énnék em az te ſent Lelkednek általa, hogy valahól engemet az halál meg rőttent, ottan minden bűneimet meg utálhaſſam, el hadhaſſam, és előttők el haiollyak, mint ſintén az halál elől, mely az én bűneimért ſállot én reám. Segéts penig Vram Iſten arrais, ki vagy Elet és Igazſág, hogy álhatatos hűttel támazkodgyam te hozzád, hogy az halálnak minden fęlelmét és rőttőgéſęt meg győzhetvén, vigh ſűvel és őrőmmel ezt mondhaſ-
Pſa. 118 ſam: Nem halok meg, hanem élek, és hirdetem az Vrnak dolgait. Adgyad, hogy tellyes lélekkel el hűheſſem, hogy te általad, ki vagy az őrők életnek feiedelme, az őrők haláltól meg vagyok ſabaditva, és hogy igaz őrőcké való bódogſágot nyerek magamnak. Amen.

II. Kérdés.

Találtatnaké aſſéle emberek, az kik ſűvek ſerént kivánnyák az halált?

Igenis: De itt azt iól eſſedbe kel venned, hogy két féle emberek legyenek, az kik magoknak halált kivánnak: Az hűtetlen pogány és iſtentelen emberekis kivánnyák magoknak gyakorlaoſſággal az halált, de czak tűrhetetlenſégből, az faydalomértt és nyomoruſágért, mellyel az Vr Iſten az bűnért bűnteti őket. Mert mivel hogy hűt nélkűl vadnak, nem értik és nem tudgyák az Chriſtuſnak kereſztit ſenvedni, hanem kétſégben eſvén, zúgoödnak Iſten ellen. Es nem czak kivánnyák az halált magoknak, de ſokſor ſabad akaratiok ſe-

rént meghis fojtják magokat, mint Iudás, Saul, és Achitophel; alitván azt, hogy az nagy gyötrelēből meg szabadúlhatnak, noha abból az vdeig valóból, az örökké való kőserűségbe esnek, kitől óltalmazzon meg minket az kegyelmes mindenható Atia Vrlsten.

Az Isten fiaj penig, hová inkáb az Isteni ismeretben, hűtben, és Chriſtusnak kegyelmében öregbednek és nevelkednek, annál inkáb ez nyomorúlt világból szabadúlásokat kévánnyák, sóházkodván szüntelenül, kiáltnak szent Pál Apoſtallal: Kévánunk ez világtól el válni. és Chriſtus Iesussal lenni. Sőt ő maga Chriſtus Vrunkis meg hadta nékiek, hogy szüntelenül imádkoznának sóházkodással: De szabadits minket minden gonosztól. Mert itt nem tsak azt kévánnyák, hogy őket az Isten ez

Phil. 1.

ielen való testi es lelki nyomoru-
ságból kű mentene és meg ßaba- Mat. 6
ditana: hanem aztis ßűvők ße-
rént kévánnyák, hogy az Isten,
avagy ennek az gyarló világnak
hamar való véget vetne, avagy ő
nékiek az bódog és ṽdvesſęges
utólso óráioknak el hozását ne
késleltetné, hanem az őrők nyu-
godalomba vinne bé.

Imádság.

Segély Vram Iesus Christu-
som, hogy az te kereztednek tit-
kos és ßentsęges vóltához ióll ke-
ßéthessem magamat, és tőled ta-
nólhassam meg, miképpen kel az
én terhemet viselnem. őrizz és
óltalmazz meg engemet attól, én
Vram s' én Istenem, hogy sulyos
és ßenvedhetetlen betegsęgem-
ben lévén, halált magamnak ne
kévánnyak, se peniglen életemet,

mellyet énnékem adtál, meg rövidíteni ne ügyekezzem. Sőt inkább enged meg azt énnékem hogy tégedet napról napra tanúlhassalak igazán meg ismerni, hűtőmben meg maradván, t hozzád mindenkor közelgethessek, és ez világhi el múlandó dolgokat meg utálván, tsak mennyeiekre és örőcké valókra kévánkozhassam, Amen.

III. Kérdés.

Kévánhaté az ember, jó lelki ismeretinek helyén maradásával, hoßßú életet magának?

Erre meg felel az Szent Pál Apostal, és azt akaria, hogy Christus mindenkor tißteltessék az mi testünkben, vagy az élet, vagy az halál által. Mert énnékem, ugy-

mond,

mond, életem az Christus, halálom nyereſęg, s' mit válaſſak én magamnak, nem tudom, mert ſorongattatom ez kettő között kévánván el költözni, és Christussal lenni, de ſockal ſűkſegesb ennékem ez teſtben meg maradnom tű érőttetek. Im hallod én lelkem, hogy az ſent Pál Apoſtal mind két fęle gondolattal farad, ſomiuhozván kűmúláſát, az halált leg nagyobb nyereſęgnek alíttia. De arrais néz, hogy haſznosb vólna, ha mêg továb élne teſtben. Annak fölötte reménſęgeis vagyon, hogy az Iſten meg hoſſabéttia életét, hogy mind ő ſent felſęgének, mind penig embereknek továb ſolgálhatna. Mind az által mind az két dolgot őſſve foglallya, ugy hogy tſak az Chriſtus Ieſuſnak neve ő általa dűtſőiteſſęk, akar az élet által, akar az halál által. Phil. 1.

Eſa. 38 Igy tſelekedet Ezechias Királykinek mikor az Iſtennek Prophétáia meg mondotta vólna, hogy meg kel nékie halni, kőſerveſen ſirt és imádkozott az élő Iſtennek, ki ő néki meg hoſſabétá életét tizen őt eſtendővel.

Továbba, olvaſſuk, hogy ſent Pál Apoſtal főlőtte igen őrűlt, mikor az Iſten az ő ſolgáiát Epoffroduſt halálos betegſégéből Phil. 2. meg gyogyétotta vólna. Ezeket az példákat kőveſd én elkem, és meg nem tántorodo. Főképpen á te Vrad Iſtenednek, s' az után az te felebarátodnak, ha ſólgálatod haſznos, könyőrögy az Vr Iſtennek tiſta fel emelt kézzel és a hétatos ſűvel, hogy ő ſent felſége tégedet ez világban meg tartván, az te életedet meg hoſſabétani méltoztaſſék, tégedet ugy igazgaſſon, hogy kegyelemnek edénye lehes. Mindenkor ſabiad maga-

dat az ő akarattiához, és kéß lêgy mindennap ez világból való kű múláshoz, mivel hogy az te kű muláſodnak óráia el vagyon rôitetve előtted.

Imádſág.

Őrőckê való felſéges mindenható Vr Iſten, te vagy nékem életem, és az én űdőm az te ßent kezedben vagyon. Mert te benned élűnk, vagyunk, és mozgunk Hálákat adok tenéked felſéges Vr Iſten, tellyes ßűvemből, hogy engemet mind ez űdeig éltetni, egéſſéges teſtet, és értelmes eßet adni, magamat ebben az állapatban rendelni, méltoztattál, az melyben előßőr tenéked, annak utánna az én felebarátomnak ßolgálnék. Szerelmes Iſtenem, iól látod és iól iſmered az én ßűvemet, hogy kéß vagyok az én Act. 17.

hivatalomban tehetſégem ſzerint igazán el iárnom, minden hivatalom ellen való gonoz v̊gyekezetimet, az mely ellenkeznék te ſzent felſégeddel, ſzűvemből kű akarom irtani: Kérlek ezokáért tégedet, ha az te ſzent nevednek dűczőſégére, s' énnékem űdvőſſégemre ſzolgál, méltoztas engem meg hadni ez életben, igazgaſi az te ſzent Lelkeddel, hogy tovább ez világon nagy haſznoſſan, az te űdvőſſéges ſzent nevednek fel magazta hatáſára, élheſſek, tégedet meg iſmerni ióbban ióbban tanólhaſſalak, az én felebarátomnakis iób kedvel ſzolgálhaſſak, és az én ſzűvemet igaz pœnitentiának általa ióbban kéſzéthеſſem. Ha penig nem tetzik, de ióbnak iſmered lenni bőlcz Vr Iſten ihon vagyok, végy kű engemet ez árnyék életből, midőn ſzintén akarod, holot az te ſzent akara

tod=

todhoz alkalmaztatom maga- Psalm.
nat őrőmest én Istenem. Amen. 40.

IV. Kérdés.

Mitsoda dolog indithattia az embert, hogy engedelmessen az halálhoz kéßülhessen?

Az engedelmesség, mellyel minden ember tartozik az ő Istenének. Mert czak Istentől vagyon életünk, mellyet ő vißont kőnnyen el vehet mij tőlünk: Senki ez világhra magától nem ßülettetik, senki nemis maradhat meg benne, hanem czak mîg az Istennek tetzik. Az Isten boczáttia az emberekre az halált, és azt mondgya: Térietek meg vißza Ps. 90.
ember fiaij.

Oijad penig magadat, midőn az te órád el közelitend, hogy az

te Iſtened ellen ne zúgolódgyál, légy mindenkoron kéſz, és ne mondgyad: Valaha még meg kel halnom, vagy akarom, vagy nem. Igy czelekeſznek az Hűtetlenek, az kiknek ſemmi reménſégek ninczen, az kik czak űdő ſzerént való iókra támaſztiák magokat. Azoknak ugy léſzen dolgok, az mint az Vr mondgya: Az ki ſzereti az ő életét, el veſzti őtet. Ioh 12

Da te én lelkem, nyúnjits az te Iſtenednek engedelmes ſűvede t életedben, mind addig, mîg ő ſzent felſzégének akarattia, és kéſz légy mindenkoron az halálhoz, valamikor ő kévánnya az te kű múláſodat, ſemminémű dolgaidban penig tennen magadat meg ne tartoztaſſad tőle, minden ez világhi gyönyőrűſzégedbenis, avagy bódog állapatodban. Továbba, ſemminek tartſad az meg foghatat

lan dűlősségéhez képest ez világhi semmire kellő dolgokat. Az mint az Christusis mondgya: Az ki gyűlöli az ő életét ez világon, az őrők élethez tartia azt.

Imádság.

Vram Iesus Christusom, ki oly kész és engedelmes vóltál az szenvedéshez, hogy az te szent Atiádnak mind az halálig, mondom az Keresztnek haláláig, engedelmes lőttél, és azt mondottad: Atiám, nem ugy légyen az mint én akarom, hanem á mint te akarod. Kérlek tégedet én Idvőzétő Christusom, adg énnékem mindenkoron engedelmes szűvet, hogy midőn az én utólso órám el erkezik, engedelmes szeléd szgben találtassam, és őrőmest ez életből kű múlhassam. Iól ismered Vrám az én gyarlóságomat, és iól Phil. 2 Mat. 26

rudod

tudod, hogy az teſt és vér erőtlen légyen. Vrâm haits engemet az te akaratodhoz, vezes engemet az te utaidon, adgyad hogy mindeneſtől fogván magamat teſteſtől lelkeſtől bizhaſſam tſak te reád. En Vram s' én Iſtenem, te vagy leg nagyob vigaſagom és vdvőſſęgem, te vagy minden őrőmem, és minden â mit tſelekeſſel igen ió, nemis gondoltál valaha, ſem nem tſelekedtél gonoſt, ſenkit el nem kârhoztattál, az ki te benned reménlet vólna. Ihón vagyok Vram, az te kegyelmes kezeidben: Ha élek teneked élek Rom. 14 Vram; Ha penig meg halokis, neked halok meg. Ezokáért akar éllyek, akar meg halyak, tiéd vagyok, reád maradok, és ſoha meg nem ſęgyenűlők, Ez bizony igaz dolog, Amen.

V. Kérdés.

Holot ezokáért, ennek ez világnak állapattia, és minden ékeſſége gyönyörüſéges légén, ki vólna az emberek közzül, az ki inkáb itt nem maradna?

Mindnyáian ez világnak fiaĩ ezt az éneket éneklik, te penig énelkem, ne eggyezz ſemmiképpen ez világ állapattiával, és ne mondgyad: Illyen ugy mond, ez világnak az ő dolga, de iuſſon inkáb eſſedbe, hogy ez világnak állapattia az veſſedelemben veſſen. Mĩ ſent embereknek fiaĩ lévén, váriuk amaz iövendő örök életet, mellyet Iſten ád azoknak, kik az ő hűtőkben álhatatoſſan megmaradnak, és ſoha az Iſtentől el

Ro:12.

nem

nem távoznak. De ércz meg mi
beſſél az ſent Irás, ez világnak
termêſeti felől: Ez egéz világ, ugy
1:Ioh.5. mond ſent Iános, gonoſſban
helyheztetet. Iſmeg: Ne ſereſſe-
1:Ioh.2. tek ez világot, ſe azokat, mellyek
ez világban vadnak, mert valaki
ſereti ez világot, ninczen abban
az Attiának ſerelme. Iſmeg:
Igyekezzetek az keskeny úton bé
Mat.7. menni Iſten orſſágába, mert ſéles
úth az mely víſſen az veſedelem-
re. Ercz meg továbba én lel-
kem, minemű terméſete és futáſa
légyen ez világnak, nêzd meg
hová fúth, és ſáldiczd meg, mely
igen meſſe iár az életnek útától.
Kiálcz azért az te Iſtenedhez, hog
régedet ez világnak tévelygéſétől
el vonnyon, és az te lábaidat az
Luc.1. életnek útára vigye.

Im ádſág.

Vram Ieſus Chriſtuſom, niſd

meg

meg az én fűleimet, és tanicz meg az én ßűveme., hogy illyen kegyes intésedet meg fogadhassam, és életemet az ßerént rendelhessem. Iól ismerß engemet én Istenem, s' iól tudod aztis, mely igen ßomiuhoßßa ez világhi iókat az én ßűvem, és mely igen kőnnyen adgya magát az életnek ßoros utáról el vonni: Az őrdőgis nem hévolkodik, hanem mozgattia és indéttia az én ßűvemnek kévánságát, gyakorta mutat mindenfęle alkolmatosságot, egy vétekről az másikhoz, és mindenképpen álnokságokat vét előmbe, tsak hogy az én lelkemet meg tsalhatná, ës magához kaptsolhatná. Oh én Idvőzétő Iesusom, világosétsd meg az én ßemeimet, hogy az te útadat meg találhassam. Igazgas engemet az te ßent Lelkeddel, hoǵ ne tévelyegiek. Erőssętsd meg az én ßűve-

met hűtnek erősségével, hogy az te szoros utadban álhatatosson álhassak, az melyből ne hadgyam magamat az ördögnek, se szép avagy édes szóval, se szörnyű dologgal, el vonatnom, sem nehéz betegségemben, sem halálomban, ha szintén az én testemnek egynyihány ezer diribdarabrais kellene szakadozni. Enged meg énnékem Vram Isten, hogy nagy vitézséggel győzödelmet vehessek az ördögön, és az halál után te szent felségedhez iuthassak, Añ.

VI. Kérdés.

Midőn valakinek gazdagsága, marhái, méltósága, és minden örömebőségeggel vagyon itt ez világon, vallyon sulyosson és nehezen esiké, mi-

dől.

dön mind ezeket el kell hadni, és innen kű kell múlni?

Igenis nehezen esik ez világ fiainak, az kik az ő iutalmokat ez világon keresik, és az Mammonban az ő Istenőkben, minden dolgokat és ötömöket helyheztetik, á mint Syracides bizonyittia: Oh halál, mely kőserves, és mely Cap. 41
somorú az te emlekezeted, az ő ióvaiban békeséggel lakó és élő embernek, az ki gondoktól idestova nem vonyattatik, hanem mindenekben ió előmeneti vagyon, és az ki még élhetne. De az Isten fiainak semmi nehézségek nincsen. Mert ha Isten áldásából pénzel és egyéb őrökséggel bővölködnek, méltóságban és bőrsűllettben vadnak, avagy ha ez világhi ió dolgockal kedvek szerént élnek, mind az által azok-

ből magoknak Bálvánt nem tsi-
nálnak, szűvőketis nem ragaztiák
azokhoz, hanem inkáb hálákat
adnak az ő Istenőknek, és ióllél-
nek azzal az Isten áldásával, tud-
ván azt, hogy tsak ez világhi
gazdagságok legyenek, mellyek
tsak itt haſználnak minékűnk, de
Isten előtt semmit nem haſznál-
nak. Sőt inkáb korosként az Vr
beſzédéről gondolkodnak: Mi
Mar. 8. haſzna vagyon az embernek, ha
ez széles világot meg nyerijs, ha
az ő lelke meg bűntettetik.

Igy tselekedgyél teis én lelkem,
ha léſzen Iószágod, marhád, avagy
gazdagságod, az te szűvedet ne
kősd reáiok. Ha penig az Isten
valami nagy méltóſsággal meg a-
iándékoz tégedet, légy abban a-
lázatos. Ha továbba nagy őrő-
med léſzen, magadról el ne felet-
kezzél. Emlekezzél meg az A-
brahámnak, Isáknak, Iácóbnak,

Da-

Danielnek, és Dávidnak példá-
iokról, sőt önnön magáról Chri-
stus Vrunkról, gondold meg és
kövesséd az ő nyomdokát, Az te
Vradat Istenedet leg nagyob
gazdagságnak tartsad, vigaztald
magadat az ő szent felsége kegyel-
mes ió vóltával, örűly és vigadgy,
hogy az örök életre menendő
vagy, és igy gondolkodván min-
den üdőben, igen könnyen el
hagyhatod minden ez világhi
gőgősségét, és el múlandó gyö-
nyörűségét.

Imádság.

Engedgyed énnékem Vram
Iesus Christusom, hogy minden
gazdagsággal és ez világhi dű-
czősséggel ugy éllyek, mint Sza-
rándok, az kinek reggel más-
hová kel mennie. Ne hadgy az
én szívemnek többet kivánni, az

mindennapi Kenyérnél. Adgyad hogy mindenkor az egyűgyűségben, mint az Iuhoczka, naradhassak. Oltalmazz, hogy soha az el múlandó Mammonban semminemű reménségem egéss életemben, és kiváltképpen az utólsó órámon, ne légyen, sőt inkáb segélyVram s' én Istenem, és haits meg az én szűvemet, hogy az iób részt tőkélletessen szerethessem, tudnia illik, az én Idvőzétő Christus Iesusomat, és hogy czak egyedűl te benned minden gyönyőrűségemet és örömömet helyheztethessem. Enged meg énnékem, hogy tsak az lelki dolgokban gazdag, hűtemben erős, és te benned mindenkoron vidam lehessek. Ezt az áldást tőled meg nyervén, szabadon minden bánat és akadály nélkűl, nagy örömmel, ez heában mosolygó világot el hagyhatom, és hozzád mehetek, Am. VII.

VII. Kérdés.

De igén nehéz dolog, midőn az Aſſzoniállatnak az ő Vrát, viſzont az ferfiúnak az ő házaſtárſát, ſzerelmes gyermekivel el kelletik hadni, az kik gyakorlatoſſággal, nagy inſégben, föllöttéb való ſzegényſégben, és kőſerves életben maradnak?

Ezek czak teſtí és el múlandó gondolkodáſok, mellyeckel az ördög az emberi nemzetſégnek ſűvét gyakorta igen nyughatatlannâ és álhatatlannâ teſi, ugy hogy ſokſor gonoſzúl, s' poklúl Iſten ellen gondolkodnak. Ta-

találtatnak affęle emberekis, á kik pogány módra tartván magokat ſokßor Iſten ellen zúgolódnak, mint ha az Iſtentől ő nekiek boßßuſágok vólna. Igy czelekedet amaz bőczűletes Romaŋ Caius Marius, noha immár hetedßer viſelt Conſulſágot, hetven eßtendős ferfi lévén, zúgolódot mind az által az ő fortunáiára ßerenczeiére, az az, az ő Iſtene ellen, és igen neheztelte, hogy ő néki nagy iniuriáia vólna, ha néki meg kellene halni, minek előtte minden ßándékiát és űgyekezetit véghez nem vinné.

Az Hűvek penig Iſten fiaŋ nem akképpen czelekeßnek. Iól tudgyák azt, hogy az ő maradékioknak nem ők vólnának Iſtenők, hogy őnnőn magok, ugy mint magoktól mindenben meg ſegéthetnék őket, hanem czak Iſtentől rendeltetet ſáfároknak

tar=

tartiák magokat, míg tetzik ő Szent felségének. Es mivel hogy az ő reménségőket mindenkor az örőcké való, mindenható, bőlcz és irgalmas Attia Istenben helyheztették, ő néki aiánlyák mindeneket, és czak ő Szent felségére bizzák magokat mindenben. Mikoron azért azoktól az tizteket az Isten és Sáfárságokat el kivánnya, s' innen őket kű Szóllíttia, tudgyák és hűßík azt, hogy az ő maradékiokrais gondot tűd és akar viselni az Vr Isten, és hogy ő nékiek önnön maga akar Attiokká és Tutorokká lenni, á mint az Szent Irásbanis gyakorlatossággal minden Arváknak és Eőzvegyeknek Attiának és gondviselő Istenőknek nevezi magát lenni, mely dolgot mind az Szent Irás, mind penig az mindennapi próbák bizonittiák: Hogy az őzvegy Aß-

ſonjállatok ſokkal iobban élnek az ő Vrok halála után, viſontag az férfiak feleſégek halála után. Az gyermekekis, kik el hagyattatnak az ő ſüléiektől, ſokkal iób állapatban találtatnak, hogy ſem mint az ő Attioknak életekben. Mert az Iſten ſenkit meg nem tſal s' nem alugik, és nemis ſunnyadoz: vigyáz mindenekre, az kik
Pſa. 113 ſegétſégül hiják az ő ſent nevét. Miért botſát penig én lelkem, némellyeket özvegyſégre és Arvaſágra? Azért, hogy azokon az ő nagy kegyelmes vóltát ielentené meg, és hogy az ő Atiai kegyes buzgoſága azoktól ditſirtetnék. Mert ez, az minden nyomorúltaknak reménſégök, és bizonyos fundamentomok, hogy ő ſent felſége ugy akaria azokat óltalmazni, éltetni és táplálni, ha őtet gondviſelő Attioknak tartiák, és hogy ſenki ő közzülök amaz

utólſo

utólso napon ő reá nem fogh neheztelhetni.

Imádság.

En Vram s' én Istenem, ki az én tisztemben engemet Sáfárrá méltoztattál választani, hogy az én Czelédemre ió gondot viselhetnék: Te iól tudod bizonyára, hogy én az te kegyelmességed által, noha fogyatkozot erőmből, mind az által minden tehetségemmel, mindeneknek szorgalmatosson szolgáltam, ez mellet lelki ismeretemet meg tartván, hűtetlenségtől magamat óltalmaztam, és mindeneket, valamit én reám bíztál, vagy testieket, vagy lelkieket, ió módgyával viselni ügyekeztem. Immár mivel hogy továb ez illyen tisztet és sáfárságot nem viselhetem, az én betegségem miatt, fekűvén az én ágyamban; Ezokáért teneked azt az

tíßtet víßontag ayánlom, tudván azt, hogy iób módgyával más ßemélyre akarod azt biznia,

En Vram s'én Iſtenem, ha penig továb akarß engemet itt tartani, adgyad hogy kereztiéni módon élheſſek. Gyogyécz meg engemet, adgy ió egéſſéget és ió eßet, hogy ez után nagyob ßorgalmatoſſággal, hogy nem mint ez előt, az én Czelédemre gondot viſelheſſek, Ha penig meg kel halnom, enged meg én Iſtenem, hogy bódogúl kű múlhaſſak, Ihón vagyok, tenéked aianlok mindeneket, nagyokat és kiſdedeket, te légy Attiok, Anyok, és igaz óltalmazó s'gondviſelő Iſtenők. Oh minden özvegyeknek kegyes Attía, és éltető biráia, Arváknak kegyes gondviſelőie, noha ezek ſokßor az emberektől el hagyattatnak, de te nagy gondot viſelß ő reáiok. Nem akarom az

te

te tiſztedben magamat elegyétenem. Mert az én tiſztem immáran czak ez, hogy minden órában és minden ſempillatásban kéſz legyek az bődogúl való kű múláshoz, néked ayánlván az én lelkemet. Az te tiſzted peniglen ez, hogy én érőttem felelnél és Atiám lennél. Vram Ieſus Chriſtuſom, lám az te ſzerelmes ſent Anyádnakis, mint egy el hagyattatot őzvegy Aſſonniállatnak, tutorúl él gondviſelőiűl az ſent Iános Evangeliſtát hagyád: Adgy és rendely ekkepén az én tőlem es hagyattatot őſſvegyemnekis Iſtenfélő kegyes férfiakat Tutorúl, kiktől ſegétſéget és óltalmat várion. Te Vram Ieſus Chriſtuſom, ki minden Arvákért árvaſágát vőttél fel, tenéked aiánlom az én árváimatis, ugy viſely gondot ő reiáiok, hogy mind én, s' mind azok tenéked

az utólſó napon hálákat adhaſſunk, és ditſiretet mondhaſſunk. A iándékozd meg az ő ſzűvőket, igaz és tőkélletes Iſteni ſęlelemmel, ió egéſſęggel, kereſztiéni élettel, és minden tiſzteſſęggel. Adgyad azt nékiek, az mi itt ez világon, és az más világonis haſznos és v̊dvőſſeges légyen, Oltalmazd meg őket minden ſzomoruſágtól. Hoſzſzú napoknak v̊deiével tölts
Pſal. 91 bé őket, és mutaſd meg nékiek az te v̊dvőzitéſedet.

Vgyanis én Vram én Iſtenem, tſudálatosképpen igazgatod az
Pſal. 14 te Hűveidet, tanitſd tahát és igazgaſd őketis mindenkoron, hogy minden ſzentſęgben kővеſſenek tégedet. Adgy tűréſt és kegyelmeſſęget ő nékiek, hogy az űldőzésben tſendeſzſzen leheſſenek, és hogy az ő hűtők és engedelmeſſęgők meg ne fogyatkozzék, mîglen nem hozod ide őketis én

hoz=

hozzám, az dűtsőſſęges Paraditſomba, Amen.

II X. Kérdés.

Beßélly te valamit akarz, de igen drága, és igen gyŏnyŏrűſęges ez élet?

Nem tagadom én azt: mert ez előtt arról eleget ßóllottam: Igenis kedves az élet, és Iſtennek drága aiándéka: Nintſenis penig ſenki ez életben oly ßegény és nyomorúlt, az ki az maga életét nem óltalmazná, és az halál előt nem rőttegne. De te én lelkem, ne kévánnyad hoßßú életedet, ſe az Iſten aiándékit fellyeb ne bőtſűllyed, ő magánál az te Iſtenednél, az ki tenéked adta azokat. Emlekezzél meg arról, hogy ſockal nagyob aiándékokat ßerßet ő ßent

felsége, az ő mennyben menéseivel, az mellyek el rőítetve vadnak mostanában Christus Iesussal Istenben. De midőn meg mutattia magát az Christus az te életed annak utánna teis eggyütt ő véle meg mutatod magadat az ő dütsősségében.

Mivel hogy azért te olly igen ez világ után adtad tennen magadat, és azt fölötte igen szereted, egy kiczinye igen szép festékkel kű kel abrázoltatnom, és meg mutatom, mi légyen ez élet: ne találtán meg utálván és meg gyűlölvén őtet, az örökké való életre kivánkoznál.

Halgasd meg mit szól erről szent Iácób Patriarcha: Az én
Ge. 47. buydosásomnak és szarándokságomnak esztendeinek napiai, száz és harmintz esztendők, keveszek és nyomorusságossak vóltak, s' nem érték az én Attiaimnak

élet-

életöknek estendeinek napiait, az mellyekben ök buydosttak.

Mit beszél erről Iób Patriarchais: Nemde ugy mond, az embernek élete vitezsége ez földön, Iób. 7. és az ő napiai mint az Béresnek napiai? Miképpen kivánnya az fáradot szolga az árnyékot, és miképpen az Béres vária az ő munkáinak végét: Azonképpen lön az én dolgom, hogy érém az nyomoruságos napokat: de még az éyczakákis bántásimra rendeltettenek énnékem.

Ismeg: az én életemnek napiai Ibidē. gyorsabbak vóltanak az Takátsnak vetelőiénél, és reménségem kűvől el múlának.

Ismeg: Az Asszoniállattól szűlettetett ember rővid életű, és háboruságokkal bővelkedő: Avagy miképpen az virág, mihelt kű nyilatkozik, kű szakaztatik, és el múlik mint az árnyék, s' nem állandó Z 5 Mit Cap 14

Pſ 90. Mit mond Moyſes az Iſtennek barátia: Az mi életünknek napiai hetven, vagy mennél föllyeb, nyóltzvan eſtendők: és azoknak ſzintén az iavais nyomoruſág és fáratſág, mely mikor el múlik, el rópúlnek.

Pſ.144. De ím mit beſél erről az Szent David Prophéta és Király: Az ember haſonló az heában valóſághoz, és az ő napiai ollyanok mint az el múlandó árnyék.

Eccl 1. Mit mond penig az Bölcz Salamonis: Minden dolgok ugy mond, czak heában valoſág.

Ibidē. Iſmeg: Látam minden dolgokat, mellyek leſznek az Nap alat, hogímé mind ezek czak heába valóſág, és az léleknek gyötrelme.

Augus. Az régi Doctorokis erről nem külömb értelemben vadnak: Szent Agoſton Doctor ekképpen ſól: Az én életem nyomorúlt és fogyatkozot élet, hová

ínkáb

inkáb az vénséghez kőzelget, annyival inkáb fogyatkozik, hovâ továb hoßßabétatik, annál inkáb halálához kőzelget: oh nyomorúlt el múlandó élet, tellyes vagy halálos kőtelekkel. Es ismeg: Oh kegyelmes Istenem Vram, mely igen meg úntam ezt az életet, és ezt az semmire kellő ßarándokságot. Mert ez élet nyomorúlt élet, álhatatlan élet, bizontalan élet, űres élet, tißtátalan élet, oly élet, az melyben gonoßok uralkodnak, kevélyek bővőlkődnek, rakva ßomorusággal, álhatatlansággal, mellyet nem életnek, hanem inkáb halálnak kellene mondani, az melyben mij kűlőmb kűlőmsęle betegsęgeckel naponként meg halunk.

Reá figyelmezz itt én lelkem, mitt értőttenek eleitől fogván az réghi Szentek, és az Isten fiai ez nyomorűlt élet felől, s' mely ha-

marſággal kévántanak belőlle kű menni.

Holot peníglen te oly igen ſzereted ezt az életet, és ſokat tulaidonitaſz néki, bizonyára ezt i elented tennen magadon, hogy ez világhi dolgokat ſzorgalmatoſſággal kereſed, mêg az teſti és bűnős kévánſágok te benned uralkodnak, ſőt nemis ſok Iſteni felelemnek, pœnitentia tartáſnak, és igaz hűtnek kel lenni az te ſzűvedben. Iób értelemben légy azért, oh én lelkem, és ne hevery ugy az teſti gondolkodáſokban:

Col. 3. Az mellyek oda fel valók, azokról gondolkodgyál, és nem azokról, az mellyek itt alatt vadnak. Ha az Chriſtuſſal fel támadtál, tahát az oda fel való dolgokat kereſd, az hól v̂l az Chriſtus az Attiának iobián.

Imád

Imádság.

Vram v̊dvőzitő Iesus Christusom, panaßt téßek tenéked, az én romlandó testemre, véremre, hogy oly nagy ßorgalmatossággal éhezi ez földi dolgokat, és ßereti ez el múlandó világnak állapattiát: Kérlek tégedet én Istenem, világositsd meg az ên ßemeimetis, hogy ezt ez világot minden nyomorusághival iól meg láthassam, és az ő heában való hitságát, ßarándokságát iól eßembe vegyem. Bátorits meg engemet én Istenem, az te ßent Lelkeddel, hogy az én testemet, véremet zabolán tarthassam, és minden kévánsághimat meg győzhessem. Adgyad hogy minden el múlandó dolgokat semminek tarthassak, és minden ez világi győnyőrkődéseket meg utálhassak. Gyűkerezz én bennem penig mennyei dolgoknak

ki=

kívánságát, hogy ez semmire kelső világot meg gyűlölhessem, halálomhoz bátran készülhessek, és az örök mennyei bódogságot, igaz hűtömnek általa, el vehessem, Amen.

VI. RESZ.

Tanit, miképpen kellessék az Keresztiéni embernek vigan az halálhoz készülni, és minden röttegését meg győzvén, álhatatossan mind véghig az hűtben meg maradni.

I. Kérdés.

Mond meg énnékem, mivel kel az halálnak röttegését meg győznöm, ugy hogy az én Istenemnek bátran és vigan adhassam magamat?

Régenten az pogány Bölczek azt tanitották, hogy soha jób támaszsa az embernek nem lehetne, mikor immár meg akarna halni, hanem hogy jó esse és elméje lenne, az halálnak meg utálására, gondolkodván hogy már nem lehet külömben, holot czak egy óráig való élete vólna immár, az mely igen hamar el múlnék. Ezt ők nagy bölczeségnek s tudománnak tartották. Igy czelekedet amaz pogány Agag nevő Király, látván, hogy Samuel prophéta akarná őtet darabokra el vagdaltatni, vigan az Prophétához menvén, monda: Igy valazté el az kősserű halál? 1Reg.15.

Hasonlóképpen ez mai naponis fokson hallyuk azoktól, az kik mutogattiák magokat jó Keresztiéneknek lenni, midőn valaki az halál felől emlekezik, dűczekednek mondván: Illik ahoz jó

móddal kéßéteni magát az embernek, mert czak kevés ůdeig kel itt élni,

De én lelkem, ez czak testi és nyomorúlt gondolkodás, és meg vakúlt mérézség, avagy bátorság, mely semmi vigaztaláſt nem hoz az embernek ßůvébe, mivelhogy nintsenis penig semmi reménsęge az őrők élet felől. Affęle embereknek ßůvők rakva rőttegéſſel és fęlelemmel, s' [illegible] tudgyák, kinek kelleſſęk az ő lelkőket aŋánlani: Ez ellen penig az Hůveknek, Iſten fiainak, ſockal iób orvoſſágok vagyon, az halálnak rőttegéſe ellen, ugy mint az tőkélletes igaz tudomány, mely az Egből ielent meg, tudnia illik, az igaz hůt, és az Chriſtus Ieſusban való bizodalom. Az kinél ez vagyon, és az ki tſak ehez támazkodik, annak vagyon igaz tulaidon orvoſſága az halál ellen

é

és az halálnak minden gyötrelmi ellen. Sőt inkáb ên lelkem, miért kel teneked ſélned az halâltól, hűſem iól tudod, ki vagy, és mi vagy? Drága árron vagy meg váltatva, tahát miért röttegz az haláltól? Ihón az Chriſtus Ieſus az te életed. Mit kételkedel és ſomorkodol? Meg halni teneked nyereſég az. Nem tudodé hól? Ihón az Chriſtus Ieſus teneked útad és graditſod, avagy laitoriád az Eghbe. Mikor ez meg vagyon teneked, ackor az halal nem árthat. Mîg Chriſtuſod vagyon, ſemmit nem veſztesz, ha ſintén teſtedet és lelkedet kű ontanádis: mert az Chriſtus mindenekért igéretet tészen.

Imádſág.

Vram Ieſus Chriſtuſom, te az magas kereztſán meg hóltál érőtem,

tem, te békéltettél meg engemet az te mennyei ſzent Atiáddal, te tőttél eleget az én bűneimért, te az halált meg győzvén, őrők életet ſzerzettél énnékem. Ezt én tellyes ſzűvel el hűttem, s' te hozzád ragazkodom: Ezért vagyon az én ſzűvemben nyugodalmom és őrőmem, mivel hogy te általad vagyon énnékem bűneimnek botſánattia, te általad vagyok Iſten előt meg igazitatva és tiztittatva. Vagyok immár ő ſzent felſęgének ſzerelmes fia, és Iſten Orſzágának őrőkőſe. En Vram Ieſus Chriſtuſom, én vagyok az te őrőkſéged, te váltottál meg engemet az te ſzent véreddel, az pokolból. Te vagy nékem feiem, s' én te tagod vagyok: Es valamid vagyon, enyim az. Sőt inkáb én te Iegyeſed és Mátkád vagyok, te győnyőrűſęged és őrőmed, te kéntſed, mellyet drága árron vál-

tottal meg. Ez mellet vagyok továbbá, az te ßent Lelkednek temploma, és lakó helye, mellyel vagyok bé petſętelve és erősitve az hűtben. Az immáran Vram, engemet tenéked ugy meg kőtőőßve tſatolt, és egyben foglalt, hogy vagyok czont az te czontaidból, és teſt az te teſtedből. Hamaréb ſemmivé léßnek mindenfęle teremptet állatok, hogy ſem mint én kű eſném az te kedvedből. Tahát hogy árthatna énnékem az halál? Bizonyára egyebet nem ßőrőz, hanem tſak azt, hogy kőzelben vißen engemet te hozzád Vram Chriſtuſom Ezokáért az halált ſemminek tartom, életem ßűvemben lévén, és ſemmi felől gyakrabban nem beßéllek, mint az élet felől. Mert énnékem életem Chriſtus, és az halál nyereſęgem. Sőt ínkább vigan éneklek, és azt mondom Phil. 1.

Iob.19. ßent Iob Patriarchával: Tudom bizonnyal, hogy az én meg Váltóm él, és az utólſo napon az földből fel támadok: Es mínek utánna fel ebredek, ebben az teſtben meg látom az Iſtent, kit ennen magam látok meg, nem más, és az én ßemeim láttiák meg őtet. Vram Ieſus Chriſtuſom, te tudod, hogy énis te benned bízom, és az én hűtemmel te hozzád ragazkodom, főt énis tudom azt, hogy te benned igaz hűtem vagyon, és érzemis az te vigaßtaláſodnak üdvőſſégét, s' az örők életnek illattiát, az én ßüvemben. Te vagy én bennem, és én te benned. Minden valami tiéd, enyimis az: tudni illik, örők élet, bódogſág, és végnélkűl való őrőm. Metzek ennekokáért az el múlandó dolgokkal? Midőn te vagy enyim, mindenem vagyon. Távozzatok el azért ez életbeli nya-

iaſſágok, minden ez világi gyö-
nyörűſégtekkel, és minden el
mulandó dolgotokkal? Vram
Ieſus Chriſtuſom, te vagy az én
vigaſztalóm, én örömöm, én dű-
tſöſégem, s' tiſztesſégem, én gyö-
nyörűſégem, és öröcké való gaz-
dagſágom. Belſő ſzűvemnek in-
dúlattiából ſzeretlek tégedet ſzent
Vr Iſten. Te vagy az én kőſzik- Pſal. 18.
lám, kőváram, és erős báſtiám,
kiben minden reménſęgem va-
gyon: Te vagy paiſom, és űd-
vöſſégemnek ſzarva, te nálad kű-
völ ſenkiben biznia nem tudok.
Ha az én teſtem és ſzűvem el véſz,
mind az által az én ſzűvemnek
kőſzikláia az én Iſtenem örökké
meg marad. Oly hűtem és ſzere-
tetem vagyon te benned Vram
Ieſuſom, mely az én ſzűvemet te
hozzád iſatlotta, és engemet ugy
meg vidamétot, hogy immáran
ſem nyomorúſágtól, ſem az kő-

ſerves haláltól nem félek, mert bizonyos vagyok, hogy énnékem minden dolgoknak, ſőt önnön magának az halálnakis, iómra kel ſolgálniok. Iőjőn el tehát az, az órátska Vram, valamikor akarod. En tudom, s' elis hűttem, hogy te benned vagyon életem, és tellyes őrőcké való elégſęges tételem, Amen.

Iőj Vram Chriſtuſom iőj én reményē,
Ves véget s'ne bűntes már iſ keményen.
Foitſd meg halált az nagy ellenſęgemet,
Sabadits ſomoruſágból engemet.
Menybe fel vivén, add ŭdvőſſęgemet,
Láſſam ſememmel őrők őrőmőmet.
Ki lántſával liggattatni ſűvedet
Akartad értem ontani véredet.
Adg azért kű múlnom nag békeſęgben,
Hogy legek veled őrők dűtſőſſęgben, A.

II. Kérdés.

Vallyon s-mint kell

magát

magát az Kereſztiéni embernek ſzűvében vigaztalni, hogy az ő hűtiben meg ne fogyatkozzék?

Ez dologban tenéked az te v̊dvőzitő Chriſtuſod leg nagyob és leg főb kezeſed és igazgatód, az ki mindent igér tenéked. Mert igy ſzól: Mindent az mit ád énnékem az Atia, én hozzám iő, és azt az ki én hozzám iőn, el nem vetem tőlem, mert le ſzállottam menyből, hoǵ czelekedgyem nem az én akaratomat, hanem annak akarattiát, az ki engemet el kűldőt. Ez penig annak akarattia, az ki engemet el boczátot, tudni illik, az Attiáé, hogy valamit nékem adot, abban ſemmit el ne veſzeſſek, hanem fel tá- Ioh. 6.

maſſam amaz utólſo napon. Reá figyelmez tahát itt én lelkem, és halgaſd meg az Igaſſágnak ſzavát, mely igen vigaſztaló beſédek légyenek ezek. Miképpen nem vigaſztalhatnák meg azért az te ſűvedetis és elmédet? Imé itt bizonyſágot teſſen tenéked az Vr, az ki ſenkit meg nem czalhat, hogy az te hűtőd meg ſem hanyatlik, nem hogy el veſſne, hanem inkáb meg tartatik az őrők életre. Máſut iſmeg az Vr
Luc:22 így ſól: En kértem az Attiát te érőtted, hogy meg ne fogyatkoznék az te hűted. Iſmeg azt mond
Ioh.10. gya: Az én Iuhaim hallgattiák az én beſédemet, és engemet kővetnek: Enis iſmerem azokat, és én őrők életet adok nekiek, és ſoha ſenki kű nem ragadhattia azokat az én kezemből. Az én Attiám, az ki azokat adta énnékem, mindeneknél nagyob, azért

ſenki

ſenki azokat kû nem ragadhattia az én Attiám kezéből, mert én és az Attia egy vagyunk. Haſonlóképpen ßól iſmeg: Maria az ióbréßt válaßtotta magának, mely ſoha el nem vétetik ő tőle. Gondold meg tahát én lelkem, miképpen erőſſętene tégedet az Vr Iſten ióbban meg, holot azt fogadgya te néked, hogy te érőtted ßent Lelkének ereie által meg akar felelni, hoǵ az te hűted meg nem fogyatkozik, és hogy ſenki az ő kezéből tégedet kû nem vehet, ſőt az te ióbréßed, mellyet az te ßűvedben helyheztettél, el nem vétetik te tőlled. Ez okáért légy bizonyos, én lelkem, az te v̊dvőſſęged és őrők életed felől, hogy Chriſtus Ieſus ereie által meg maradhatz mind véghig, ő ßent felſęge tégedet el nem hádgy, s'teis ne távozzál el ő tőle. Luc. 10

Vigaßtald azért magadat, s'

ió ſűvel légy, és ſent Pál Apoſtallal egyetemben mondgyad: Tudom és bizonyoſis vagyok benne, hogy az ő nála le tőt kéntſemet, meg tarthattia amaz napra. Es iſmeg: Mert én bizonnyal el hűttem, hogy ſem halál, ſem élet, ſem Angyalok, ſem feiedelemſégek, ſem hatalmaſſágok, ſem ielen valók, ſem kővőtkezendők, ſem magaſſág, avagy mélyſég, és ſemmi egyéb teremptet állat, el nem ſakaſthat minket az Iſtennek ſzerelmétől, mely vagyon az mi Vrunk Chriſtus Ieſusban.

2 Tim. 1

Ro. 8.

Imádſág.

Vram Ieſus Chriſtuſom, te vagy énnékem egyedűl igaz és őröckê való réſzem, mellyet én magamnak válaztottam. Bizonyos vagyok az én ſűvemben, hogy el nem vétetetik én tőlem

Luc. 10

Oh mennyei igaz kezesem, s' ki nem biznék te benned? Oh mindenható Pásztorom, kitsoda vehet kű engemet az te szent és kegyelmes kezeidből? Oh kegyelemmel tellyes üdvözétő Jesus Christusom, kitsoda szakaszthat el engemet az te kegyelmességedtől? Te bizonyára enyim vagy, és én tiéd vagyok. Te én bennem élz, és én te benned. Te teriesztetted az őrőcké való őrömnek izit az én szűvemben, és engetted látnom sok vigasztalásimnak fényességét. Sőt azt merem mondanom, édes Jesusom, hogy vagyon bizonsága az én szűvemben, az te szent Lelkednek, mely bizonságot tészen az én lelkemnek, hogy én Isten fia vagyok, és az őrők életnek örökőse. Te szőlő tőke, és én szőlő veszső vagyok. Te vagy az életnek fáia, és én te beléd oltott vagyok, hűtem által. Te Vőlegény

cant. 2. & 6.

Ro. 8

vagy, én penig szerelmes legyesed vagyok, te veled eggyesülve és egyben kötelezetve örökké való meg bomolhatatlan kötéllel, mellyet sem fogyatkozás, sem halál, sem ördög, és semmi nyomorusság meg nem öldhat mind örökké. En Vram, s' én Istenem, én kősziklám, én vigasságom, s' győnyörűségem, én szűvemnek öröme, minden tetemimnek erőssége, mely igen buzog az én szűvem te benned: Hamar megyeké te hozzád? hogy láthatnám az te vigh orczádat. Oh leg szebb, leg édesb, leg kedvesb, leg győnyörűségesb Vram Iesus Christusom, teneked élek, teneked halok, tiéd vagyok életemben, és halálomban. Bizonyos vagyok az én szűvemben, hogy válsatott örökőse vagyok az te örőcké való bódogságodnak. Aldot légyen az én Vram Istenem, az ki igy meg e-

rőſſętette és meg vigaztalta az én lelkemet, Amen.

III. Kérdés.

Mit kell tahát az Kereßtjéni embernek czelekedni, midŏn effęle hŭtnek ŏrŏmét nem tapaßtalhattia az ŏ ßŭvében, ſŏt inkáb az nagy erŏtlenſégnek és rŏttegéſnek miatta, ſokßor gondolkodó félben iuth, ha vagyoné el válaßtva az ŏrŏk életre, avagy nem?

Ez illyen hűtetlenſéget és kételkedéſt nem illik ſenkinek kővetni, hanem inkáb azt kel meg

gondolni, hogy mit beßél az
Mat 11. Christus, á hól igy ßól: Az Isten
orßága erőßakot ßenved, s' azok
ragadgyák el azt, az kik arra
nagy erőv el v̊gyekeznek. Avagy
2. Tim 3 ved ßent Pál Apostalnak intését
elődbe: Intlek tégedet, hogy az
Istennek aǰandekát és kegyelmét
geriezd fel, mely vagyon te ben=
ned. Vigaztald továbba ten=
nen magadat, amaz ůdvőſſéges
mondáſſal: Az meg ßeget nád
ßálat el nem tőri, és az fűstőlgő
czőpűt meg nem óltia. Annak fő=
lőtte úǰéczad naponként az te
lelkedet Christusnak mondási=
Ioh. 5 val: Ne fély, czak hűdgy. Ismeg
az mit monda az Gutta v̊tőt=
nekis: Bizzál fiam, meg boczát=
tatnak tenéked az te bűneid. Vi=
ßontag én lelkem, az minden=
napi lőtt dolgok bizonittiák azt,
hogy hovâ inkáb gyakorlya em=
ber az Isten igeiét, annál nagyob

ſrón támad az ő ſűvében. Kiváltképpen penig elmélkedgyél erről az Chriſtuſnak gyönyörűſéges ſaváról: Jövetek én hozzám, kik meg vadtok fáradva, és én meg könnyebétlek tűkteket. Iuſſon tahát mondom eſedbe én lelkem, mely nagy ſűbeli ohaitáſával, hű tégedet az Vr Iſten magához, mint ſintén az Tyúk az ő el tévedet czirkeit, és az Páztor az ő el veſet Iuhait. Ezokáért mivel hogy teis egy vagy az el tévettek közzűl, az Chriſtus hiváſának engedelmes légy, áldozatra vívén az te tőredelmes és alázatos ſűvedet, mellyet ő ſent felſége meg nem utál, az ő fogadáſa ſerént: Kire nézzek én ugy mond, hanem czak arra, az ki ſegény és tőredelmes ſűvő, és az ki az én beſédemet rőttegi. Nem tudodé én lelkem, hogy az Vr Iſten az gyen-

Mat. 11

Mat. 23

Eſai. 66

ge hűtűeketis magához fogadgya. Mert az gyenge és erőtlen hűtis igaz és kedves, ha Isten igéretibe helyhezteti bizodalmát.
Rom 4 Mert ecképpen fól egy Bölts: Ha az Isten ugy mond, meg nem tartaná az ő igéretit, oda lenne tőlünk az mű vdvősségünk. De az Isten igaz, és senkit meg nem tsal. Ennek okáért ha szintén az mű szűvünk kételkednékis, mind az által bizodalmunk légyen abban az ki gyarapét minket. Az mint ő maga fól: En vagyok az Vr, az ki senkit meg nem tsalok. Ismeg másutt: Az Istennek kegyelme és aiándéka nem változnak el. Ezt meg gondolván én lelkem, ragazkodgyál az Isten igéretihez, holot igaz az Isten mondása, ha szintén az te szűved kételkednékis felőle valamiben, de te mind az által el ne távoszszál ő tőle. Mert nagyob az Isten, és sok-

kal

kal bizonyosbis az ő beſéde, hogy nem mint az te ſaiát tulaidon ſűved.

Igyekezzél továbba, az Iſtennek módgyát meg érteni, mert ő ſent felſégének nagy gyönyörűſege vagyon az emberi nemzetnek fiain, az kickel gyakorlatoſſággal tréfál és iádzadozik, mint az édes Ania az ő ſerelmes gyermekivel. Néha meg vonſa magát tőlők, oktatván és fanyargatván őket, nem veſedelmőkre, hanem inkáb hogy tanólnának, nem ön magokban bizakodni, hanem az Vr Iſtenben, az ki még az hóltakatis fel támazthattia, nem hogy az erőtlen avagy gyenge hűtőeket nem bátorithatná. Pro. 8 2 Cor.

Nem gyönyörködik az Iſten az kételkedésben, hanem inkáb azt akaria, hogy ſolgállyunk ő ſent felſégének Iſteni ſzlelemben,

pſal. 2. és fiui rettegésben. Mint sokot penig lenni dolgok affélé kétel-kedő és magokban bizakodó embereknek, meg tetzik ez igen szépen az szent Péter és szent Thamás Apoſtaloknak példáiokból. Senki magát valóban nem iſmeri, hanem tſak az Iſten az, á ki minket leg ióbban iſmér. Kérjed ennekokáért az Iſtent, hogy tégedet szüntelenül az ő kegyelmeſſégéből vezérlyen s' igazgaſſon, mind az utólſo órádig. Bizony oſis légy abban, hogy ha érzettélé valaha vigaztaláſt magadban, általán fogva viſontag meg érzed azt, ha az Iſten meg vidámétotta szüvedet, bizonyára az után ióbban meg vidámitia. Avagy peniglen, ha egész életednek rendiben az vigaztaláſnak ſemminémű ſikráiát szüvedben nem érzetted vólnais; Mind az által ne eſſél kétſégbe, szenvedg, hűdgyed,

s légy

s' légy jó reménségben, hogy az Vrnak vigasztalása bizonnyal te reád száll, nemis kerül el tégedet, főképpen az te utólso kő múlásodban.

Iusson eszedbe az Cananeabeli Asszonyiállatnak példáia: nézd meg miképpen czelekedék az Vr véle, minemű nagy három Ostromlását vete eleibe: Elősőr tsak egy szót sem felele néki. Másodszor azt felele, hogy nem ő érőtte, hanem az Israel házából el veszet Iuhokért iőt vólna. Harmadszor, ebnek nevezi őtet, ezt mondván néki: Nem vólna méltó, hogy valami segétséggel lenne ő néki. ő penig mit mivel? Elősőr, az Christus halgatásából veszen magának nagy bizodalommal való tsendez tűrést szűvében. Az után helyhezteti szűvében az ő álhatatos hűtit. Végezetre, meg mutattia aláza- Mat. 15

tos ßűvét az Christus beßédére, hogy ő őrőmest fel veßi az kőlyők nevét, s' azértis kivánná czak az morsalékokat, mellyek az aßtalról le húlnak, az az, leg kűsseb vigaßtalásnak és segétségnek ßikráiát, az mellyel mint maga, s' mind leánya meg elégednének. Ez így lévén, az Vr nem tartoztathattia meg magát, hanem nagy bőséges segétsegét kű ontia reá, ezt mondván: Oh Aßßoniállat, nagy az te hűtőd, légyen tenéked ugy à mint akarod.

Ha peniglen azt hozod elő, hogy ő néki nagy hűti vólt, de én igen erőtlen és gyenge vagyok: Tudgyad azt, hogy az mij hűtűnknek tulaidonsága ßintén ollyan, mint az à ki viadalra megyen: Mert midőn űtközetre avagy hartzra kelletik valakinek mennie, mindenkoron kételkedik és gondolkodik hoǵ el veßti,

s' azért nagy rőttegésben és erőtlenſegben vagyon: Igy az mij hűtűnk, midőn hartzol és tuſakodik, igen gyenge, gondolván azt, hogy abban az hartzban és űtközetben meg nem álhat. De nem ugy vagyon, Mert az vitézſęg hűtben áll, valamint s' valahogy vagyon, de az hűt mindenkor Triumphuſt, az az, győződelmet nyér, ha ſzintén valakinek gyenge és erőtlen hűti vólnais, de annakis győződelmet kel venni, az Chriſtus ſegétſége ältal. Emlekezzél az Iácób Patriarchának tuſakodáſáról, miképpen hartzolt légyen kűſzkődvén az Iſtennel, és ſzűntelenűl azt mondgya vala: Nem boczátlak el addig tégedet, míg engemet meg nem áldaſz, az mely áldáſt megis nyert vala.

1 Tet. 4

Gen 31.

Imád-

Imádság.

Vram Iesus Christusom, te tudod bizonnyal, hogy én te benned hűßek, noha kitsin és gyenge hűtem vagyon. Mind az által azt az én erőtlen hűtömet te benned helyheztettem tellyes bizodalommal. Nyúits kű én reám az te vígaztaló kezedett, és vonny hozzád engemet. En ßerelmes Istenem, igenis erőtlen vagyok, de őregbétsd meg hűtemet, és é-
Luc: 7. rősßétsd meg az én reménßegemet.
Ier. 17. Ne lég énnékem tsak azon rőttegő kősiklám, mert te vagy eggyetlen egy reményem. Kihez mennyek te kűvűlled. Elezd azt az kitsin ßikrátskát az én ßűvemben, az te ßent Lelkednek általa. Imé V-
Rom. 7 ram, íóllehet akaratom vagyon: de te adgy erőt az véghez vitelére. Sőt inkáb Vram Iesus Christusom, te vagy az én életem, ví-

gaſſágom, s' v̊dvőſſęgem, midőn te velem vagy, ackoron mindenem vagyon. Azért ne ereſz kű az te kezedből engemet. Vram Ieſus Chriſtuſom, moſt tekénts reám, miképpen régenten kegyelmeſen tekintettél vólt ſzent Péterre, Maria Magdolnára, az Cananeabéli aſzſzoniállatra, és az te ſzerelmes ſzolgádra Iàcób Pátriáchára. Távoztaſd el az én ſzememnek homályoſſágát, és adgyad, hogy az te vigaſztal áſodnak ſzikráia mozditſa az én ſzűvemet. Imé mely nyomorúlt kőlyők vagyok, várván az te kegyelmeſſęgednek aſztaláról való morſalékokat. Imé ſok nyomoruſágimban ugyan heverek, mint az ſárban heverő tengeri Cziga, várván az te kegyelmeſſęgednek mennyei harmattiát. Imé kűzkődőm veled, mint az Iácób Pátriárcha, oh erős hatalmas Vr Iſten,

ádad

add meg magadat az én ſzűvemnek, Vram ad meg magadat, hűſzem ióltudod, hogy engemet illet az vitézlő diadalom. Soha el nem távozom tőled, mîglen meg nem áldaſz engemet, ſoha nem ſzűnik meg az én hartzom, mîglen fel nem támad énnékem az te irgalmaſſágodnak napia.

Vram Ieſus Chriſtuſom, ki eſedeztél az ſzent Péterért, hogy az ő gyenge hűti meg ne fogyatkoznék: Moſtanábannis űlvén az te ſzent Atiádnak iobián, eſedezől mij érőttűnk. Azért én el hűttem, s' tudomis azt, hogy az én ſzűvemnek tőrőtt nádát, és fűſtőlgő tſőpűiét hűtőmnek, én bennem el nem rontod, ſem óltod. Nem aluſzol bizonyára, én erős Kőſziklám. Mert nem aluſzik, és nem ſzunnyadoz az, az ki őrzi az Izraelt. Tudom hogy meg halgatz Vram: Azért kely fel én remé-

Eſa 42

Pſa. 121

nyem,

nyem, és parantsolly az te őrvendetes vigasztaló szóddal az én szűvemnek, hogy háborodot habiai ne ártsanak néki, Amen.

Vagyok hartzban, s' tusakodom,
Christus te légy bátorságom,
Te hozzád én folyamodom,
Ne hadg most meg fogyatkoznom.
Ha iőn próba viaskodgyál,
Ertem magad tusakodgyál.
Ne hadgy engemet meg győzni,
Az őrdőgnek meg gyalázni.
Segély nagy veszedelmemben,
Magam aijánlom kezedben, Amen.

VII. RESZ,

Foglal bé neminemű ieles gondolkodásokat és elmelkedéséket, az mellyekkel ő magokat az Hűvek vigasztalhatiák, az hölt testeknek iszonyúsága és rőttegése ellen. Annak utánna miképpen kellessek magokat tartaniok, hogy az halálnak rőttegésétől ne fellyenek.

I. Kérdés.

Nemde nem nyilván való dologé, hogy az embernek meg kel halni?

Bizonyos dolog, hogy az embernek meg kel halni, és ez világból kű múlni, az bűnért. De valakinek az Chriſtus Ieſuſnak édes vigaſztaláſa vagyon ſűvében, annak halála ſak ez nyomorúlt világból való kű menésért, avagy az ő őrőcké való házáiába kőltőzéſért vétetetik, Mert Chriſtus az ki ő bennők lakozik, az halált érőttők meg kóſtolta, az halálnak minden hatalmát meg rontván, ugy annîra, hogy immár az Hűveknek ſemmi kárt nem tehet, hanem czak azt, hogy az tűſtet az lélektől el válaſztia, és ez el mûlandó világot el hagyattia vélek. Szintén

ugy

ugy, á mikeppen hogy minden dolgok iavokra vadnak ő nékiek: Igy az halális ſzolgál nekiek, hogy minden kőſerűſégtől meg menekedgyenek, és az őrökké való nyugodalomba iuſſanak.

Erről bizonſágot teſzen az ſzent Irás, az Bőlczeſégről irt kőnyvben: Az Igazaknak lelkők Iſtennek markában vadnak. Es ő maga Chriſtus Vrunkis igy ſzól: Iſmeg viſſza iővők hozzátok, és hozzám véſzlek tűkteket, hogy tijs ott legyetek, áhól én vagyok. Ved eſzedbe itt, és tanóld meg én lelkem, miczoda lêgyen az te halálod, mert ſemmi nem egyéb, hanem czak az el válás, és az nyomoruſágból őrőmre s' békeſégre való menetel. Avagy inkáb, az Hűveknek halálok nem egyéb, hanem az Chriſtus Ieſuſnak el iőveteli, hogy magához vegye őket.

Sap. 3.

Ioh 14.

Imádság.

Vram Iesus Christusom, ki vagy örökké való világosság, világosítsd meg az én szívemet, hogy mint ujonnan való születet ember, uj szemeimmel nézhessem az halált, és azt neis tartsam veszedelmemre és kárhoz atomra, hanem csak az te követed gyanánt, mely által te engemet ez siralmas völgyből kű hiván, bé vészés az örökké való nyugodalomba. Apoc. ult. Lőy el azért Vram Iesus Christusom, midőn szintén akarod, vidd kű, válazd el, vigyed haza, és boczásd békeségben az te szolgádat, az ki ohaitia és szüvel Luc. 2. szerént kivánnya az te nyugodalmodat, Amen.

II. Kérdés.

Miért hogy az halál il-

lyen

lyen rútól undokét meg minket, és teteminket annîra meg hidegéti, hogy mint egy fa-képeknek koporsóban az romlandóságban kell fekünnünk?

Ezt ezelekeßi az bűnnek bűntetése, mellyet az Vr Isten az mi sok semmire kellő ezelekedetinkért boczát az testre. De az Hűvek, kik az Istennek fiai, nem gondolnak azzal, hogy az halál ecképpen kegyetlenkedik raitok: hanem csak arra néznek, s figyelmeznek, mely szép, mely gyors, minemű könnyű, örvendetes, dűsősséges és bődogságos testők lészen ő nékiek, amaz napon, mikoron az romlandó test romolhatatlanságot és halhatatlanságo

vésen fel. Mert ackoron tellyesedik bé amaz mondás, mely ekképpen vagyon meg írva: Az halál el nyelettetett az győzödelemben: Oh halál, hól vagyon az te fulakod? Pokol, hól vagyon az te győzödelmed?

Ose 13.

Ezzel vigaztalta magát Iób Pátriárcha, fekélyeckel mikor ő rakva vólna: Tudom, ugymond, hogy az én meg Váltóm él, és hogy az utólso napon engemet ismeg az földnek porából fel támaszt. Oh én lelkem, mely szép, mely győnyörűséges és tiszta testünk lésen minékünk amaz utólso napon. Mert nem fog tündökleni ugy, sem az Nap, sem az Hóld, sem az Czillagok, mint az mi testünk, ackoron tudni illik, mikoron az Vr az mi alávaló testünket el változtattia, és hasonóvá téssi az ő dücsőült testéhez: Mikoron bizonyára nem csak az

Iob 19.

An-

Angylokhoz, de ő magához az Chriſtus Ieſushozis haſonlók léßünk.

Mert moſtanában, az mij Iſtenünknek búza magiai vagyunk, mellyeket ő ßent felſęge hinteget az ő mennyei földében. Midőn ezokáért az élő Iſtennek kű Keleti el kezdetik, ackoron igaz Nyár lévén, fel támad az igaz Napnakis fęnye, ackor mondom, mijs fel támadván, igaz és őrőcké való gyűmőltſőt hozunk. Mert vettetik el az rothadandó teſt, és fel támad rothadatlan: El vettetik gyalázatos teſt, és fel támad dűtſőſſęges: El vettetik erőtlen teſt, és fel támad hatalmas: El vettetik lelkes teſt, és fel támad lelki teſt. 1 Cor. IV

Imádſág.

Erőſéts meg Vram Ieſus Chri-

ſtuſom, hogy ne rőttegiek az halandoſágtól. ſe ne iſzonkodgyam aztól, midőn én gondolkodom, hogy az én teſtem hideg, s' tetemem az undok koporſómban romlandó és porrá leiendő léſzen. De ſegély, hogy őrvendetes reménſéggel ſokkal inkáb figyelmezzek az bódogſágra és dűtſőſségre, mely nem czak az én lelkemen, de teſtemenis meg ielenik. Enged azt énnékem Vram Ieſus Chriſtuſum, hogy azzal magamat úntalan vigaſztalhaſſam, és arról ſűntelenűl énekelheſſek, és beſélgetheſſek, Amen.

Búza-mag nem hoz bő áldáſt,
Hanem ha ſenved rothadáſt.
Igy mi teſtűnk gyűmőlczőzik,
Midőn porrá el változik.
Es az után bódogſágban
Be mégyen nagy vigaſágban,
Mellyet Chriſtus ſok üdőtől
Szőrzőt nekűnk az Atiiától, Amen.

III. Kérdés.

Ezt iſzonyú dolog tſak hallanijs, mit mondgyunk, ha mêg meg kel kóſtolni az halált, az koporſóba belé kel ſzállani, s-meg kel rothadni, és porrâ lenni?

Hogy eztől az mij teſtűnk s' vérűnk fęl és rőtteg, innét vagyon ez: hogy az halál nékűnk oly ellenſęgűnk, hogy mij meg halandóſágban vagyunk, az mij halandó terméſzetűnket az halál immáran magának illyenképpen tulaidonittia, mivel hogy mij, az Iſten tőrvénye ſzerént, meg érdemlettűk azt, tudni illik, hogy az mij bűneinkért nem tſak meg halnánk, de hogy az őrőcké való veſzedelmet, s' kárhozatot, s'

pokolbeli tűzetis ßenvednénk ha az mij Vrunk Christus Iesus seghitsęgűnkre nem iőtt vólna. Innét iőn tahát reánk az halálnak fęlelme és rőttegése. Mert miképpen midőn valaki ez világhi tűztől, avagy viznek ißonyúságától meg ßabadúl, valamikor erről az veßedelemről gondolkodik, mindenkor fęlelem és rettegés vagyon az ő ßűvében: Igy minden mij terméßetűnk fęl, és minden mij erőnk rőtteg, midőn eßűnkbe iút amaz őrőcké való kárhozatunk, az melyben kellet volna őrőcké kénlódnunk, és midőn arrólis godolkodunk, hogy mêg az bűnért az halálnak fulákiátis meg kel kóstolnunk, az az, hogy mëg kell halnunk.

De ez ellen az Christut hűveinek, egy általlyában, más úij dolgokat kel tanólniok, à mint erről az Evangéliom bizonságot té-

ßen,

ſen, mely Evangeliom az halált álomnak, és az koporsót nyúgodalomnak nevezi. Mert mivelhogy az Chriſtus halált ſenvedet mi érettünk, az pokolnak kénnyát fel vötte, s' az Iſten igaſſágának érettünk eleget tévén, örök életet ſerzett mi nékünk. Ezokáért az mi ſüveinkbölis kü véſi az Iſtennek lelke az ſelelmes dolgokat, és vigaſtallya az Hüveket más úi beſédeckel, ecképpen: Eredgy el én népem, meny bé az te ágyas házadba, és zárd bé az te aitódat utánnad, rőits el magadat egy keveſſé, egy ſempillantáſig, mig az én haragom el mú lik. Iſmeg ſokan azok közzül, kik az porban aluſnak, fel támadnak. Ö maga Chriſtus Verunkis haſonlatoſſan ſóllot, mondván: Lázár az mi barátunk aluſik, de el megyek, hogy fel költſem őtet. *Item*: Nem hólt

Eſa 26.

Dan 12

Ioh 11

meg az Leánzó, hanem alußik.
Marc 5 Matt. 27 Igy ßól az kénßenvedéßnek Hiſtoriáiábanis: Es ſok Szenteknek teſtök, kik alußnak vala, fel támadának.

Tanóly tahát itt ên lelkem, vïj Evangéliumbeli beßédet vïj Iſteni félelemben. Imè az Vr az ő halála által, az te halálodat el változtatta gyönyörűſeges álommâ, és az te koporſódat czendez nyugodalommâ. Ha ezokáért meg halß, anni léßen mint ha el alunnál: ha az koporſóban ßállaz, mintha ágyadra fekűnnél: ha el temettetől, mintha utánnad aitódatt bé tened, ha az te teſted meg rothad, és porrá léßen, mint: ha el rőitenéd magadat, mîg az Vrnak haragia el múlik.

Imádſág.

Vram, ßent Lélek Vr Iſten,

tőlts

ſőlts bé az én ſűvembe az én Idvőzétő Chriſtus Ieſuſomnak vigaztaló kegyelmes vóltát. Tanits meg engemet víſontak, itt az Iſten tőrvényét, es űdvőſſéges Evangéliomát igazán meg értenem. Foitſd meg bennem az halálnak rőttegéſét, és adgyad énnékem, hogy nem czak fűleimmel halhaſſam, és ſámmal beſélheſſem: de hogy mêg tellyes ſűvemmelis hűheſſem, hogy midőn az én utólſo órám el iővend, meg nem halok, hanem czak el aluſom: Nem koporſóba, hanem Kamorámba tétettetem: Nem kárhozom el, hanem nyugſom békeſſégben, és te engemet iſmeg fel támaztaſs. Vetettem azért magamat Vram Ieſus Chriſtuſom, az te kezedre, á miképpen ſokta az ſoptató gyermek magát az ő Anya kezére biznia. Aiánlom már az én lelkemet te-

ſéked, s' immár el alußom, és kedvem ßerént nyugßom, Am̃.

Senki földből fel nem támaßt engem,
Hanem te kegyes Chriſtus én réményẽ.
Te magad nitod fel én koporſómat,
Es meg adod őrők bódogſágomat,
Amen.

IV. Kérdés.

Iól mondod réſz ſzerént, mind az által az halálra való émbernék ſokſzor látom hogy nehezen vagyon dolga, Mert nemely reſzket, hánnya veti magát, ſzemeit imide amoda forgatván, keményen izzad az rőttegéſnek miatta?

Vgyanis, ez penig nem czak ez világi embereken történik, az kik pœnitentia tartás nélkül halnak meg, de gyakorlatoſſággal az Hűvekennis meg eſik. Mert ugy kel az bűnős és halandó

teſt=

festnek az halálnak oßtonét ßenvedni, és sóldgyát az bűnért fizetni. De az Isten fiai, noha ő nálokis az halálnak effęle rőtsegési talâltatnak, mind az âltal nem érzik ugy mint az Hűtetlenek, mivel hogy az ő ßűvők meg vagyon erőssęttetve v̂dvessęggel, és az Christus Iesusnak hatalmával, mellyel az ő ßűvők ugyan âltal vagyon ßegeztetve, ugy annyira, hogy az buzgoságos édessęgnek és vigaztalásnak miatta az halálnak semminémű ßorongatását és kőserűsęgét nem tudgyák, és semmi fęlelmes dogokat nem éreznek. Mert az Christusnak oly nagy ereie és vigaztalása vagyon vélek, hogy minden nehéz fęlelmet kű véßen ßűvőkből. Az ő ßent neveis IESVS oly édes hogy minden kőserűsęget meg édesęt, és az Hűveknek mêg az halálnak kőzepetteis ő=

rőcké való bódogságot ſokot adni.

Imádſág.

Vram Ieſus Chriſtuſom, ki az én bűneimért az halálnak kőſerűſégét és minden rőttegéſét akartad ſenvedni: Kérlek tégedet, őrizz és óltalmazz meg engemet, az nehéz fáidalmas rőttegtető haláltól. Tőlts bé az én ſűvemet eleven hűttel, és az te gazdag vigaztaláſoddal, hogy az haláltól felettéb ne rőttegiek. Vram Ieſus Chriſtuſom, az te édes ſent neved gyarapétſa és meg elevenétſe az halálkor az én drága lelkemet, Amen.

V. Kérdés.

Vagyoné valami Orvoſſág, mellyel az Ember élhetne, hogy az ha-

lálnak ŏßtŏnitŏl ne kellene fęlni?

Igenis vagyon, én lelkem, mert az te Idvőzitő Christusod ecképpen ßól: Bizony bizony mondom tűnéktek, ha valaki meg tartia az én beßédemet, halált nem lát őrőcké. Ertsed meg ezt én lelkem, mit beßél az te Orvosodnak ßáia, tanóld meg ezt az orvosságot hozzád venned, melly az halálnak betegsęgétis el v̊zheti, tudni illik, az te Christus Iesusodnak ßava, nem az Moysesnek beßéde, sem az embereknek találmánya, sem penig az őrdőngősőknek varáslása, hanem az te Christus Iesusodnak édes beßéde, tudni illik, az ő v̊dvőssęges Evangelioma, és tanitása, az melyben ielenti, igéri es adgya, minden Hűveknek bűnőknek botsánattiát, igasságot, ßent Lélek Isten- Io. 8.

nek vigaztalását, és az örök életet

Azt az Igét és mennyei Orvosságot, az Christus Iesus adgya az ő szaiát száiából az Hüveknek. az az, hogy ők azt az Igét őrömest hallyák, és meg őrzik az ő szüvekben, s' egyedül csak arra támaszkiák magokat, mind életekben, mind penig haláloknak óráiában. Sőt inkáb oly tellyes hüttel foglallyák azt az ő szüvekben, hogy az hálálnak kőserves őszkönitől, az Christus édes vigaszaló beszédének miatta, nem félnek. Mert az Christus az ő igeiében vagyon, mely ige Christust és az ő hatalmát hozza. Az ki azért azt akaria, hogy Christusa légyen, annak az Istennek szent igeiét meg kel tartani, holo valaki az ő szent igéiét meg tartia, annál vagyon ő maga az Christus, minden kegyes vigaszaláſával, sőt az ollyan halált sem

lát

lát orócke, az az, az halálnak kö-
ſerűſégét és faidalmit nem láttia.
Mert ő maga Chriſtus Vrunkis
ugy magyarázza, mondván: Bi- Mat. 16
zony mondon tűnektek, hogy
vadnak nemellyek azok kőzzűl,
kik itt állanak, kik az halált meg
nem kóſtollyák, addig mîg nem
látandgyák az embernek fiát
menni az ő orſzágába. Iſmeg má-
ſut: Bizony mondom tűnéktek, Luc. 9
hogy az itt állók kőzzűl vadnak
nemellyek, kik az halált meg
nem kóſtollyák, mîg meg nem
látandgyák az Iſtennek orſzágát.
az az, Egyedűl czak az Chriſtus
Ieſuſnak mondáſához ragaskod-
nak, és magokat czak az kegyel-
mes Iſtennek aŋanlyák, mind
lelkeſtől teſteſtöl, vigaſztalván
magokat az Chriſtus Ieſuſſal, és
az ő ſzent igeiével ugy fel öltőzte-
tik magokat, à miképpen mŋ
ſzoktuk az hólt teſteket vŋ ruhá

ban-

ban fel öltöztetni. Es igy kedvekre esik minden dolog, valam it az Christus édes beßéde foglal magában, az örök élet felöl.

Oh drága, kegyes, áldot, ßentsęges, és Nagyságos Orvosság, ki oly igen bizonyos, hogy soha meg nem tsal. Mit kévánz többet én lelkem, és mit kereß? Ved hozzád ezt az mennyei Orvosságot az te ßüvedbe, és ély iól véle minden ßempillantásban. Tekén tsd meg én lelkem, mely igen dűtsekednek sokan az emberek közzűl, midőn valami orvosságot tudnak, az hideg lelés, fog fáiás, és ßem fáiás ellen, s' mely nagy bőtsűllettel fogadgyuk mijs azokat: mennyivel inkáb kel tenéked dűtsekedned az te Idvőzétődnek mennyei orvosságával, mely nem tsak az testi betegsęget. dę mêg az halálttis el távoztattia.

Ne tudakozzál penig arról én

lel=

lelkem, ha bizonyos leheté ez az Orvosság: Hanem inkáb nézz az réghi Szenteknek példáiokra, az kik ezzel éltenek az Orvossággal. Az Szent István protomártyr, az ki Szent Léleckel tellyes vala, midőn bódogúl el akarna alunni, monda: Vram Iesus Christusom, vedd hozzád az én lelkemet. Szent Pális ez mennyei Orvossággal tartá meg az ő lelkét, s' azért mondá bizváſt: Kevánok meg halni, és az Chriſtuſſal lenni. Phil. 1

Igy tselekedtenek az több Mártyromokis: Szent Ignatius Doctor, tellyes lévén az Chriſtus Iesusnak tudományával, nem gondolt semmi kénockal. Szent Polycárpusis, az Istennek tűzével, és Chriſtus kegyelmével tellyes lévén, örömmel megyen vala az meg égetésnek rakás fáiához. Szent Lőrintznekis az Szent Lélek

Isten-

Iſtennek Zálogia lévén ſűvében, tſufollya vala az kegyetlen feiedelmet, minden ſenvedéſęben és pőrſőltetéſęben, s' midőn az elótte való tűzet látta vólna, monda: Régen kévántam magamnak illyen meg úñúláſt.

Illyen ſép emlekezetet tészen egy dítſiretre méltó bőlts Doctor, hogy tőb embereckel eggyűt hallotta és látta vólna, miképpen egy Iſtenfęlő Tanitó, halálos ágyában fekűvén, nag ſűve ohaitáſſal ſűntelenűl egymás után az ſent Pál Apoſtalnak ezt az ő ſép mondáſát, nagy gyakran elő hozta vólna, vígaztalván azzal az ő ſűvét:

Rom. 11 Az Iſten mindeneket az bűn alá rekeſztet, hogy mindeneken kőnyőrűllyőn.

Bizonyára én lelkem, az ſent Iráſnak illyetén vigaſztaló Igéñ, meg úñétő, és meg elevenétő beſédi az mi ſűveinknek, kikből

az

az mi lelkünk, ſzent Lélcknek ereie altal, mind vigaztaláſt, mind penig ſzűvében erőſſęget vehet magának, mind az utólſo óráiáig.

Imádſág.

Vram Ieſus Chriſtuſom, te nálad vagyon az őrők életnek igêie az mely után kivánkozik az én lelkem, és ſzomiuhozza az te vigaſztaláſodat. Sőt inkáb én Idvőzêtő Chriſtuſom, valaki az te ſzent igédet meg tartia, annak igaz mennyei Orvoſága vagyon, melly őtet meg nem ſzégyenéti, minden halálos betegſégek ellen, és mêg az pokolnak kapui ellenis. Oh kegyelmes Chriſtus Ieſuſom, elégétſd meg az én meg ehezet ſzűvemet az te ſzent igéddel, és tőlts bé engemet minden te vigaſztaláſiddal. Imé én Vram s' én Iſtenem, miképpen az én

ha=

halandó testem feiér ruhaba öltöztetik, mikor ez világból kű vétetik, sintén ugy öltöztetem fel az én lelkemet, az te vigasztaló és üdvösséges szent igéreteddel. Mert az te szent igéd merő igasság, és mind örökké meg marad. Ezokáért énis az te szent és örökké való igéd által meg tartatom. Bizonyára én Vram Christusom, valaki hűsen az te szent igédnek, az hűsen te szent felségedbenis. Valaki az te igédet meg tartia, meg tartia teñen magadatis. Es valakinek élete vagyon, az soha halált nem kóstol. Mert ekképpen szól ő maga Christus Vrunk: En vagyok az élet, és az fel támadas, az ki hűsen én bennem, ha sintén meg halnais, éll, és minden az ki éll, és hűsen én bennem, meg nem hal örökké. Hűsedé ezt, én lelkem? Igen; is én Vram Christusom, te

Ioh. 11.

tudz

tudz mindeneket, s' tudod aztis, hogy énis benned bizom, tégedet szüvemben tartlak, magamat az te szent igéddel vigasztalom, mindenestől fogván magamat reád bizom. Ezokáért, bizonyos vagyok, hogy énis azok közzül való vagyok, az kik halált soha nem látnak, és az ő rettentésének is fulakiát meg nem kóstollyák. Ezt engedgyed énnékem Vram Iesus Chriſtuſom, az te szent és igaz beszéded szerint,

Amen.

IIX. RESZ,

Magyaráz meg ſok ſép ſent Irásbeli dolgokat, és némely buzgóſágos Imádſágokatis és ſoházkodáſokat foglal magában, miképpen kelleſſęk magunkat halandóknak iſmerntink. Továbba, meg tanit arrais, mint kelleſſęk az embereknek magokat tartania midŏn az halálnak tuſakodáſa nalok ielen vágyon.

I. Kérdés.

Immáran azért ſámlálly elŏ énnékem némely ſent Irásbeli mondáſokat, hogy azokat meg tanólván, vigaztalhaſſam magamat, utólſo kŭ-múláſomban, és lelkemet erŏſſęthеſſem?

Elŏ ſŏr, minden embernek io

meg kell tanólni, az Kereztiéni vallásnak, és az igaz hűtnek fundamentumát, az mellyben minden mij űdveſſégűnkre ſolgáló vigaztalható beſédek bé foglaltatnak. Főképpen penig, igen iól eſébe kel venni és tartani, az hűt vallásának utólſo három ágait: Hűſem bűneimnek botſánattiát: Teſtemnek fel támadáſát: Es az őrők életet: De mind az által, minden egyéb Articuluſokatis ſűvében kel tartani, és magának azokat ugy tulaidonétani, hogy lelkének űdveſſęgére valók legyenek, ſintén ugy, mint ha tſak őnnőn maga vólna ez világban, az kinek meg kellene azokat nyerni.

Annak utánna effęle hűtnek meg erőſſętéſęre, ſerzette az mij Vrunk Ieſus Chriſtus, az ſent Vaczorának Sacramentumát, mellyet mint egy győnyőrűſęg-

nek petsetit, az ő kegyes nékünk aiánlot Articulusihoz függeztett. Itt penig minden ember bizvást vigaßtalhattia magát, az ßent Kereztséggel, hogy abban Isten fiává fogattatott, és hogy meg bomolhatatlan őrőcké való fogadást és ßövetséget ßerzett légyen, az Atia mindenható Istennel, és hogy az Christusnak ßent vérével megis tiztétatot légyen.

Vtólßor vigaztalni kel magát, az Vr Vatsoráiávalis, hogy magát mint Istennek fia, az ő Attiának aßtalánál meg erőssętette és vidámêtotta, bizonyos lévén, hogy igaz tagia és őrőkőse légyen, testestől lekestől, azoknak az ióknak, az mellyeket az Christus Iesus az ő egyßer való áldozattiával ßerßet. Sőt inkáb, hogy az Christus azzal az Sacramentummal, ßűvében az ő ßent Lelkével mindenkor őtet erőssęteni,

hű-

hűtiben álhatatossan meg tartani, és őrőcké való vigaztalással vigaztalni akaria.

Ezeknek utánna, az betegsęgben lévő ember, minden rendbeli ßent Irásból való igéket és vigaztaló mondásokat elő ßámlálhat, avagy mással olvastathattia. A mint im kővetkeznek:

Az Aßßonyiállatnak magva meg tőri az Kégyónak feiét, és az Kigyó mardossa annak sarkát. Cen. 3

Ebben ielent meg az Istennek fia, hogy az őrdőgnek hatalmát meg rontsa. Ioan 3.

őrőké való őrőm léßen az ő feieken, őrűlnek és vigadnak, s' az Vr Isten el tőrli az ő kőnyhullatásokat, és az ő népének gyalázattiát el veßi. Esa 25

Ellnek az te halottaid, és az én testemmel eggyűt felis támadnak Ezokáért serkennyetek fel, kik lakoztok az porban. Esa 2. 6.

bidé. Eredgy el azért én népem, menj bé az te ágyas házadba, és zárjad bé aitódat utánnad, rőitsd el magadat egy kevéssé, egy szempillantáſig, mîg az én haragom el múlik.

Ioh. 1. Mezételen iőttem az én Anyámnak mehéből, iſmeg mezételen térek oda: Az Vr adta, s' az Vr vette elis, áldot legyen az Vrnak neve.

Iob. 19 Iól tudom, hogy az én megváltóm él, és az utólſo napon az földből fel támodok, és minek utánna fel ebredek, ebben az én teſtemben meg látom az Iſtent, kit ennen magam látok meg, és az én szemeim, nem más láttia meg.

Ier 31. Avagy nem kedves fiamé nékem az Ephraim? Avagy nem kedvére tartot gyermekemé? Annakokáért miólta ſólni kezdettem ő felőle, meg emlekeztem ő róla, az én belſő ragaim meg in-

dúl

dúltanak ő raita, könyörülvén könyörülők raita, azt mondgya az Vr.

Elek én, ugy mond, az hatalmas Isten, nem akarom az bűnös embernek halálát, hanem hogy meg térien, és éllyen. Ezc. 33

Az halálnak hatalmától megmentem őket, és az pokolból megszabaditom őket, oh halál légsek te halálod, oh pokol légsek te romlásod. Ose. 13

Miképpen kivánkozik az Szarvas az folyó vizekre, akképpen kivánkozik te hozzád Isten az én lelkem. Szomiuhozik az én lelkem az élő Istenhez, (és azt mondgya) vallyon s' mikor mehetek el, hogy bé mutassam magamat az Vr előt? Psl. 42.

Miért hogy én lelkem, illyen igen el hadtad magadat, és nyughatatlánkodol én bennem, bizzál az Istenben, mert én ő né- Ibidē

ki há-

ki hálákat adok, az ő megſabadításáért.

Pſal. 73 Kiczoda vólna énnékem mennyekben (te náladnál tőb) és te náladnál egyébben nem gyönyörködöm ez földön. Ha az én teſtém és ſűvem el fogyatkoznékis, mind az által te vagy az én ſűvemnek kőzikláia, és én erőſſęgem, Iſten te vagy mind őrőkké.

Sap. 3. Az Igazaknak lelkők az Iſten kezében vadnak, és nem illeti azokat az győtrelem. Láttatnak az Bolondok ſemek előt meghalni, és az ő kű múláſok nyomoruſágnak alittatik, s' az mi tőlünk való el menetelek romláſnak, mind az által békeſſęgben vadnak.

Tob. 2. Szent embereknek fiaj vagyunk és variuk amaz iővendő életet, mellyet ád az Iſten azoknak kik az ő hűtőket meg nem gyalázzák.

Az ki mind végig meg marad az üdvözül. Mat. 10

Jövetek én hozzám, kik meg vadtok fáradva, és én tűtteket meg könnyebétlek. Matt 11

Imé az Istennek Báránya, ki el vészi az világnak bűneit. Ioha 1.

Vgy szerette Isten ez világot, hogy az ő egyetlen egy fiát adnáia érőtte, hogy minden valaki hűssen ő benne, el ne vesszen, hanem örök élete légyen. Ioan. 3.

Bizony bizony mondom tűnéktek, valaki az én beszédemet óhäitia, és hűssen annak, az ki engemet el botsátot, annak örök élete vagyon, és az Itéletre nem iő, de az halálból megyen az örök életre. Ioan. 5.

En vagyok az életnek Kenyere, az ki én hozzám iő, nem éhezik, és az ki hűssen én bennem, soha nem szomiúhozik. Ioan. 6

Minden à mit ád énnékem az Ibidem

én Atiám, én hozzám jö, és az ki én hozzám jő, kit nem vetem ötet.

Ibidem Bizony bizony mondom tinéktek, az ki hüßen én bennem, annak örök élete vagyon.

Ibidem Ez az ő akarattia, az ki engem el botsátot, hogy minden valaki láttia az Fiút, és hüßen ő benne, örök élete légyen, és én fel támasztom azt amaz utólso napon.

Iaou. 8. En vagyok ez világnak világoßága, az ki követ engemet, nem iár az az sötétßegben, hanem életnek világa lößen annál.

Ibidem Bizony bizony mondom tinéktek: Valaki az én beßédemet meg tartandgya, soha halált nem lát.

Ioan 10 Az én Iuhaim az én fómat halgattiák, énis ismerem azokat, és engemet követnek, és én örök életet adok nekiek, és soha el nem veßnek, és senki kit nem ragad-

gya

gya azokat az én kezemből. Az én Atiám, az ki azokat adta nékem, mindeneknél nagyob, és senki azokat kű nem ragadhattia az ên Atám kezéből, En és az én Atiám egy vagyunk.

En vagyok az fel támadás és az élet, az ki én bennem hűsen, ha meg halis, éll. Es valaki éll, és hűsen én benem, soha meg nem hal. Ioh: 11

Az én Atiám házában sok lakó helyek vadnak, mert ha külömben vólna, meg mondottam vólna tűnéktek: El megyek, hogy meg kessétsem néktek az helyt. Es ha el menendek, és meg kessétendem néktek az helyt, ismeg el iövök, és fel véssiek tűkéreket én hozzám, hogy az holot én vagyok, tűis ott legyetek. Ioh. 14

En vagyok az Vth, az Igasság, és az Elet, senki nem mehet az Atiához, hanem tsak én általam. Ibidē

Ioh 17. Ez az örok élet, hogy tegedet eggyedül ismerienek lenni igaz Istennek, és az kit el botsáttál az Iesus Christust.

Ibidē. Atiám az kiket nekem adtál, azt akarom, hogy az hól én vagyok, azokis én velem legyenek, hogy lássák amaz én dűtsőssęgemet, mellyet nékem adtál, mert ßerettél engemet, ez világ fundamentumának fel vetése előtt.

Act:4. Es nintsen senkiben másban v̋dvőssęg, Nemis adatot az emberek közőt Egh alat más név, mely által meg kellene tartatnunk.

Act:10 Az Christus Iesus felől, mind az Prophéák bizonságot teßnek, hogy bűneinek boczánattiát veßi az ő neve által, minden az ki hűßen ő benne.

Rom. 5. Az holot nevelkedik az bűn, ott az kegyelem sokkal inkáb bővelkedik.

Ha az Isten velűnk, kiczoda

elle-

ellenünk? a ki az ő tulaidon fiának nem engedet, hanem adta azt mi érettünk mindnyaiunkért, miért nem adna az ő fiával minekünk mindeneket? Kiczoda vádollya az Istennek választottit? Az Isten az a ki megigazêt. Kitsoda a ki kárhoztatna? Christus az a ki meg hólt, sőt az ki fel támadot, az ki az Istennek iobián vagyon, és esedezik mi érettünk. Rom.8

Bizonnyal el hüttem, hogy sem halál, sem élet, sem Angyalok, sem feiedelemségek, és semmi egyéb teremptet állat, el nem szakazthat minket az Istennek szerelmétől, mely vagyon az mi Vrunk Iesus Christusban. Ibidē.

Az Isten mindeneket az bünalá rekeszte, hogy mindeneken kőnyörüllyön. Rom.11.

Eggyikünk sem él ő magának, és senki nemis hal magának; Rom.14.

Mert ha élunkis, az Vrnak élunk, ha meg halunkis, az Vrnak halunk. Akar éllyünk azért, akar halyunk, az Vré vagyunk.

1. Co:15 Mert miképpen az Adámban mindenek meg halnak, azonképpen az Chriſtusban mindenek meg elevenéttetnek.

1 Cor 5 Mert tudgyuk mj, hogy ha az mj földi hazunknak hailéka el bomol, éppüléſe léßen Iſtentől, nem kézzel tſinált házunknak, hanem örocké valónak menyben.

1 Co:10 Igaz az Iſten, és nem hágy tőtőket fellyeb kéſértetni annál, az mint el ßenvedhetitek, ſőt mind az kéſértettel egyemben, az ßabadúláſra utat nyit, hogy el ßenvedhetſſétek.

phil: 1. Fel magaſtaltatik az Chriſtus az én teſtemben, akar életemnek, akar halálomnak általa. Mert énnékem mind életemben, mind

ha

halálomban nyereségem a Christus: hogy ha peniglen szükséges volna énnekem az testben élnem mellyeket válaztanám nem tudom. Mert szorongattatom az kettő között, kévánván el költözni, és lenni Christussal, mert az mindennél iób.

Az mij nyáiasságunk Isten Országában vagyon, honnan az meg váltó Christus Iesustis váriuk, az ki el változtattia az mij alâzatos testünket, hogy hasonlatos légyen az ő dütsőült testéhez az ő hatalmas ereie szerént, melynek általa, mindeneket az ő bIrodalma alá vetett. Phil. 3

Igaz és minden hűtelre méltó beszéd ez: Hogy az Christus Iesus ez világra iött, az bűnősőket v̊dvőziteni, kik közzűl én első vagyok. 1. Tim. 1

Az én halálomnak v̊deie kőzel vagyon, mert én ió hartzot

1 Tim. 41 hartzoltam, futásomat el végeztem, hűtemet meg tartottam, végezetre, le tétetet énnékem az Igasságnak koronája, mellyet meg ád énnékem az Vr, amaz napon, amaz igaz Biró: nem tsak énnékem penig, hanem mindeneknek, kik várandgyák amaz ő dűtsőssęges el iövetelét.

1 Tim. 62 Vitéßkedgyél iö vitéssęget hűt által, és ragaßkodgyál az őrök élethez, az melyre hivattattál.

2. Tim. 1 Tudom kinek hűttem, és bizonyos vagyok benne, hogy az ő nála le tőtt kéntsemet, meg tarthattia amaz napra.

2. Tim. 2 Emlekezzél meg, hogy az Iesus Christus fel támadot az halálból.

1. Ioan. 1 Az mij Vrunk Iesusnak ßent vére meg tißtét minket minden bűneinkből.

Ebből tetzet meg az Istennek hozzánk, való ßerelme, hogy

amaz ő eggyetlen egy szülőt fiát el boczátta ez világra, hogy élnénk ő általa. Ebben vagyon az szeretet, nem hogy mij szerettük vólna az Istent, hanem hogy ő szeretet minket, és el boczátta az ő fiát, hogy lenne engesztelő áldozat az mij bűneinkért. 1. Ioh. 4

Nints itt lakozó városunk, hanem iővendőt váriunk. Ebr 13

Az kiket én szeretek, azokat sanyargatom. Apo. 3.

Légy hiv mind halálig, és az őrők életnek Coronáiát meg adom tenéked; Apo. 2.

Az ki győződelmes lészen, eggyűt ültetem velem azt az én Királyi székemben, mint énis győződelmet vőttem, és ülők az én Atiámnak szekiben. Apo. 3.

Meg győzték az Báránynak véreiért, és az ő bizonság tételinek beszédéiért, és az ő életeket nem kéméllették mind halálig. Apo. 12

Apo.14 Bódogok az kik az Vrban meg halnak.

Ezekből és egyéb rendbeli beszédekből, én lelkem, válazd magadnak, az melyek leginkáb vigaztalhatnának tégedet: Azokat elmédben foglalván, ugy megtanóllyad, mint az Mű Atiánkat: Avagy, ugy mint régenten sokás vólt, ruhát s' koporsót, és egyéb halálhoz való szükséges dolgokat megkészíteni, és mind addig készen sokták tartani, mîg az halandó testet abba bé nem helyheztették: Igy válaß teis magadnak nemely bizonyos szent Irásbeli vigaztalásokat, ióll megtanólván azokat, hogy az te lelkednek utólsó kű múlásán légyen magadat mivel erősítened. Mert akkor gyakorlatossággal az embernek esze el távozik, okossága el fogy. Akkor senkinek hossú prædikállás és tanitás nem kel:

nemis

nemis tetzik ackor semminemű Orátornak ékessen való ßóllása, hanem tsak vigaztaló ßent Ige kévántatik ackor, mely ßármazik az Isten ßáiából. Az egyedűl vigaßtallya, vidámittia, élteti, és eleveniti az mij ßűvűnket, testűnket, s'lelkűnket. De mikoron tsak az halálos ágyon akariuk ezeket tanólni, nehezen vehettiűk akkor eßűnkbe; és gyakorlatossággal későnis ebredünk fel. Deut. 8 Matt. 4.

Imádság.

Vram Iesus Christusom, nyisd meg az én ßűvemet az te ßent Lelkeddel, hogy az te ßent Igédnek beßédét őrőmest hallhassam, tól eßemben tarthassam, gyakorta arról elwélkedhessem, és az én ßűvemet azockal bőseqessen meg tőlthessem. Adgyad hogy az te ßent Igéder meg őrizhessem, és

ne legyek ollyan mint az ſorgó
Syr. 21. fazék. Nyiſd meg az én eſſemet,
éleſçiſd meg elmémet, hogy ſün-
telen való emlekezetben légyen
nálam az te vigaztaláſod. Segély
Vram, hogy az te ſent beſédedet
tizta ſűvel meg tarthaſſam, és az
békeſéges tűréſnek általa gyűmöl-
tſet hozháſſam, az örőcké való
bódogſágban, Amen.

II. Kérdés.

Tanits meg némely I-
mádſágokrais, mellyek-
kel vigaſztalhatnám ma-
gamat az én halálomnak
ágyán, és az mellyeket
más rendbeli emberek-
kelis az halállal tuſako-
dóckal el mondhaſſak?

Immáran eddig ſok ſép I-

mád-

mádságokat mondtam, mellyekkel szabadon élhetz: De mégis egynehányat elő hozok, az mellyeket szent Léleknek inditásából, bőltis és esses emberek szőrzőttenek.

I.

Első és fő Imádság, az Mi Atiánk, mellyet ő maga az mi Vrunk Iesus Christus szerzett, illyen igéckel, mikor ugy mond Imádkozni akartok, ekképpen mondgyátok: Mi Atiánk, ki vagy mennyegben, Szenteltessék az te neved, Iőjőn el te orszagod, Légyen te akaratod, miképpen menyben azonképpen ez földönnis. Mi kenyerünket minden napiat adgyad nékünk ma. Es botsásd meg mi nékünk az mi bűneinket, miképpen mijs meg botsátiunk ellenünk vétetteknek. Es ne vigy minket késsértetbe, De szabadits minket az go-

Mat. 6 Luc. 11

noztól. Mere tiéd az orßág az hatalom, és az dűtsőſſęg, mind őrőckőn őrőcké, Amen.

II.

Felſęges áldot Vr Iſten,
Te ßegény ßolgád vagyok én,
Moſtani nagy ßűkſęgemben
Kiáltok hozzád v̊gyemben.
őrizz, óltalmazz mint illik,
Lelkem, teſtem néked fęnlik.
Néked magamat aijánlom,
Mert akarok moſt el válnom,
Ez hizelkédő világtól,
Semmire kellő hitſágtól.
Vram Ieſus Chriſtuſom,
Te vagy nékem paiſom.
Az ki kereßtfán fűgtél,
Ertem halált ßenvedtél.
Az te véres ſebeid
Nékem vóltak orvoſim.
Engem drága véreddel
Le moſtál ßentſęgeddel.

Te ſzentſęges halálod
Hoz nékem bódogſágot.
Az te nagy örömödben
Legyek veled Mennyegben,
Ott veled örülheſſem,
Szent nevedet tiztelheſſem,
Mind örölké áldhaſſak,
Néked Ament mondhaſſak.

III.

Vr Iſten ſegély az nyomoruſágból,
Segél's'könyörüly raitam magaſſágból.
Mert fiad vagyok én s' te veled élek,
Bűntől, világtól, s' ördögtől nem ſęiek.
Czak te benned bizom Vram Chriſtuſom,
Ha velem vagy, vagyon nagy gazdagſágom.
Te Hűveid vallnak téged Vroknak,
Vallak és hűzlek énis meg váltómnak.
örülök, vigadok, azért ſzűvemben,
Várván hogy be viſzeſz dűtſöſſęgedben.
Magamat reád vetem, s' beñed bizom,
Segély s' adgy erőt gyarlónak Chriſtuſom, Amen.

IV=

IV. *ad notam. Vitamq; faciunt.*

Ne ſány Chriſtuſom értem eſedezni,
Midőn az én ſám tőbſőr nem fog (ſólni.
Es midőn fülem el veſt minden halláſt
Te légy én velem, s' adgy bódog kű (múláſt
Vram légy ſegétőm s'légy vigaztalóm,
Midőn az halállal kel tuſakodnom.
Ha teſtem el veſti az kűlſő látáſt,
Adgy teſtemnek tiſteſſęges kű múláſt
Lelkemet aiánlom ſent kezeidben,
Vőd hozzád s' tekints reám kegyel= (meſſen.
Az te kőſerves kén ſenvedéſedért
Kárhozatra ne hágy mennem bű= (nőmért
Mellyel vőltam ſértve gonoz őrdőgtől,
Vram mencz meg engem az ő tor= (kától,
Ad nékem ſent igédet meg iſmernem.
Te érdemedet mindenkor bőczül= (nőm
Jóllehet az lelki iſmeretemben

Va=

Vagyok tsendez hogy nem veßek
(bűnőmben
Kérlek téged adgy nékem ßent Vr Isten
Hogy betegséget tűrhessem tsende-
(ßen
Adgyad hogy lelkem múllyék tsendez-
(ségbe,
Az Christus Iesusnak ß. érdemébe.
Kénből, sirásból, ved kű, vigy őrőmre,
Menyen lelkem az őrők dűtsősegre.
Az hól minden válaßtottak őrűlnek
Adgyad hoǵ énis ott veled lehessek.
Amen.

V. *Eadem nota.*

En ßegény noha bűnős ember vagyok,
De ról tudom hoǵ Isten fia vagyok.
Mert értem vőn fel gyarló terméßetet,
Mellyel ßőrzőt nékem őrők életet.
Azzal sokßor magamat vigaztalom,
Hogy az Christussal léßen bódogsá-
gom.
Mostis ßent Vr Isten légy segétsęgem,
Ne hádgy hoǵ árczon gonoz ellen-
ségem.

Mikor el iön utólso kü mulásom,
Ved hozzád lelkemet édes Christu=
som.
Te vag erőm, te vag minden reményē,
Tied vagyok én, mert meg hóltál
értem.
Vram Iesusom halgasd meg ßolgádat.
Add, hogy legyek testedben ágod
s'tagod.
Veled utólso napon támadhassak,
Dűtsőseges őrőmődbe iuthassak.
Hól téged diczérhesselek Angyalokkal,
őrökkőn őrőcké Válaßtotakkal, Am̄.

VI.

Vram Iesusom Istennek ßent fia,
Most ßent Lélek engemet hozzád
hiva
Te vagy őrők Ige és vigasságom,
En őrőmőm bizonyos üdvősségem.
Az én nagy nehéz erőtlenségemben
Kiáltok hozzád kőserűségemben.
Te vag kőfálom, kőváram, kőßiklám.
Eletemnek fénye igaz Czillagom.

Nagy

Nagy az te kegyes ſzent irgalmáſſágod
Meg mondhatátlã őrők bódogſágod
Mutaſd hozzám nag irgalmaſſágodat
Bátorits s' vigaſztaly engem ſzolgádat,
Ne ártſanak éyel ſe nappal bűneim.
Kétſęgbe eſęſt add hogy meg győzhetném.
Hints meg s' moſogas engem ſzent véreddel
Mellyet kereztfán kű ontál bőſęggel.
Oy meg az hálaltól ſzent halálodért,
Mellyel ſzenvedtél ez világ bűneiért.
Vram legyek veled dűczőſſęgedben,
Kiért áldlak téged őrők életben, Am̃.

VII.

Chriſtus Ieſus én ſzentſégem,
Te vagy nékem nagy v̊dvőſegem,
Ki nagy ként, halált, s' faidalmot
ſzenvedtél értem váltſágot.
Kérlek nagy kénvalláſodért,
Tekints reám irgalmaſſágodért,
Az én utólſo órámon
Légyen bódog kű múláſom.

Szememnek világosſága,
Fűlnek ha meg fogy hallása,
Nyelvnek el iő meg állása,
Közelget fűvnek romlása.
Bodúlni ha kezd én elmém,
El távoznak ſegedelmim,
Ne hadgy engem oh Chriſtuſom,
Segély utólſo órámon.
Ez életnek árnyékából
Végy kű halálnak kénnyából,
őrdőgnek czalárdſágától,
Oltalmazz álnokſágától.
Lelkemnek adgy iő kű múláſt,
Kit kezedben ajánlok bizváſt,
Teſtemnek főldben nyugováſt
Ítéletig adgy aluváſt.
Ki beſédedet meg tartia,
Halált ſoha az nem láttia,
Ha ſintén moſt meg halnais,
őrők halált nem kóſtolis.
Halálnak rőttegéſétől
Kű mented őtet nagy kintől,
Adz ő néki nagy őrőmet,
Mindennémű dűtſőſeget. Amen.

IIX. *Nota eadem.*

Vram Chriſtus te kezedben
Lelkemet utólſo ůdőben
Aŋánlom azt nagy tſendezßen,
Attiámhoz meg hogy meheſſen.
En életem ez világban,
Vagyon lelkem nagy bánatban,
Mellyet drága ßent véreddel
Meg váltottál életeddel.
Azért adgy hogy iſmerheſſem,
Magam bűnét gyűlőlheſſem,
Itt mîg élek gyarló teſtben,
Ió vóltodat ne feleitſem.
Hűßem hogy kegyelmes Attia,
Bűneimet meg boczáttia,
Es ez gyarló élet után
Léßek véle bódogſágban.

IX. *Eadem.*

Ieſus Iſtennek Báránya,
Meny Orßágnak ßép Aranya,
Tied vagyok, néked élek,
Néked halok, veled őrvendek.
Mit haßnálna te halálod?

S' mire volna te nagy kenod?
Ha az te ſent Orſágodban
Nem lenne részem ió vóltodban,
Az te életed függeſtve,
S' miért vólt teſted tőmetve,
Halálom halálod által
Ha rontva nem vólna hatalmaddal?
Azért hozzád ſiedezem,
Légy erőm, légy ſegitſégem,
Ne hadgy engem oh Chriſtuſom,
Kit meg váltál ſép Ieſuſom.
Adgy békével el alunnom,
Mert tſak benned kel nyugodnom,
Mutaſd nékem vigh orczádat,
Légyen enyim ſent orſágod.
Teſttől ha lész el váláſom,
Légyen bódog kű múláſom,
Vram te tőled nagy bizváſt
Vegyen lelkem őrők aldaſt, Amen.

X.

Ime én nyomorúlt ember
Hozzád kiáltok ez űgyben,
Ne hádgy erőtlenſegemben,

Har-

Hartzoly halállal én értem.
Emém, eſſem midőn nem léſſen,
Teſtemet ne hadd rothadásban,
Ha nem léſſek ſegétſégem,
Nem léſſen ugy üdvóſſégem.
Akkor légyen erős hűtem,
Benned bizó reménſégem,
Hogy előtted amaz napon
En Igaznak találtaſſam.
Az én teſti kű múláſomban
Szent Angyalid légyenek ſelen,
Nyomoruſágból kik engem
Vigyenek ſent orſágodba, Amen.

XI.

Vram mely nagy nyomoruſág,
Rajtam vagyon ſomoruſág,
Mert Menybe ſok kerezt által
Kel menni keſkeny úth által.
Teſt, vér, az őrők életre
Nem kéván menni őrőmre,
Mit kel tahát tſelekednem,
Chriſtushoz kel eſedeznem.
ő nála fűvem nyugováſt

Talállya az vigáztalást,
Mert ki bízik Istenében,
Nem hagyatik az semmiben.
Czudálatos ő mindenhez,
Minden tiſztbéli ſemélyhez,
Mert ſenki azt nem értheti,
Mint lőtt az Isten emberré.
Te halálod, s' kénod, által,
Minket meg ſabadítottál,
Azért vagy te drágálatos,
Mert nevedis tſudálatos.
Ez minket ſépen vigaſtal,
Midőn ſűvünk nagy bánattal,
Sértve vagyon az nagy bűtől,
Könnyebét ſomorúſágtól.
En ellenem ſenki nem áll,
Czak érőttem tuſakodgyál,
Lélek teſtből ha kű megyen,
Add hogy dűtſőſſegbe mennyen.
Vram lelkem, teſtem, tiéd,
Haláltól ſűvem nem ijed,
Máshová ſem folyamodom,
Nálad kűvűl én Chriſtuſom.
Hűſem hogy engem el nem hadtz,

Mert egyedűl tsak te adhadtz
Szent Lelket, igaz Páßtorom
Te vagy nékem nagy gyámolom.
Vram Iesus én őrőmem,
Te vagy Birám, s' drága kéntsem,
Mindenben iő reménségem,
Ez élet után űdvessęgem.
Ezokáért mîg itt élek
Minden próbát bár visellyek,
Czak Iózan légyen életem,
őrdőgtől magam nem fęltem,
Adgy bódogúl hogy kezdhessem,
S' futásomat vigezhessem,
Testemet hogy meg győzhessem,
Bűntőlis menekedhessem.
őrők életet, s' bódogságot,
Adgy menybeli társaságot,
Hól téged én ditsirhetvén,
őrőcké mondhassam, Amen.

Ezeket, és ezekhez hasonló Imádságokat, minden ember meg tanóllya, és zockal ßűntelenűl magát az Istennek ijánlya, és az bódog kű múlásért ő ßen elsęgének esedezzék.

Ide valók ezek az Sóltárokis:

6 Sóltár, Vram az te buſúláſodban ne fedgy meg engemet.

23 Sóltár, Az Vr az én Páſztorom.

25 Sóltár, Te hozzád emelem fel az.

32 Sóltár, Bódog az kinek az ő hamiſſága meg botſáttatott.

42 Sóltár, Miképpen kévânkoz ik az Szarvas az folyó vizekre.

51 Sóltár, Kőnyőrűlly én taitam én Iſtenem, az te irgalmaſſágod ſzerént.

III. Kérdés.

Némely betegek énekléſtis ŏrŏmeſt halgatnak, minémű énekeckel kelleſſęk azért magokat vigaſztalni?

Próbált dolog az, hogy az ſzép éneklés állal, mely Iſteni indúlatból vagyon, az ſzűvből ſok ſzomoruſágok és kőſerűſęgek kű űzettetnek, és győnyőrűſęges ſzép vigaztaláſok az embernek el-

méié-

méiêben ſzármaznak, tulaidonitván magoknak amaz mennyei és Angyali ékes énekléſt, mellyel mij az Iſtent az ő-rők életben dítſirni fogiuk: Mind az ál-tal az beteg ember ezeckel az énekeckel vigaztalhattia magát: Az mint rend-ſzerént kővetkeznek:

1 Mij hűſzűnk az egy Iſtenben, Meny
2 Mij Atiánk ki vagy Mennyekben.
3 Az ki akar űdvőzűlni, életét kel.
4 Az mij életűnknek kőzepette.
5 Ieſus Chriſtus Iſtennek ſzent fia.
6 Az őrők élet mi légyen.
7 Ier mij kériűnk ſzent Lelket.
8 Vr Iſten irgalmazz nékem, az te.
9 Ier temeſſűk el az teſtet.
10 Hadgyátok el hűv Kereztiének.
11 Emlekezzél élő ember, néked ſzól
12 Halandó emberek kik moſt ielen.
13 Mag ſzabadúltam már én az.
14 Ember emlekezzél utólſo napod.

15

EMlekezzél meg ember Iſtenedről
Es holtod után te veſzedelmedről

ŏrŏcké való te v̊dvŏſſégedrŏl,
Mert ſzámot véſznek az te életedrŏl.
Ninczen embernek drágáb az Iſtennél
Chrlſtus véréuel meg váltot lelkénél,
Es Iſten ſzerint való életinél,
v̊dŏ bé telvén ŏ v̊dvŏſſégénél.
Iſten és az Egh nekŭnk meg mutattia,
Hogy ez világot czak v̊deig adta.
Szent fiát: értŭnk nagy halálra adta,
kibē ſzerelmét hozzánk meg mutatta
Az halál nekŭnk Iſtennek kŏvete,
kinek mint léſzen az ŏ ŏltŏzete,
ezt meg mutattia mindennek elŏtte,
nem futhatunk el Iſtennek elŏtte,
Kigyó és béka maid tŏltŏzik velŭnk,
az halál az bŭn fel támad ellenŭnk,
nem léſzen ackor gazdagſág mij velŭnk,
mind az meny és fŏld léſzen mij ellenŭnk.
Tekinczd meg ember az te koporſódat
naponként való halandó vóltodat,
az Iſten ellen nagy bŭnŏs vóltodat,
te bŭneidrŏl nagy ſzámadáſodat.

Oh

Oh Iſten ellen való nagy bolondſág,
hogy nekünk nem kel az örök bódogſág,
az magas menyből vár nagy irgalmaſſág,
ki által nekünk adatik igaſſág.
Teſtünk ezentől földê porrá léſſen,
iutalmunk nekünk czak Iſtentől léſſē
ſenki nem tudgya ő dolga mint léſſē
nagy változáſunk nekünk ackor léſſē
Czontunk ezentől féllyel hanyattatik,
Por lévén teſtünk féltől fuiattatik,
egyről és egyre mind el maradoznak
az férgek miat mind meg emésztetnek.
Illik azertan nekünk meg iſmernünk,
és az Iſtenről bizonſágot vennünk,
hogy itt ez földön iámborúl kel élnünk
hanem akarunk örökké el veſznünk.
Mert iób vólt vólna ember nem ſületned,
hogy nem mint Iſtent ſoha nem tiſztelned,

És ió voltáról meg nem emlékezned,
ő Szent igéiét néked meg utálnod,
Nem ió embernek Istent kéſérgetni,
Iövendő dolgot bizonnyal beſélni,
hogy még meg térhet nem ió azt gõ-
Mert iay ki tſuda az ő itéleti. (dolni,
Minden Keresztién azon kőny orőgiőn,
Hogy az Vr Isten ő mellette légyen,
Az ő iutalma tſak az Isten légyen,
Hoģ mikor meg hal ſegétőie legyen.
Ditſiret légyen az Atia Istennek,
ő Szent fiának értűnk Szenvedőnek,
Egyemben vigaztaló Szent Léleknek,
Bennűnk tellyes Szent Háromſág la-
kozzék, Amen.

Ezeckel, és egyéb rendbeli ſép énekec-kel ió módgyával élhet az beteg ember, az mint az ő Istenéhez való buzgoſága és kévánſága tartia.

IV. Kérdés.

Ielents meg továbba, né-

mi-

minémű foházkodáso-
katis, mellyeckel élhet
az beteg ember, midőn
az nagy kénnak és erőt-
lenſęgnek miatta nem
ſzólhat, főképpen oly ſzó-
kat, az mellyeckel ma-
gát és az ő lelkét Iſten-
nek ajánlhatna?

I.

Moſtanában botſátod Vram az te Szolgádat békeſęggel, az te beſzéded ſzerént: Mert látták az én ſzemeim az te Idvőzétődet. Luc. 2.

II.

Atíám az te kezedbe ayánlom az én lelkemet. Mat. 27

III.

Az te kezedbe ayánlom az én Pſal. 31

Psa. 31. lelkemet, mert meg váltottál engemet igasságnak Istene.

IV.

Act. 7. Vram Iesusom vőd hozzád az én lelkemet.

V.

Vram Iesus Christusom élő Istennek szent fia, óltalmazz meg engemet az veszedelemtől.

VI.

Luc. 24. Vram maradgy mi velünk, mert el hanyatlot az Nap.

VII.

Oh Kegyelmes Iesusom maradgy mi velünk, mert az Nap immár meg sötétült: Az te Igéd pedig örökké való fényesség, ne hádgy azért, hogy valaha el aludgyék mi köztünk.

IIX.

phil. 1. Kivánok meg halni, és az Christussal eggyütt lenni.

IX.

Te vagy Christus üdvösségem,

Lé-

Légyen te hajlékod szüvem,
Ott mindenkoron lakozzál,
Néked szüvem vigan szolgál.

X.

Nem jól éltem, bűnt ismerek,
S' azt bánom, kegelmet kérek
Hűsem Christust hogy az bűntől
Meg szabadit az ördögtől.

XI.

Szabadits minden gonosztól,
Meg oriz veszedelemtől,
Mindnyáian örök haláltól,
Mi halálunknak ydején,
Vigasztaly minket kegyesen.
Bódogok közibe számlály,
Te hozzád minket bé fogady.
Hald meg Atyánk kéresünket,
Vőd hozzád könyörgésünket,
Az hűtben erősits minket,
Távoztas tőlünk kétséget.
Fogadásodban bizhassunk,
Nagy vigan énekelhessünk,

hs Amen

Amen tenêked mondhaſſunk.

XII.

Az te édes ſzent neved, oh Ieſuſom,
Halálomban légyen meg uńjuláſom.

XIII.

Vram Ieſus légy vigaſztalôm nékem,
Midôn bennem ſomorún vagyon lelkem,
Mert te az földből teremptettél engem.

XIV.

Vram Chriſtus Ieſus kegyes örömem,
Téged várlak, légy nékem ſegétſégem,
Iöń mikor akarod édes vendégem.

XV.

Iöń Chriſtus, iöń hozzám nagy ſietſéggel,
Adgy bódog kű múláſt nékem ió véggel.
Rontsd meg az bűnt, halált, ellenſzgemet,

Vőd hozzád innen őrömmel lelkemet.
Az hól őrülhessek dűtsősségedben,
S-Diczérielek téged dűtsőült testben.
Add hogy nyerhessem ezt az én lelkemnek.
Amentis mondhassak szent sellségednek

XVI.

Lelkem tőredelmességgel
Keresi Christust kegyességgel,
Mellyet ő szent érdemével
Meg váltot drága vérével.
Néki bűntől szabadságot
Szörzőt igaz vigasságot.
Hűdgy, bizzál, ne légy kétsséges,
Christus néked békességes.
Dirserd az ő bódogságát,
Midőn nyerz Isten Országát, Ám

XVII.

Az őrők Istennek kegyelmességе,
Es eggyetlen egy fiának szentsége.
Az szent Lélek Isten meg szentelése,

Ez Iſtennél őrőkſégemnek réſze. Am̃.

XIIX.

Vram iőy és ne kéſſęl én Chriſtuſom,
S. Adgyad hogy bódog légyen kűmúláſom.
Aijánlom magamat ſzent kezeidben,
Lelkem és teſtem nyugodgyék mennyegben, Amen.

V. Kérdés.

Mit kel Halotnál az embereknek tſelekedniek, midőn az lélek tuſakodik az halállal, és kivánkozik az Iſtenhez?

Sirni, iaygatni, és ſzokogni, noha nem gonoz dolog vólna, mert az terméſzettől vagyon: de Pogány módra való ſiráſtól, és iaygatáſtól, avagy egyébfęle módnélkűlvaló rend tartáſtól, igen kell magunkat óltalmaznunk: Mivel hogy mij Kereztiének telyes hűtel

tel és bizodalommal el hűttűk azt, hogy az mij halottaink meg nem halnak, hanem tſak el aluſznak, el ſem veſznek, henem minden kőſerűſegtől meg menekednek, és egyſzer haza menvén, ſoha erről az nyomorúlt világról meg ſem emlekeznek. Ezokáért, annival inkáb, az mij Iſtenűnknek, ez illyen bódog kű múláſęrt, hálákat kell adnunk: Ez mellet, igen ſzűkſęges kereſztiéni módra élnűnk, hogy midőn az utólſo óránk el érkezik, nagy bódogúl kű meheſſűnk ez világból, à mint az ſzent Iráſis int bennűnket, hoǵ az Hűveknek es minden Szenteknek életőket és kű múláſokatis kővetnénk: Avagy inkáb térdre le eſvén, igy kel imádkoznűk:

Imádſág.

Hálákat adunk te néked V-

ram

ram Chriſtus Ieſuſunk, ki vagy ő-
rők életnek feiedelme, hogy ezt az
embert igaz hűtben és tökélletes
pœnitentia tartásban, álhatatoſ-
ſan meg tartani, és ő néki bódog
kű múlaſt adni, méltóztattál: Oh
mely nagy őrőmmel vitették
moſtan az ő lelke Iſtennek Orſá-
gában, az mint meg vólt mond-
va az ſzegény Lázárnak lelke fe-
lőlis, mikoron meg hólt vala az
Luc. 16 Gazdagnak aitaia előt: Az ő lelke
ugy mond, vitették az Angya-
loktól Abrahám kebelében. Igy
el hűttem ênis bizonnyal, iólle-
het az ên halandó teſti és homá-
lyos ſzemeimmel nem láthatom
azt, hogy az Iſtennek ſok An-
gyali az ő lelke környűlis állattá-
nak, és immáran haza viſsik őtet,
az Iſtennek Paradicſomába: Im-
márā nyugſzik Chriſtuſnak mar-
kában és kebelében, el feletkez-
vén minden ez világhi kőſerű-

ſzge-

ségről: Immáran az Vr el tőrlőt minden kőnyhúllatásokat az ő szemeiről, és meg aiándékozta őtet őrők békeséggel, és őröcké való győnyőrűséges őrőmmel. Oh én lelkem, mely igen iól vagyon immáran dolgod, mely nagy őröm szállot az te seiedre, mely nagy őrvendetesség vőtt kőrnyűl tégedet: Szomoruság és félelem távol esett tőled: Az Christus Iesusnak terhét viselted ez világban, s'meg hóltál, és im mêghis élsz.

Oh kegyelmes Christus Iesusom, kőnyőrűlly mj raitunkis, kik ez siralmas vőlgyben vitézkedvén, sok bú bánatot szenvedűnk, ugy hogy ez életnek nyomorúságát békeségesséen szenvedhessűk, mind az utólso kű múlásunkig. Adgyad, hogy igaz hűttel naponként késsűlve várhassuk te szent felségedet, úgy hogy mi-

képpen ez az Személy bódog életnek végét nyerte magának: Igy minkis békével, és nagy örömmel az örök életben követhessük. Amen.

IX. RESZ,

Tanit, hová mennek ez élet után az Lelkek, és minemű állapattiok vagyon: Továbba, emlékezik az Testeknek fel támadásáról, és az öröcke való mennyei örömről, annak fölötte, az örök kárhozátról is.

I. Kérdés.

Holot az lelkek halhatatlanok legyenek, hová léßnek tahát, és mint vagyon dolgok, midön az testből kű mennek?

Erről az Szent Irás szép vigaz-

taló tanúbizonságokat teßen mij nekünk, ezekkel az igékkel, az mint következnek.

Ne féllyetek azoktól, kik az testet ölhetik meg, hanem féllyetek aztól inkáb, az ki mind az testet, s' mind az lelket el veßtheti. Mat. 10.

Térien meg az pòr az ő földébe, honnan vólt vétetve, az lélek penig térien az Istenhez, az ki adta vólt őtet. Eccl. 12

Kivánok meg hálni, és az Christussal eggyűt lenni. Phil. 1.

Amaz Latoris, midőn az lelkét kű akarná boczátani, monda: Vram emlekezzél meg rólam, mikor iutandaß az te Orßágodba. Es monda Iesus ő neki: Bizony mondom te néked, mà velem léßeß paraditsomban. Luc. 23

Az Igazaknak lelkők az Istennek kezében vadnak, és nem illeti azokat az győtrelem. Látat- Sap. 3.

nak az Bolondok ßemők elet meg halni, és az ő kű múlások nyomoruságnak alittatik, s' az mij tőlűnk el válások romlásnak, mind azon által békessęgben vadnak.

Sap. 4. Az igaz ember ha hertelen meg halandis, nyugodalomban léßen.

Luc. 16 Lőn penig hogy meg halna az kóldús Lázár, viteték az Angyaloktól az Abrahámnak kebelébe. Es utánna: Mostan penig ez vigaßtaltatik, te penig győtrettetel.

Ioh 14 Az én Attiámnak házában sok lakóhelyek vadnak: Mert ha kűlőmben vólna, meg mondottam vólna tűnéktek. El megyek hogy meg kéßétsem néktek az helyt: Es mikoron el menendek, és el kéßétendem néktek az helt, ismeg el iővők, és fel véßlek tűkteket én magamhoz, hogy az

hól

hól én vagyok, tûis ott legyetek.

Mert tudgyuk mîj hogy ha az mîj földi házunknak hayloka el bomol, épuléſünk léſen Iſtentől, nem kézzel tſinált házunk, hanem örőcké való menyben. 2 Cor. 5

Bizodalmunk nagy vagyon, s' inkáb kévánkozunk kű költözni ez teſtből, és az Vrhoz mennűnk lakni. 1 Ibidē

Meg láttok engem, mert én élek, és tűis élni fogtok. 1oh 14

Azokat keresſétek az mellyek oda fel valók, és nem azokat az mellyek itt az földőn vadnak. Col 3

A maz magaſſágos Ieruſalemet keresſétek, mely ſabados, és mindenikűnknek Anya. Gal. 4

Tanits meg engemrt az életnek ősvenyére, elégſeges örőm vagyon te előtted, és győnyőrűſégek vadnak az te iobbod felől mindenkor. Pſal 16

Tekintſd meg én lelkem, eze-

ket az tſudálatos ſép és gyönyörkődéſeckel tellyes vigaſztaló beſzédeket, mellyek az élő Iſtennek ſzáiából ſzármaztanak, kik azt bizonyittiák, hogy az embereknek lelkök ſzintén ollyan lelki állatok, mint az Angyalok, mert azokis halhatatlanok. Sőt midőn az igaz embereknek lelkök kű múlnak az teſtből, mindiáráſt az ſzent Angyaloktól vitettetnek az Abrahámnak kebelébe, és othon lakoznak az Iſtennél, az Chriſtus Ieſuſſal, élvén meg monhatatlan nagy örömökben, mennyei Paraditſomban, ott nyugoſznak nagy dűtſöſſęgben és ſęnyeſſęgben, az kegyelmes Iſtennek kezében, minden ſzomoruſág és fogyatkozó kőſerűſęg nélkűl. Mert midőn az lélek el válik az teſttől, ottan nagy ſzabadſágban vagyon, ugy annyira, hogy teſt nélkűl ſockal nagyob dolgokat

viſzen

vißen véghez, mint sem az előtt testben létében. Mivel hogy az test ez életben az léleknek felette igen nagy nehezteléſęre és ártalmára vagyon. Holot p̃eniglen itt ez nyomorúlt halandó testekben az Istent ditsirték, és ő ßent felsęgének ßólgáltak, ő ßent felsęgével magokat vigaztalták, ő vélle minden dolgokban magokat elevenitették és bátoritották: Sokkal inkáb testők nélkűl effęle Isteni dolgokat nagy hatalmassan és igen kőnnyen véghez vihetnek, annyival inkáb, minthogy immár vétek és mindenfęle gyarlóság nélkűl vadnak.

Imé én lelkem, minémű nagy vigaßtaláfod léßen tenéked ez élet után, s' ki vólna immár, az ki félne és rőttegne az haláltól?

De ez ellen ismeg az Hűtetleneknek lelkők mindiáráſt az pokolbeli őrdőgnek hatalmába es-

nek, és vitettetnek veßedelmes kinokra, á mint ez meg tetzik az
Luc:16 Gazdagnak példáiából, mellyek nagy fęlelemben, rőttegésben faydalomban, sirásban, és iaygatásban vadnak, az az, minden vigaßtalás és kegyelem nélkűl azon bűdőssęgben, sőtétsęgben vég nélkűl való győtrelemben fogoknak czikorgatásábã, mind az utólso itéletig léßnek, mely nyomorúságok az után mêg annál inkáb meg bővűl, és soha meg nem ßűnik.

Imádság

Vram Iesus Christusom, én őrőmőm, s'én vigasságom, mely igen kivánkozik az én lekem te hozzád menni: Miképpen az Szarvas kivánkozik az folyó vizekre, igy az én lelkem foházkodik te hozzád, és ekképpen

ßól: Vallyon s' hamar megyeké az én Vramhoz, hogy láthatnám az ő vigh ortzáiát, Mert kivánok el válni eztől ez világtól, és az Christus Iesussal eggyűt lenni. Vram Iesusom, őrőcké való bőltsesęg, te tudod az én űdőmet, s' az én életemnek hátára az te kezedben vagyon, végy kű engemet, valamidőn akarod: Az én ßűvem kiván nyugodalmat, amaz őrőkké való életet, hogy tudni illik, ez sőtétsęgből vlágosságra, az ßomoruságból őrőmre, az sok kőserűsęgből s' faydalomból dűtsősęgre, az fogyatkozásokból véghetetlen minden ióks nak birására menne. Vram Iesus Christusom, te tudtz minden dolgokat, s' aztis tudod, hogy tégedet az én lelkem nagy buzgósággal ßeret, és felette igen kéván nézni az te ßemélyedre. Nézd meg Idvőzétő Christu-

som,

ſom, miképpen folydogalnak kegyeſſęgnek kőnyhúllatáſi az én ſemeimből: Szemleld meg, mely igen ſirnak az én ſemeim, az ő rőmért, és az én ſővem igen meg lánkat, az te dűtſőſſęgedért: Továbba, foházkodván ſomiu hozza, kévánnya, és éyel nappal azon eſedezik, hogy te veled eggyűt leheſſen az te dűtſőſſęgedben. En Vram, s' én Iſtenem, mely nagy győnyőrűſęgem lęſſen énnékem veled, látván az te dűtſőſęgedet, az én lelkem az ő rőmnek miatta fel kiált, és ezt fogya mondani: Iò itt laknom, Iò itt laknom. Az okáért én Vram Ieſus Chriſtuſom, emlekezzel meg én rólam az te ſent Orſágodban, és mondgyad az én lelkemnek: Mâ velem lęſſez az paraditſomban, Amen.

II Kérdés.

Vallyon s' az lelkek akképpen esedezneké az testeken, mellyeket iól tudgyák, hogy porrâ és hamúvâ léßnek, s' az utólso Itéletnek napia nẽ tetziké meßße ö nekiek?

Igazat kel mondanom, hogy ez féle gondolatok nemellyeket gyakorlatossággal meg késértnek: De ez ellen tudni kel minden embereknek, mivel hogy az mij lelkünk az testtöl való el válása után, Christussal eggyüt vagyon az örök dütsösęgben, tahát annak az léleknek sockal nagob értelme és bölt sesęge vagyon, az Isteni ismeretben: Es azért tökélletessen kel mij nékünk azt tudnunk, hogy az ö testeken semmi

gonoz dolog nem történik, hanem tsak az, hogy tsendezségben és békeségben az földben nyugosznak, és testöknek minden porotskáiok és tsontotskáiok Isten hatalmában vagyon: Vgy annyira, hogy azokból semmi el nem vész, hanem az testeknek közönséges fel támadásakor minden tsontiok ismeg elő idön.

Másodszor, az meg hólt testeknek lelkök, oly dűlősségben és ő rómben vadnak, az holot sohól semmi nyughatatlanságnak, semmi szomorusságnak és bánkodásnak helye ninczen. Mert noha az ő testökről neha neha gondolkodnak, és az utólso Itéletnek napiát igen ohaitiák, á mint az Mennyei látásról irt Könyvben olvassunk: Mind azon által ez illyen gondolkodások és kivánságok soha őket meg nem szomorittiák, hanem inkáb nagyob örömökre

Cap. 6

va-

vagyon ő nékiek, mely örömökben tsak az Istennek nevének tiszteségére és akarattiára, mindenestől fogvást, önnön magokat hadgyák.

Lám ecképpen tselekesznek ez nyomorúlt világban az Hűvekis, míg ez életben vitézkednek, a vagy szarándokságot úznek és követnek, nagy ohaitással kévánnyák s' váriákis, az Chriistus Iesusnak hamar való el iövetelit: Az kik penig ez kévánságban nem találtatnak, azok bizonyára meg váltó szabaditóiokat nem szeretik. Ennek okáért Christusnál lévén lelkök, mint nem kévánnák magoknak, hogy immáran ez világhi bűn és álnokság tellyességgel szűnnék meg, és az örvendetes órőcké való vigasságnak kévánsága már elő iönne? De hogy azoknak az lelkeknek az ő kévánságok valami somo-

ruſágot, avagy faidalmas foház-
kodáſt magoknak hozna, az ſem-
miképpen nem lehet, mert azok
Iſtennél lévén, ez világtól bútſút
vőttenek. Es oly helyben vad-
nak, àhól ſem ůdőnek, ſem napok-
nak, avagy eſtendőknek ſáma és
kůlőmbſęge nintſen. Az hól pe-
nig ſemmi ůdő nintſen, ott ſem-
mi nehézſégnek, és ſomoruſágos
bánatnak helye nintſen. Az mint
Pſa. 90 erről az ſent Iràs bizonyit: Ezer
eſtendő az te ſemed előt, mint
az tegnapi nap, mely hamar el
múlik. Iſmeg: Ez dolog felől
2. Pet 3 ne legyetek tudatlanok Szerel-
meſim, hogy egy nap az Vrnál
ollyan mint Ezer eſtendő, és ezer
eſtendő mint egy nap.

Ezokáért én lelkem, effęle gon
dolkodáſtól meg óńjad magadat,
és alázd meg magadat, az hatal-
mas Iſtennek keze alá, az ki te
teremptőd, te vigaſtalód, te

nyu-

hyugodalmod s' óltalmod, és tel-
yes te elegſęged, mind ez ielen
való, mind peniglen az más vi-
lágban, és annak utánna mind
őrőckőn őrőcké.

Imádſág.

Vram Ieſus, édes meg váltóm,
te tudod bizonnyal, hogy én az
te meg ielenéſedet ſűvem ſerént
ohaitom, és kérlek tellyes erőm-
ből, hogy az te dűtſőſſęges el iő-
veteledtől ältala tőrlenéd el,
minden ez világhi hamis álnok-
ſagokat, az őrdőgőn, az poklon,
és minden mi ellenſegűnkőn i-
gaz iteletet tévén, az őrőkké va-
lónak kezdéſet kezdenéd el, á hól
mindenekben minden léſeſ:
Bizonyára én Vram Ieſuſom,
minden teremtet állatok foházkodnak és kévánnyák, az mint Rō 8.
ſent Pál bizonyittia, hogy ez ál-

nok világnak romlandóságától meg ßabadúllyanak: Tahát mij nékünk Isten fiainak nem kelleneié foházkodnunk, az mij ßabadúlásunkért? Ha peniglen az te akaratod Vram Iesus Christusom ez, és az te véghetetlen tanátsodból ezt igy rendelted, hogy az te őrvendetes iőveteledet igy várnám, légyen meg az te akaratod, én v̊dvőzétő és ßabadétó Christusom: Oh mely nagy őrőmmel hallom az te Trombitádnak hangosságát, és te elődbe nagy vigasággal megyek az felhőkbe. Ha penig ez az te kévánságod, hogy előb el alugyam, és lelkemet az győnyőrűséges Paraditsomba vigyed, ihón vagyok, s' őrőmmel te hozzád megyek, mert ottis ßűntelenűl nagy vigassággal, az te ßent nevedet dűtsőituén, ezt kezdem nagy ohaitással mondani: *Veni Domine Iesu.* Iőy el

hamar Iesus Christusom, iöy el, és ne késsél, Iöy el Vram meg itélni eleveneket és hóltakat, Amen.

III. Kérdés.

Hüßedé te azt, hogy az mij testünk ismeg feltámad, és lelkünckel egy üt éll mind örökké?

Igenis hüßem, és vallomis, az mij Hütünknek ágazattiában, ekképpen monduán: Hüßem, az testnek feltámadását, és az örök életet. Mert az mij Vrunk Iesus Christus, az utólso napon, midön el iö az itéletre, tahát akkor eleibe iönnek minden nemzetségek, eleuenek és hóltak, iók és gonoßak, akkor az föld és az Tenger kü adgyák az ö halottiokat: takkoron ismeg egy szempillan- Mat. 23

Apo.20 tásban, az lelkek bé mennek az hólt testekbe, és Isten elől eleven-ségben meg mutattiák magokat. Mj peniglen, kik elevenen meg maradunk, egyßér s'mind el ra-
Thes. 4 gadtatunk azokkal az felhőkben Christus eleiben: Ackoron kétfelé
Mat. 25 válaztia az Vr őket, miképpen az Páztor el válaztia az Iuhokat az Kosoktól. Es helyhezteti az Iuhokat iób kezе felől, és az Kosoka bal kezе felől állattia. Annak u tánna sententiát mond azoknak, kik iob kezе felől léßnek: Iővetek el én Atiámnak áldottai biriátok az Orßágot, az mely meg kéßételet tűnéktek, ez világnak fundamentomának fel vetéße elől. De azoknak, kik bál kezе felől állanak, nagy haraggal és kemény ßoval ezt mondgya: Menyetek el tű átkoztak én tőlem, az őrőcké valo tűzre, mely meg kéßételet az őrdőgőknek

és az

és az ő Angyalinak, Es el mennek ezek az örőcké való kínra, de az Igazak az örők életre.

Akarsé én lelkem, erről több szent Irásbeli bizonságokat tudni? Értsed meg, és hallyad ezeket az beszédeket: Meg elevenednek az te halottaid: ezokáért serkennyetek fel, és énekellyetek, kik fekűsztők az porban. Esa. 26

Az halottaknak feltámadása felől penig avagy nem olvastadé mit modot az Isten illyenképpen: En vagyok Abrahámnak, Isaacnak, és Jácóbnak Istene. Az Isten penig nem hóltaknak, hanem élőknek Istene. Sokan azok közzűl, kik aluznak, az földnek porából fel kelnek, nemellyek az örők életre, s' nemellyek az gyalázatra, és örőkké való szidalomra. Ismeg: Tudom bizonnyal, hogy az én meg Váltóm él, és hogy az utólso napon fel támadok Exo 3. Mat. 22 Dan. 12

Iob. 19 dok az földből, és mínek utánna fel ebredek, ebben az testben meg látom az Istent, kit ennen magam látok meg, nem más, és az én szemeim láttiák meg. Is-
Ioh. 5 meg: Bizony bizony mondom tűnéktek, hogy el jő az üdő, és most vagyon, mikor az halottak hallyák az Isten fiának szavát, és az kik hallandgyák élnek. Ez az
Ioh 6. én Atiámnak akarattia, az ki engemet el boczátot, hogy minden valaki láttia az fiút, és hűszen ő benne, őrők élete légyen, és én fel támasztom őtet az utólso napon.

Ioh. 11 En vagyok az fel támadás, és az élet, az ki hűszen én bennem, ha meg halis éll, és valaki éll és hűszen én bennem, soha meg nem hal.

Tekéntsd meg azért az példákatis én lelkem, és gondold meg, mely könnyű az hatalmas Isten-

nel

nek az halottakat fél támaſztani
à mint ez meg tetzik az Naim-
nevő városban, à hól az özvegy Luc. 7.
Aſſonniállatnak eggyetlen egy
fiát czak egy ſavával halottaiból
fel támaſta, modván: Ifiu, te-
néked mondom, kely fel, és mind
iáráſt fel kele az, az ki meg hólt
vólt, és ſólni kezde. Igy támaſz-
tá fel egy ſavával Capernaum-
ban amaz Iayrus nevű feiede- Mat. 5.
lemnek leányátis, mondván: Le-
ánzó te néked mondom, kely fel.
Haſonlóképpen tſelekedet ő ſent
felſége Béthániában, az ſegény
Lázárralis, az ki immár negyed
napig halot vólt: Lázár, (ugy-
mond) iöy kű, és mindiáráſt fel
támadot az koporſóból.

Bizonyára én lelkem, ez az
emberi okoſſágnak lehetetlennek Luc. 2.
tetzik, de az mĳ Iſtenünknél
ſemmi nintſen lehetetlen. Szín-
tén miképpen az édes Anya iól

tud-

tudgya, mely Kamorában, avag mely bőltsőben fektette le az ő gyermekét, à hova el iővén reggel vißont tsendeßen fel kőlti: Igy az Isten ióltudgya az mij testűnket, kik ő ßent felsęgének Templomij és lakó helyeij vóltanak, hogy hól nyugoßnak és alußnak, az honnan ő ßent felsęgének, sockal kőnnyeb az mij meg hólt testűnket, mellyek meg rothadtanak, és porrâ lőttenek, meg elevenitení, és halottaiból fel támaßtani, hogy sem mint némely Anyának az ő gyermékét âluvásából fel serkenteni.

Erre minékűnk ő maga az mij
1 Cor 15 Vrunk Iesus Christus, ki az Anyaßentegyháznak feie, nem tsak példánk, de az mij fel, támadásunknak első sengéie és kezdése. Mert ő meg hólt az mij bűneinkért, és harmad nap múlván, ismeg nagy dűtsőssęgessen fel tá-

madot,

madot, az mij meg igazúlásunk-
ért, kiált azért mindnyáiunknak Rom 4
mondván: En élek, ugymond, és Iob. 14
tűis éltek.

Ezokáért Vram Iesus Christu-
som, ha te élß, mijs általan fogva
élűnk. Mert te vagy feiűnk, mij
tenéked tagiaid vagyunk. Es ha
te halottaiból fel támadtál, két-
ség nélkűl mijs fél támadunk.
Ha te élß, feiűnk lévén, miképpen
mijs te tagiaid nem élnénk?
Vigaßtalom azért magamat az
te őrvendetes el iővetelеddel V-
ram, foházkodván naponként
tißta ßűből illyenképpen: 2. Pes. 3

Vtólso nap reánk burúl,
Meny, főld tűztől mind meg égnek,
Kiről ßól ßent Péter s' az Vr,
Ezek bizony mind ugy léßnek.
Erről Ißú és minden agg,
Meg ijed ez ßéles világ,
Midőn láttia nagy erővel.
Christust iőnni dűtsőßęggel.

Nagy

Nagy ſudák ackor lattatnak,
Mikor halottak támadnak,
Koporſóból mind fel álnak,
Itéletre hogy el hágnak.
Senki magát ott nem rőiti,
Szép ſovával meg ſem menti,
De bűnéről érdemt véſſen,
Hűdgyed ember hogy ugy léſſen.
Minden dolog ott nyilván leſz,
Titok világoſſágba leſz,
Mert Chriſtus minden ſűv titkát
Tudgya ember álnokſágát,
Sokſor erről gondolkodom,
Eyel nappal ſápolódom,
Nagy betegſegben el bágyadom,
Mint s' hogy léſſen az én dolgom.
Vram Ieſus te vagy bírám,
Idvőzétőm és ſőſőllőm,
Légy gyámolom moſt énnékem,
Kárhozatra ne hadgy mennem.
Emlekezzél, Menyből iőttél,
Nem magadért, hanem értem,
Az te ſebed és halálod
Kárhozattól nékem váltód

Kér=

Kérlek azért én Istenem,
Légyen bennem tiszta szűvem,
Bűnt s' őrdőgőt utálhassam,
Előb hogy sem halált lássam.
Lám Magdolnát meg halgattad,
Az Latrotis vigaztaltad,
Tőröld el én bűnőmetis,
S' óltalmazz kárhozattólis.
Oh Christus én vigaságom,
Téged várlak fęnyes napom,
Iőy valamidőn akarod,
Kész vagyok, s' add bódogságod, Am̃.

IV. Kérdés.

Igazé, hogy az ŏrŏk élet, minden emberek gondolattiának fŏlŏtte ŏrvendetes lészen?

Igeñis igaz én lelkem, hogy minden emberek gondolattiának főlőtte lészen. Sőt mind azoknakis főlőtte lészen, valamit

az

az emberek megtapasztalhatnak, és eszökkel avagy elmeiökkel bé
1 Co. 2 foglalhatnak. Mert ekképpen ſól az Szent Irás: Hogy ſöm nem látta, fül nem hallotta, ſem az em-
Esa 64 bernek gondolattiába nem ſállot, mely drága iókat készétet az Vr Isten az ötet szeretöknek.

Örök mindenható Vr Isten, mely nagy öröm, mely nagy győnyörüſég, mely nagy bódogſág, és mely nagy örvendetes lakás léſen ott: Ki vólna az emberek közzül, a ki erről ſüntelenül nem gondolkodnék? Kitſoda nem beſzéllene erről örömeſt? Ki nem akarná ollyan helyben lakozni, és ollyan örvendetesſégeket birni? Erről peniglen kiczoda tanithat minket, mit kelleſſék értenünk, avagy hallanunk, kivel az mi ſüvünk vigaſztaltatnék, és ez után gondolkodnék?

En lelkem, iollehet Esaias nag

Pro-

Prophéta vólt, az ſzerént ſzent Pál Apoſtalis, à mint meg vagyon irva, kik ez dolgon inkáb meg némúltanak, hogy ſem mint tudtanak vólna róla beſzélleni, mind az által ſok ſzép mõdáſok vadnak az ſzent Irásban, mellyekben az ſzent Lélek Iſten réſz ſzerént az ő-rők életről nehól emlekezetet teſzen, mellyekre mijnekűnk iól kel figyelmeznűnk, ugy mint:

Szerelmeſim, moſtan Iſten fiaij vagyunk, de mêg nem ielent meg, mitſodák léſzűnk, tudgyuk penig, hogy mikor ő meg ielenendik, haſonlatoſſak leſzűnk ő hozzáia, mert meg láttiuk őtet az mint vagyon. Ioh 3.

En meg látom az Iſtent az én teſtemben. Iob. 19

Akkoron az Igazak tűndőkleni fognak mint az Nap, az én Atiámnak orſzágában. Matt. 13

Az Bőltſek fęnlenek mint Eg- Dan 12

Dan. 12 nek fenyessege, és az kik iokakat az igasságra vißnek, miként az Cz illagok örökön örökké.

2 Cor. 1 Isten léßen minden mindene kben.

1 Tes. 4 Mij az Vrral léßünk mind örökké.

Phil. 1. Az Vr meg változtattia az mij alázatos testünket, és hasonlatossá téßi az ő dütsőült testéhez.

Mikoron fel támadnak az emberek, sem felesęget nem veßnek,

Mar. 22. sem házasságra nem adattatnak, hanem ollyanok léßnek mint az Istennek Angyali menyben.

Apo. 12 Es én Iános látám az ßent Várost, az vij Ierusalemet, mely az Istentől ßálla alá Menyből, és el kéßéttetett mint egy fel ékesętetet Menyaßßony az Vőlegénnek.

Es hallék nag ßózatot menyből mely azt mondgya vala: Imé az Istennek hailéka az emberecke vagyon, és ő vélek lakozik, és ők

ő né-

ő népeij leßnek, és az Isten az ő Iste-
nők vélek léßen. Es az Isten el tőrő
minden kőnyhúllatást az őßemek-
ről, és az halál tőbbé nem léßē, sem
az kőserűsęggel való sirás, kiáltás,
sem egyéb fáidalom semmi nem
léßen tőbbé, mert az elsők el múl-
tanak. Es monda az, az ki az ßék-
ben űll vala: Imé mindeneket
meg újjétok.

Es Templomot nem láték ab- Ibid. 22
ban, mert az mindenható Vr I-
sten annak Temploma, és az Bá-
rány: Es az Város nem ßűkől-
kődik az Nap nélkűl, vagy az
Hold nélkűl, hogy abban fęnle-
nének. Mert az Vrnak dűtsőssę-
ge meg fęnyesętette azt, és annak
ßővétnekie az Bárány: Es az
nemzetsęgek iárnak annak vilá-
gánál, és az földnek Királyi az ő
dűtsőssęgeket és tißtessęgeket ab-
ban kezdik vinni. Es annak ka-
pui nappal bé nem zárlatnak,

mert ott éyrzaka nintſen.

Apo.22 Az Iſtennek és az Báránynak ſéki léſſen abban, és az ő ſolgaĩ ſolgálnak ő néki. Es láttiák az ő orrzáiát, és azo neve homlokokon léſſen. Es ott éyrzaka nem léſſen, nemis ſükölködnek világoſſág nélkül, ſem az Napnak világoſitáſa nélkül. Mert az Vr Iſten világoſittia meg őket, és orſágolunk mind örőckőn örőcké.

Ezek igen rővid ígék én lelkem, de rakvák meg mondhatatlan vigaztalaſokkal. Mert az Irás, ha ſintén nagy és hoſſú prędicatiót tenneis nekünk erről, de mégis az mĩ nyomorúlt ſüvünk igen erőtlen, s'tudatlan, és az mĩ elménk igen tompa lévén, nem veheti eſébe azokat az mennyei dolgokat. Azért mĩnekünk az ſent Lélek Iſten, illyen rővid beſédben, ſak kitſin ablakotskát nyt, á hová igen kitſinnyé kell

tekén-

tekéntenünk, hogy látnánk és tudnánk mit hűßünk, mit reménlünk, és mivel vigaßtalhattiuk magunkat. De midőn oda iutunk, és ezt az őrvendetes őrömet meg nyeriük, ott oßtán eggyik az máſiknak azt mondgya, mint régenten mondot vala amaz magtalan Erſębeth aßßony, az bódog ßűz Mariának: Oh bódog vagy te, hogy hűttél. Luc. 1.

Oh bódog őrők élet, oh végheteten őröm és gyönyörüſęg, oh őrők Ieruſalem, Iſtennek paraditſomia, drága legyeſe az én Chriſtus Ieſuſomnak, tellyes ßűből ßeretlęk tégedet, és az én lelkem kívánnya az te ßépſęgedet. Oh mely ßép, mely ékes, és mely píros vagy? Mindeneſtől kívánatos, ninczenis ſemmi macula benned. Midőn te felőled emlękezem oh Ieruſalem, ki oda fel való vagy, akkoron az én ßüvem

czak meg nem hasad, ugyan repedez érőtted, s' te utánnadis Vram Iesus Christusom, ki vagy annak feie és világossága, örökké való Vra, és Pásztora.

Oh szent élet, bódog élet, mellyet sőrsőt az Isten azoknak, kik szeretik őtet. Oh életnek élete czendességnek és békeségnek élete, az melyben sem halál, sem szomoruság, bűn, faydalom, fellelem elégtelenség, sem változás, és semminemű fogyatkozás nem lészen. Tellyes minden ékességgel és szépséggel való élet, a hól ellenség, sem bűnre való vágyokodás nintsen, az hól tökéletes kegyelem vagyon, és semminemű tőttegés nintsen, a hól örökké való nap vagyon, és egy lélek, s' egy értelem mindenekben. Ahól az Istent szinről szinre látiuk, és minden szűv az örök életnek ióvaival bőségessen bé tőltetik

Kiván

Kévánſágom nagy vagyon, hoǵ az te dűtſőſſęgedre nézheſſek, és az én ſemem igen ohaŋtia, az te őrőmődet. Mennyivel inkáb te rólad gondolkodom, annál nagyob erőtlenſęgben vagyok, az győnyőrűſęges kegyelemért, meł te nálad vagyon.

Oh én lelkem, mely bódog léſſeſ, midőn ez főldi teſtből kű ſabadúlz, és ſabadon minden akadék nélkűl Iſten Orſágaba mégy, mely bódogúl fogadtatol oda, és mely nagy győnyőrűſęgben bátorſágoſſan meg maradtz, nemis kel ſemmi ellenſęgtől, ſem az haláltól ott fęlned. Sőt inkáb mindenkoron eǵgyűt léſſeſ az te Vraddal Idvőzétő Chriſtus Ieſuſoddal, ki mind úntalan te melletted léſſen, és ő reáia teis ſűntelenűl néſſ, az ki legſeb minden embereknek főlőtte. Nem hallodé én lelkem, mely ke- 1 The. 4

Cant.2 gyes ſóval hiu tégedet hozzá-
ia, mondván: Kely fel én le-
gyesem, én ſépem, és iöſte, mert
imé az Tél el múlt, az eſſőis meg
ſűnt és el ment: Kely fel én ſép
Szeretőm, és iöſſ hozzám én Ga-
lambom, mert kivánom az te
ſépſégedet látni, iővel és vigadgy
az én orczám előt, és az én An-
gyalim előt. Mert az ő tárſaſá-
gokat meg igértem tenéked. Iöſſ
kű az ſok fogyatkozásból, és
meny bé az te Vradnak őrő-
mébe.

Can.3 Orűly én lelkem, és vigadgy,
mely ékes feiedelemnek leánya
vagy, mert az Király meg kiván-
ta az te ſépſégedet. Kiván tége-
det én lelkem, és ſőmiuhozz
mind őrőcké. Mikoron nézen-
dek oh győnyőrűſéges élet, az
Apo.12 te dűcſőſſégedre, az te üdvőſſé-
gedre, az te világoſſágodra, az
te kapuidra, és kő falaidra, utza-

falaidra, utzáidra, és kűlömb kűlömb fele lakó helyeidre, az te pólgáridra, és erős Királyidra, az én kegyelmes Idvőzétő Christus Iesusomra: Mert az te kőfalaid drága kőből valók, kapuid tiszta gyöngyből valók, utzáid fényes aranyból valók, az holot bűnés nélkűl drága és halhatatlan Alleluiával való Eneklés hallattatik. Ott semmi nyomoruság nintsen, mellyeket mi itt szenvedűnk ez nyomorúlt életben. Te benned nintsen sötétség, sem éytzak, sem kűlömbőztető vdők.

Te benned nem iárnak lámpásockal, ott nem világoskodik az Hóld, sem az Czillagok nem fénlenek, hanem Isten Istenitől, világosság világosságból, és az Igasságnak napia fényesét tégedet mind őrőckê. Szent és macula nélkűl való Istennek Báránnya az te világosságod, az te Mal. 4.

kes Királyod fęnyes ortzáia, az melyre te ſűntelenűl nézz, napod te néked, te világoſſágod, s' te örvendetes dűtſőſſęged: Sőt inkáb minden Királyoknak Királlya önnön maga vagyon te veled, és az ő Szolgai egyemben ő véle.

Ott vadnak á ſent Angyaloknak ſok ſereghi, kik az Iſtent dítſirik: Ott vagyon az mennyei pólgárſágnak tárſaſága: Ott vagyon győnyőrűſęges örőcké való bódogſágok azoknak, kik ez nyomorúlt ſarándokſágból őrőmre mentenek. Ott vadnak az igaz Bárányok, kik ez világnak ellene mondottak, azok mondom mindnyáian nagy őrőmmel őrűlnek az ő hazáiokban: Az ő fęnyeſſęgek és tűndők léſek ióllehet nem egy: mind az által egyenlő dűtſőſſęgben és őrőmben vadnak.

Ott

Ott uralkodik az igaz és tőkélletes Szeretet, mert ott az Isten mindenekben minden vagyon, melyre mindnyáian ßűntelenűl néznek, és őtet álhatatos ßűvel ßeretvén dűtsőitik: Es minden ő czelekedetők vég és fáratság nélkűl való Isteni ditséret. 1Cor.15

Oh mely bódogok léßűnk mi mind őrőcké, midőn ez élet után hallani fogiuk az mennyei éneklést, mellyet az mennyei polgárok, az ßent Angyalokkal egyetemben, az őrők dűtsőségben, az őrőkké való Királynak tißtessęgére és dűtsőségére énekelni fognak. Oh mely bódog és mely áldot léßek, midőn énis azokkal, az én Kiralyom mellet álván, éneklek, és az én Vramnak vigh ortzáiára nézek. A mint ő maga meg igérte nékem, mondván: Attiám, az kiket adtál énnékem, akarom, az hól én vagyok, hogy Ioh.17.

ökis ott legyenek, hogy lássák amaz én dűtsőségemet, mellyet nékem adtál, mert ez világ fundamentomának fel vetése előt ßerettél engemet.

Miképpen kivánkozik az Szarvas az kűttfőhőz: Igy kiált az én lelkem te hozzád én Istenem, és mond: Hamar megyeké az én Istenemnek ortzáia eleibe? Oh életnek kűtt feie, oh minden vigasságnak és örömnek öröme: Mikor ißom én az te vigaságodnak kűttiából vizet? Mikor megyek én kű ez siralmas és nyomorúlt világból, hogy nézhetnék az te dűtsőssęgedre? En Vram s' én Istenem, mely igen kévánkozik az en lelkem te ßent felsęgedhez, ha hozod azt az v̊dőt énnekem, hogy az te ßent ortzád előt meg mutatnám magamat?

Imádság.

Vram Iesus Christusom, lel-

kem-

kemnek őrőme és vigassága, ßememnek győnyőrűsęges ékessęge, Mutasd meg énnékem őrők őrőmőmnek, vigasságomnak, és üdvőssęgemnek napiát, mellyet ßerzettél énnékem, hogy őrűlhessek benne. Oh mely ßép, mely fényes, világos, és mely kévánatos nap léßen az, mellý őrőcké tartván, soha sőtétsęget és estvét nem lát, az melyben én hallani fogom az őrvendetes és győnyőrűsęges ßép háláadást őrőckőn őrőcké.

Meny bé én lelkem az te Vradnak őrőmébe, Meny bé draga lelkem, az te Istenednek őrőkké való Tárházába, mely rakva vagyon meg mondhatatlan mindenfęle vég nélkűl való őrvendetessęgeckel: Meny bé az Vrnak dűtsőssęgébe, az holot soha semminémű bánat és kőserűsęg nem léßan, hanem inkáb mindenűt

nagy bolęggel léßen, valamit az te ßűved kéván.

Ott léßen kivánatos és győnyőrűſęges élet, melynek ſoha vége nem léßen: Ott ſemminemű ellenſéged nem léßen, mely minket háborgatni és győtőrni akarna, ott mêg az gonoz kivánſág ſem léßen, mely minket gonoßra ingerlene: hanem inkáb nagy békeſęg léßen ott, és őrvendetes vigaſſág, kivánatos nyugodalom, győnyőrűſéges lakás, minden dolgoknak ßépſęge, s'őrőcké való bódogſág. Ott léßen az tellyes Szent Háromſág, egy őrőcké való Iſtenſęg három ßemélyben, melyre mij ßinről ßinre fogunk nézni, és azzal magunkat őrőkké fogiuk vigaßtalni.

Oh minden őrőmőknek őrőme, és minden vigaſſágoknak vigaſſága, vallyon s' hamar megyeké te hozzád, hogy néznék

az te fényes ortzádra? El megyek, és illyen őrvendetes nagy dűtsősségre nézni fogok mind őrőcké.

Iőij hamar kegyes Christus Iesusom, és ne késsęl: Iőij én Idvőzétő Istenem: Iőij minden népeknek édes vigassága: Iőij én világossagom és győnyőrűsęgem, ments kű lelkemet ez nyomorusagnak fogsagából, enged azt ennékem hogy te hozzád iussak, és az te dűtsősęges ßent nevedet mind őrőcké dutserhessem.

Oh őrőcke való uralkodás, oh végnélkűl való Királij őrőm, te benned vagyon őrőcké való fényessęg, őrők békësęgh, az mely főllyűl halladgya minden embereknek elméiőket és eßőket: Te beñed nyugoßnak mindē Szenteknek lelkők, az kiktől távol eset minden ez világi nyőgés, minden aggadalom és fogyatkozás. En Vrám Istenem, mely dűtsősę-

ges legyen az te mennyei Király-
ságod, az melyben mindē Szen-
tek eggyűt te veled vigadnak és
uralkodnak, kik az te fényessę-
geddel és tűndőklő villamással fel
vadnak ŏltőztetve, tartván feiekē
aTim:4 az ő aranyas koronáiokat, ßinrő
ßinre nézvén az te ßent ortzádra.

Ott vagyon az ŏrŏcké való vi-
gasság, az hól nintsen semmi ßo-
moruság: Ott vagyon ŏrŏcké
való ŏrvendetessęg, ahól nintsen
semmi kőserűsęg, Ott vagyon az
ŏrvendetes lakás, az hól nintsen
semmi fogyatkozás: Ott vagyon
tőkélletes és igaz világosság, ahól
nintsen semmi sőtétsęg: Ott va-
gyon ŏrŏk élet, ahol nintsen halál
ott vagyon minden ió, áhól nintsē
semmi gonoz: Ott vagyō merőn
Ifiuság, ahól nintsen az aghság:
Ott vagyon ßépség s'ékessęg és az
nyaiasság, ahól nintsen teperedet
rútság: Ott vagyon igaz ßeret

ſęg, az hól nintſen ğyűlölſęg s' iregyſęg: Ott vagyon tökélletes egéſſęg, à hól nintſen ſemmi betegſęg. *In ſumma ſummarum*, ott nintſen ſemmi iaygatás, nintſen kiáltás, nintſen faydalom, bú, bánat, s' kőlerűſęg, Ott nintſen ſemmi ſęlelem és rőttegés: Ott az lónál egyéb nintſen. Azért bódogok azok, az kik ez ſiralmas és kőſerves életből meg ſzabadúlnak, és az te meg mondhatatlan őrőmődhőz iutnak.

Eőrvendeteſen teßek énekléſt,
Midőn lelkem menybe menéſt
Kéßét innen ohaitáſſal,
Ackor vagyok vigaſſággal.
Az én elmém elmélkedik,
Világból kű kivánkozik.
Hozzád menni nagy őrőmmel,
Sietſęggel és ió kedvel.
Ahól veßek kétſęg nélkűl
Ez világi erő nélkűl
őrők élet Koronáiát,
Dűtſőſęges bódogſágát.

V.

V. Kérdés.

Hovâ leßnek tahát az undok dögleletés Hűtetlenek, és mitſoda iutalmok léßen végre nekiek?

Mennek teſteſtől lelkeſtől az őrőcké való kárhozatra, és ßintén ugy léßen doldok az Hűtetleneknek, én lelkem, miképpen hogy az Hűveknek győnyőrűſeges őrvendezéſeket ſenki kű nem beßélheti: Igy az el kárhozattaknakis nagy kénokat és faydalmokat ſenki meg nem mondhattia. Régi ßent Doctorok az Hűtetleneknek kárhozattiokat, és az pokolbeli ißonyu nagy kénokat, rővideden ez három rendben foglalták, ecképpén ßólván felőle: *Ibi erit pœnarum multiplicitas,*

acerbitas, æternitas. Az az: Elő ſőr ugymond, az Hűtetleneknek pokolban oly nag. kénok és győtrelmek léſſen, mellyeket ſoha ſen ki kű nem beſſélhet. Mert azt mondgya az ſſent Irás: kű vetternek, ugy mond, az kűlſő ſőtétſęgre, à hól léſſen ſirás és fogoknak czikórgatáſa. Léſſnek nagy kénban és győtrelemben. Az Vr Iſten az Hűtetlenekre botſát eleven ſſenet, s' tűzet, és kénkővet, és meg égető ſſelet, mely az ő pohároknak réſſe. Az ő férgek ſoha meg nem hal, és az ő tűzők ſoha meg nem aluſſik, és minden emberek előt gyalázatoſſak léſſnek.

Mat. 22

Luc. 16

Pſal. 11

Eſa. vl.

Felelem ér rőttegés ſſál ő reáiok, nagy kényok és faydalmok kőrnyekezik meg őket, faidalmat ſſenvednek, mint az gyermek ſſűlő aſſſoniállatok: kiki az ő felebarátſián el almélkódik, mivel

Eſa. 12

hogy

hogy az ő ortzáiok undok, mint az fekete hólt fén léfsen. Az Hűtetleneknek fereg léfsen az ő ágyok, és leplekis fereg léfsen.

Nézhettze én lelkem, az fent Irás minemű nagy győtrelmeket mondgya lenni az Hűtetleneknek: Hogy minden kezefst, minden nyomorufág, minden győtrelem, minden kén, éhfég, fomiufág, tűzefség, hidegfég, betegfég, faydalom, halál, kárhozat, s' kételkedés, és mindennemű fórnyűfeg, melfet az ember foha kű nem befélhet, ő raitok léfsen, és minden pokolbeli dűhős Harczérok, undok Katonák, és gonofs ördögök uralkodnak raitok.

Máfodfor azt mondgyák: *Ibi erit pœnarum acerbitas.* Az az, pokolnak kőlőmb kűlőmbfele kénnya az Hűtetleneken léfsen oly nagy és rőttenetes, oly kőferű

és mér-

és mérges nyomorulság léßen mellyet ſenki nagy iaygatás nélkül el nem ßenvedhet: De mind azon által az nagy győtrelmet órőckön órőcké fel kel ő nékiek venniek. Az mint erről ßól az ßent Iráſis: Az nagy faydalomnak miatta halált keresnek magoknak, és nem találłyák azt: kívánnyák az halált, és az halál el fútt ő tőlők. Apo. 9

Bizonyára én lelkem, nem léßen ott ſem élet, ſem halál, hanem élet és halál közöt meg mondhatatlan nagy kénban, faydalomban, iaygatásban, és győtrődésben léßnek. Mint mikor az tűzes égő tégla kementze meg gyulad, ugy az Hűtetlenekis meg gyuladnak az ßenvedhetetlen pokolban.

Harmadßor azt mondgyák *Ibi erit pœnarum æternitas.* Az az: Oly meg mondhatatlan nagy s' hoßßu, és ßenvedhetetlen nyo-

moruſág és banat lésen az Hűtetleneken, mely nem valami kiczin, avagy hoſſu űdeig fog tartani: Mert az hoſſu űdő nem örőcké való űdő: De a mint az Ur mondgya: Mennek, ugy mond az Hűtetlenek az örőcké való kénra. Bizonyára én lelkem, ha az pokolnak kénnya czak hoſſu űdeig tartaná, lehetne mégis valaha vége az gyötrelemnek. De az örőcké valóſágnak ſoha vége nintſen. Mert az ő földök kénkőben és ſurokban éghni fog, mely éyel nappal ſoha el nem aluſsik, hanem füſtőlgeni és éghni fog örőckön örőcké. Es azoknak nyugodalma meg nem adatik, ſem éyel ſem nappal.

Mat. 25

Eſa. 34

Gondold meg én ſzerelmes lelkem, ha valamely embernek ſzép és győnyörűſéges kővárbeli palotaiban kellene lakozni, s'ott lágy, pupos avagy pelyhes ágyon

mind

mind örökké meg kötözve kellé-
ne fekűnni, Es abban kűlömb és
ismeg kűlömb fęlé fris étellel s'ital-
lal kellene magát hizlalni, bi-
zonyára ez illyen életet senki ma-
gának nem kivánna: Az pokol-
ban peniglen, az Hűtetleneknek
nem léßen gyönyörűsęges laká-
sok, hanem örökké való nyomo-
ruságok és iaygatások, az ißonyu-
sötétsęges bűdössęgben, az fölöt
egéz életökben, az az, mind örök-
ké az vigaßtalásnak czak leg kis-
seb morzalékiátis nem talállyák
magokban.

Halgasd meg tsak te nyomo-
rült és el tévedet világi ember, ki
igen fölötte ßereted ez világot,
minden kivánságival egyetem-
ben, és ki gyakorlatossággal azt
mondod: Ió ez világ, és igen iól
vagyon dolgom ez világban,
Imé el iő az űdő, s'nintsenis igen
meßße, mikoron amaz el kárho-

zot

zot Gazdaggal kezded mondani: Ach mely igen győtrődőm ez langban. Sőt inkáb sirni és iaygatni kezdeß, mondván: Ach nem ió itt lakozni, ach mely utálatosság vagyon itt: de mind azon által ott kel maradnod mind örőcké: Ott sokat kel szenvednod, ott léßen örőcké való iaygatásod, kénod, faydalmod, meg mondhatatlan nagy győtrelmed, kinek soha vége és, könnyebsége nem léßen.

Imádság.

Oh Vram Iesus Chriſtuſom nyſſad fűleimet buzgóſſágos hallásra, ßűvemet igaz értelemre, hogy az te kedves Szolgaidat és kővetidet nagy ſorgalmatoſſággal halgathaſſam, az én bűneimről igaz pœnitentiát tarthaſſak, és az ſötétſégnek fiaytól magamat

mindenkor óltalmazhaſſam, adg erőt s' igaz értelmet énnékem, hogy ez világgal eggyet ne érczek, hogy eggyűt ő vele magamat az őrők veſedelembe ne eitſem. Igazgas és vezérly engemet, az te ſent Lelkednek általa, hogy minden nap kegyes és kereſztiéni módra tanóllyak élni, és midőn te ſent felſęgednek tetzik, engedgy énnékem ez világból bódogúl kű múlnom: ugy hogy ne iutnék az győtrelmes kinokra, hanem hogy veled én Idvőzitőmmel, és minden te Szentiddel, az kivánatos, őrőckê való, őrvendetes, és dűtſőſęges életet meg nyerheſſem. Amen.

Vram az te ſentſęgedért,
Es nagy irgalmaſſágodért.
Adgyad hogy az utaidban
Iárhaſſak te mondáſidban.
Chriſtus én hivatalomban
Ne hádgy nékem tévelgenem.

Adgy hűtet, s' őríz világtól,
Ments megis álnokságától.
Diczérhessem te nevedet.
Birhassak örők életet.
Amen. Amen.
Amen.

M. T. AKADÉMIA KÖNYVTÁRA

INDEX.

az az,

Regiſtroma, avagy ennek az Könyvnek rendi.

ELSŐ REZBEN

Ezek az dolgok foglaltatnak:

1. Mit kelleſek á Kereztien embernek Iſten igeieből tanólni és czelekedni, tudni illik, Kereztiéni módra éllyen, hogy bódogúl meg halyon:
2. Miczoda légyen az Kereztiéni élet.
3. Miczoda az bódogúl meg halás.
4. Hogy közönſegeſſen mindnyáiunknak meg kéleſſék halnunk,
5. Hogy az Iſten az mij halálunknak nem czak óráiát rőitőtte el, hanem Hélyétis,
   Módgyát,
   Aztis, minemű betegſég által akar magához venni.

MASODIK REZBEN.

1. Mivel hogy az halál előt ſohól nem vagyunk bátorſágoſſak, ezokáért minden ember tanóllyon az bódogúl való kű múláshoz.
2. Miképpen kelleſſęk mi magunkat igaz pœnitentia által, az bódogul va-

ló kű múláshoz kéſétenűnk.
3. Mi légyen igaz Kereztiéni módra való pœnitentia tartás.
4. Első réſe az igaz pœnitentia tartásnak.
5. Második réſe az pœnitentiának.
6. Harmadik réſe az pœnitentiának.
7. Hogy minden mij életünknek igaz pœnitentia tartásbã kel foglaltatni.

HARMAD REZBEN.

Hogy hatt dolgok legyenek, mellyek az Keréſtiéni élethez kiváltképpen kivántatnak.

1. Mindennap Keréſtiéni embernek az Iſten igeiehez kel magát tartani, azt tanólni, igazán érteni, s' véle iól és üdvőſſegeſſen élni.
2. Magát az ſent Kéréſtſéggel mindenkor kél vigaſtalni.
3. Gyakran kél élni az Vr Vatsoraiával.
4. Az Chriſtus kénſenvedéſéről fokſor kel elmélkedni.
5. Minden embernek az ő hivatallyában meg kél maradni.
6. Az Vr Iſtennek ſüntelenül kel imádkozni.

INDEX.

NEGYED REZBEN.

Miképpen kelleſſék Keresztiéni embernek magát tartani az betegſégben.

1. Meg kel iſmerni az betegſégnek okát, tudni illik, az bűnt.
2. Bűneinek kereſſe botſánattiát.
3. Az Iſtent ſegétſégűl hija, és magáért könyörögteſſen.
4. Szörzőt ezközöket meg ne utállyon.
5. Ha az betegſég nevekedik, békével el ſenvedgye.
6. Vtgaſtallya magát, hogy az betegſégbenis Iſten fia légyen.
7. Az ördög kéſértetit hűttel meg győzze.
8. Ha az utólſo óra el iűn, vigan adgya magát.
9. Ha meg gyógyúl, az Iſtennek hálákat adgyon.

ÖTÖDIK REZBEN.

1. Mivel kel vigaztalni magát embernek, ha az ő bűne haláltól röttegne.
2. Hogy az emberek közzűl ſokan félnek az haláltól.
3. Az Keresztiéni ember, ió lelki iſmerettel kivánhatt magának hoſſab életet.

4. Mitsoda indithattia az embert, hogy az halálhoz magát készitse.
5. Miképpen kell magát embernek ez czalárd és álnok világ előt óltalmazni.
6. Mivel kel magát vigaztalni, midőn ember gazdagságot, és ez világi gyönyörűséget el akar hadni.
7. Hogy kel vigaztalni magát, ha valaki feleséget, gyermekét, és egyéb baráttit somoru szegénységben hadgya.
8. Hogy az életnek kedvessége ellen mint kellessék embernek magát vigaztalni.

HATOD REZBEN.

1. Mivel kel Keresztiéni embernek az halálnak röttegését meg győzni.
2. Hogy kell szüvében vigaztalni magát, hogy az ő hútiben meg ne fogyatkozzék.
3. Mit kel akkor embernek czelekedni, midőn az hűtnek örömét maga szüvében nem tapaztalhattia, az nagy röttegésnek miatta, kellé néki arról gondolkodni, ha vagyoné el válaztva az örök életre, avagy nem.

HETED REZBEN.

INDEX.

1. Az halálnak rőttegése ellen ſép vigſtaláſok.
2. Teteműnknek hidegűléſe ellen való vigaſtaláſok.
3. Az halandó teſtnek koporsóba való bé ſállása, meg rothadása és porrá létele ellen való ſép vigaſtaláſok.
4. Az halállal tuſakodó embernek maga hanyásáról, ſemeinek imide s· amoda forgatáſiról, vigaſtalás.
5. Idvőſſéges orvoſſagról, hogy az halálnak őſtonitől ne kelleſſęk kereſtiéni embernek fęlni.

NIOLTZAD REZBEN.

1. Foglaltatnak ſép vigaſtaló ſent I rásbeli béſédek, mellyekkel ember utólſo kű múlásának űdeiében vigaztalhattia magát.
2. Szép imádságok, mellyekkel az beteg ember élhet.
3. Szép énekek, mellyek halotnál énekeltetnek, s·azockal az beteg emberekis vigaſtalhattiák magokat.
4. Nemineműa iétatos foházkodáſok, mellyekkel az beteg embert az Vr Iſtennek aijánlunk.
5. Mit kel czelekedniek az halotnál, midőn az lélek tuſakodik az halállal.

KILEN-

KILENTZEDIK REZBEN.

1 Az halandó embereknek lelkök hová mennek, és minemű állapattiok légyen, midőn az testből kű múlnak.

2. Az lelkek esedezneké az testeken, hogy az fel támadás továb hallad.

3. Az mij testünknek fel támadásáról

4. Az örök életről, és öröcké való örömről.

5. Az öröcké való kénokról, és az Istenteleneknek kárhozattiokról.

VEGE.

M. T. AKADÉMIA KÖNYV-TÁRA

KILENTZEDIK REZBEN.

1 Az halandó embereknek lelkök hová mennek, és minemű állapattiok légyen, midőn az testből kű múlnak.

2. Az lelkek esedezneké az testeken, hogy az fel támadás továb hallad.

3. Az mij testünknek fel támadásáról

4. Az örök életről, és öröcké való örömről.

5. Az öröcké való kénokról, és az Istenteleneknek kárhozattiokról.

VEGE.

M. T. AKADÉMIA KÖNYV-TÁRA

Inches
Centimetres
TIFFEN® Color Control Patches
© The Tiffen Company, 2007
Blue
Cyan
Green
Yellow
Red
Magenta
White
3/Color
Black

